

Notulen -vastgesteld-

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum	:	13 september 2021
Voorzitter	:	dhr. A.Th.H. van Dijk
Griffier	:	mw. K. Bolt
Contactpersoon griffie	:	mw. V. Mulder - statengriffie@noord-holland.nl

5

Aanwezig: Mw. R. Alberts-Oosterbaan (SP), mw. W. van Anandel (CDA), dhr. D.J. van den Berg (JA21), mw. I.A. Bezaan (PVV), dhr. M.T. Cardol (GL), dhr. J.J. Carton (PvdA), dhr. M. Deen (PVV mw. S.S. Doevendans (PvdA), dhr. J.W. Dulfer (GL), mw. A. Er (GL), mw. G. Van Geffen (VVD), mw. A. Gielen (GL), dhr. J.P.H.M. van Gilse (VVD), mw. L. Gonggrijp (D66), J. Gringhuis (GL), mw. J.M.E de Groot (SP), dhr. G.J.W. Hartog (VVD), dhr. D.G. Heijnen (CDA), dhr. J.P. Hollebeek (PvdD), dhr. W. Hoogervorst (SP), mw. A.A.J. Jellema (PvdA), dhr. E.W.J. Jensen (JA21), mw. J.F.L. Kaamer van Hoegee (VVD), dhr. E.B. Kanik (D66), mw. A.C. Kapitein (D66), dhr. N. Kaptheijns (PVV), dhr. M.C.A. Klein (CU), mw. R.P.M. Kocken (GL), dhr. G.H.J. Köhler (JA21), mw. W. Koning-Hoeve (CDA), Ines Kostić (PvdD), dhr. S. Koyuncu (DENK), mw. C.D.M. Kuiper-Kuijpers (CDA), dhr. G.L.J. Leerink (PvdA), dhr. E.J. van der Maas (VVD), dhr. I.J.M. Mantel (JA21), mw. M.A.H. van Meerten-Kok (VVD), dhr. H.S. Müller (D66), mw. A. Nanninga (JA21) dhr. N.A.L. Roosendaal (VVD), mw. W. van Soest (50PLUS/PvdO), dhr. M.C. Steeman (D66), mw. A.J.C.E. Strens (D66), dhr. K.J. Terwal (VVD), mw. A.T.B. de Vries (PvdA), mw. N.M. van der Waart (GL), mw. T.K. van Wijnen (GL), dhr. G.R. Zaal (GL), dhr. F.A.S. Zoon (PvdD)

10

15

20

Afwezig: dhr. R.J.P. Baljeu (Fractie Baljeu), dhr. R.J. Dekker (FvD), dhr. J. Dessing (FvD), mw. J. Vastenhouw (FvD), dhr. L.Hj. Voskuil (PvdA), dhr. B.G.P. de Wit (VVD),

	Agenda	Paginanummer
	1. Opening en mededelingen	03
25	2. Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden	04
	2a. Afscheid Statenlid fractie SP	11
	2b. Beëdiging en installatie Statenleden fracties SP en D66	12
	2c. Beëdiging en installatie duo-commissieleden fracties SP en DENK	13
	2d. Actualiteiten (onder voorbehoud instemming Provinciale Staten)	14
30	3a. Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding	32
	3b. Lijst geheimhouding PS	32
	4. Vaststelling notulen van de vergadering van 28 juni en 5 juli 2021	33
	5. Vaststelling Strategische Statenagenda	33
	6. Vaststelling lijst ingekomen stukken	33
35	7. Voortganglijst van moties	33
	8. Voorlopig aangemerkt als hamerstuk	33
	8a.1 Vaststellen definitief Provinciaal Inpassingsplan Schil Naardermeer (Voordracht 43A)	33
	8a.2 Verzoekbesluit Onteigening Schil Naardermeer (Voordracht 43B)	33
40	8b. Ontwerp verklaring van geen bedenkingen Dijkversterking Bedijkte Waal (Voordracht 41)	33
	8c. Benoeming plaatsvervangend lid PS in Algemeen Bestuur Waddenfonds (Voordracht 32)	33
	9. Samenwerkingsafspraken MRA (voordracht 48)	34

45	10.	Herallocatie Investeringspakket Bereikbaarheid Alkmaar (Voordracht 45)	55
	11.	Waddenfonds: Uitvoeringskader 2021-2027 (Voordracht 46)	57
	12.	Vaststellen Perspectief Mobiliteit (Voordracht 42)	76
	13.	Eindrapport Randstedelijke Rekenkamer Bron van Bescherming (Voordracht 44)	88
50	14.	Initiatiefvoorstel CDA Afwegingskader energie uit wind en zon op land (Voordracht 47)	95
	15.	Vragenuur	103
	16.	Indien aan de orde: stemming motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag	93
	17.	Sluiting	103
55			

60 **1. Opening en mededelingen**

De **VOORZITTER**: Dames en heren, welkom. Het is bijzonder om met u vandaag in deze zaal van Hotel Zuiderduin in Egmond de Provinciale Statenvergadering te mogen houden. De laatste keer dat we in deze samenstelling fysiek vergaderden is, op een dag na, alweer een jaar geleden, op
65 14 september 2020. Dat alles vanwege de coronamaatregelen. Ik ben ontzettend blij dat we elkaar hier in levenden lijve kunnen treffen en vooral ook dat we gezamenlijk met elkaar het debat kunnen aangaan.

Ik werd vanochtend zeer welkom geheten door de burgemeester van Bergen. Hij is vandaag als
70 Statenlid afwezig en zal, gelet op het feit dat hij bij de volgende vergadering zal worden opgevolgd door een nieuw Statenlid, er de volgende keer weer wel bij zijn. Provinciale Staten hebben in de afgelopen maanden vrijwel alleen online vergaderd en tijdens de laatste commissievergaderingen weer 'live'.

Ook voor onze inwoners wordt het weer wat spannend nu we te horen hebben gekregen dat er
75 morgenavond weer een persconferentie zal zijn. Wellicht gaat de anderhalve meter afstandsmaatregel verdwijnen. Dat zou voor ons als Staten betekenen, dat we vanaf de volgende Statenvergadering weer in onze eigen Statenzaal zouden kunnen gaan vergaderen.

Het was toch wel een ingewikkelde periode, digitaal stemmen, briefstemmen, hybride commissievergaderingen, eigenlijk continue weer aanpassen aan de omstandigheden.

80 Dat heeft van u, maar ook van onze medewerkers veel geduld en flexibiliteit gevraagd.

Ik vind het bijzonder hoe we erin geslaagd zijn om deze setting, ook samen met de techniek, te kunnen neerzetten. Heel belangrijk, -en daar doen we het voor-, we zorgen ervoor dat het bestuur, maar ook de Noord-Hollandse democratie, op niveau blijft functioneren, uiteraard wel met aandacht en zorgvuldigheid. Ik wil ook u, Statenleden, bijzonder danken voor het feit dat u
85 ook daar de afgelopen periode aan mee heeft gewerkt.

Ondanks alle beperkingen hebben in de afgelopen anderhalf jaar toch veel bereikt voor Noord-Holland, zoals: de steunpakketten van het economisch herstel- en duurzaamheidsfonds, het Integraal meerjarenprogramma Infrastructuur, de regionale energiestrategieën, de stikstofaanpak, de Omgevingsverordening, de Voedselvisie, het Masterplan Biodiversiteit en het
90 Programma Natuurontwikkeling. Verder kwam een groot aantal moties aan de orde, over het voorkomen van dwangarbeid, de Governance van de Metropoolregio Amsterdam en goede afstemming tussen de buurgemeenten van zoekgebieden voor windturbines. En dit is maar een selectie. We hebben als Staten van Noord-Holland in de afgelopen anderhalf jaar hard gewerkt. Ook deze locatie heeft beperkingen, maar ik hoop dat we er met elkaar een mooie vergaderdag
95 van maken.

Ik deel u mede, dat bericht van verhindering is ontvangen van de volgende leden: de heer Voskuil (PvdA), de heer De Wit (VVD), de heer Baljeu (Fractie Baljeu), de fractie van Forum voor Democratie en wel de heer Dessing, de heer Dekker en mevrouw Vastenhouw. De Deen (PVV) zal
100 de vergadering rond 18.00 uur verlaten.

Kortom, we zijn vanmiddag met 49 Statenleden.

Namens het hotel zijn er briefjes opgehangen of uitgedeeld waarop u een QR-code aantreft. Vanwege de Corona maatregelen kunt u uw aanwezigheid kenbaar maken door de QR-code te scannen en uw gegevens in te vullen. Het hotel heeft de wettelijke plicht dit te registreren dus dank voor uw hulp.

Bij het wisselen van sprekers bij het spreekgestoelte en bij de interruptiemicrofoon, zal steeds worden schoongemaakt voor de volgende spreker.

Moties en amendementen worden bij deze vergadering nog steeds per mail ingediend.

110 Uw moties en amendementen kunt u vanaf nu en tijdens de hele vergadering tot aan de stemming per mail indienen bij de griffie, met in de cc de mede-indieners.

De moties en amendementen worden gepubliceerd nadat u ze officieel heeft ingediend tijdens uw bijdrage en het dictum heeft voorgelezen.

115 Later dan gebruikelijk wordt de vergadering rond 19.00 uur geschorst voor diner. Zo kunnen we drukte in het restaurant vermijden. Wanneer u vanavond naar het restaurant gaat voor diner is het belangrijk dat u niet meteen in de rij gaat staan voor het buffet. U gaat eerst aan uw tafel zitten totdat de medewerker van de catering u uitnodigt om naar het buffet te gaan. Ik zal dit bij de schorsing voor het diner nogmaals herhalen.

120 Ik zal de vergadering vandaag om uiterlijk 22.00 uur sluiten. Zodat de reizigers met het OV nog op tijd hun trein of bus kunnen halen om thuis te komen. Indien we de agenda niet in zijn geheel af kunnen ronden, zullen er punten doorschuiven naar de Statenvergadering van 11 oktober.

Omdat we in een zaal zitten waar de techniek opnieuw is opgebouwd, wil ik graag voor ik verder ga met de agenda, een proefstemming met u doen.

125 Bij de start van een stemming geef ik aan wanneer u kunt gaan stemmen. U ziet dan op het scherm bijvoorbeeld "stemming 1" of "stemming 2". Ik vermeld u dan over welk amendement, motie of voordracht de stemming gaat. U drukt vervolgens op de -knop indien u tegen bent en op de +knop indien u voor bent. Een eventuele vergissing kunt u op de schermen zien en nog herstellen zolang de stemming nog open is. Daarna niet meer. Ik geef aan dat ik de stemming ga sluiten en daarna is wijzigen van uw stem niet meer mogelijk. Vervolgens lees ik de stemuitslag op en kunnen we overgaan naar een volgende stemming.

Na een proefstemming blijkt dat er geen behoefte is aan een tweede proefstemming.

135 2. Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden

De **VOORZITTER**: Op grond van artikel 18 van het Reglement van Orde dient voor aanvang van de vergadering door het lot bepaald te worden met welk Statenlid een hoofdelijke stemming dient aan te vangen, waarna deze stemming verder plaatsvindt op volgorde van binnenkomst.

140 De primus voor de huidige vergadering is nummer 26, mevrouw Alberts van de SP.

Er is een extra hamerstuk aan de agenda toegevoegd. Het betreft punt 8c inzake de benoeming van een plaatsvervangend lid namens Provinciale Staten voor het Algemeen Bestuur van het

145 Waddenfonds. Per mail is door de statengriffier aan u gevraagd of deze stemming bij acclamatie kan plaatsvinden. Dit is het geval bij dit hamerstuk punt 8c.

Ik neem aan dat u hiermee akkoord gaat. Zo ja, dan vindt besluitvorming plaats bij de hamerstukken.

150 De fractie van de ChristenUnie heeft verzocht om agendapunt 8d. te onthameren. Het Presidium heeft daarover gesproken en is het eens met het verzoek. U kunt er, neem ik aan, mee instemmen? Dan zal agendapunt 8d. 'Voordracht 45 Herallocatie Investeringspakket Bereikbaarheid Alkmaar' als agendapunt 10 worden behandeld op onze agenda.

Actualiteiten:

155 De fractie SP heeft een verzoek tot het houden van een actualiteit ingediend, conform artikel 48 Reglement van Orde, inzake het RIVM- rapport over de uitstoot van PAK's en lood door het fabriekscomplex van Tata Steel. Het Presidium heeft positief geadviseerd over de actualiteit ingediend door de fractie SP. Dan is het nu aan uw Staten om te beslissen of met het verzoek tot het houden van deze actualiteit kan worden ingestemd. Er is geen fractie die daar tegen heeft gestemd.

160 Dat betekent dat we straks over kunnen gaan tot het houden van een actualiteit over het RIVM-rapport. De actualiteit wordt behandeld bij agendapunt 2d.

Er zijn mondelinge vragen ingediend voor het Vragenuur.

165 Er zijn moties Vreemd aan de Orde van de Dag ingediend.

De fractie van het CDA heeft aangekondigd een motie Vreemd aan de Orde van de Dag in te willen dienen met als onderwerp 'In kaart brengen gevolgen Voedselvisie en Uitvoeringsagenda' Ik stel mevrouw Koning in de gelegenheid om deze motie toe te lichten.

170 Mevrouw **KONING** (CDA): De transitie die in gang gezet wordt door de Noord-Hollandse Voedselvisie zal enorme gevolgen hebben voor de gehele voedselketen, onder andere voor winkelketens, boeren, akkerbouwers en tuinders. De impact van de Voedselvisie wordt groot en zal veel overhoop halen. Als we dan toch een realistisch en haalbaar plan willen maken, moeten we toch op zijn minst weten wat het effect is en in beeld brengen wat de gevolgen zullen zijn.

175 Ook de impact op de voedselprijzen voor de consument is nu nog niet in beeld. Er is nog niet eens een ruwe schatting gemaakt. Agrarisch ondernemers en winkeliers runnen serieuze bedrijven. Het in beeld brengen van de effecten van de Voedselvisie is voor hen echt nodig. Zij moeten de komende jaren immers ook steeds ondernemersplannen maken met daarbij een financiële begroting. Ja, een doorrekening maken, kost tijd en geld. Gebruik daarvoor een klein

180 deel het beschikbare budget van zes miljoen euro. Ons voorstel is om een start te maken met de voedselvisie, -we hebben eerst de pilots- en starten ondertussen, samen met de leerinterventies ook met een doorrekening van de visie als geheel. Boeren, tuinders en winkeliers staan elke dag klaar om de mensen in Noord-Holland van voedsel te voorzien. Zij zijn er voor de inwoners van Noord-Holland. Is de Provincie er ook voor hen? Het is aan u allen vandaag om dat te laten zien.

185 Ik roep u op: Stem voor de doorrekening van de Voedselvisie.

Motie VOD 140/13-09-2021

In kaart brengen gevolgen voedselvisie en uitvoeringsagenda

190 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 13 september 2021, ter bespreking van agendapunt 'motie vreemd aan de orde van de dag';*

Constateren dat:

- *Het doel van de voedselvisie 2020-2030 en de bijbehorende uitvoeringsagenda is dat de grondgebonden landbouw binnen 8 jaar (dus in 2030) natuur inclusief is.*
- 195 · *Er ruim 6 miljoen euro ingezet wordt voor deze transitie*
- *Op dit moment de natuur inclusieve landbouw nog experimenteel is en er daardoor slechts beperkte informatie beschikbaar is over verdienmodellen, haalbaarheid en over de gevolgen van deze aanpak voor de gehele voedselketen*

Overwegen dat:

- 200 · *De impact van deze integrale transitie van de agrarische sector een grote maatschappelijke verandering in de gehele voedselketen teweeg zal brengen*
- *Er wel leerinterventies zijn gepland maar geen doorrekening van het effect van de voedselvisie in zijn geheel*
- *Het noodzakelijk is om op korte termijn de gevolgen van dit veelomvattende plan*
- 205 *inzichtelijk te krijgen om te beoordelen of het realistisch en haalbaar is*
- *Het daarom verstandig is om in combinatie met de leerinterventies ook een doorrekening te maken van de gehele visie*
- *We met een realistische voedselvisie en een haalbare uitvoeringsagenda ervoor zorgen dat de spelers in de voedselketen, waaronder supermarkten en agrarische ondernemers,*
- 210 *aangehaakt blijven, ook op de lange termijn, en we zo een duurzame verandering teweeg kunnen brengen*

Verzoeken het college van Gedeputeerde Staten om:

- *De gevolgen van de voedselvisie en de uitvoeringsagenda in kaart te brengen en bij de doorrekening mee te nemen wat de effecten zullen zijn voor de agrarische ondernemers, de voedselketen en de consument (voedselprijzen);*

215

en gaan over tot de orde van de dag. CDA en JA21

De **VOORZITTER**: De motie VOD maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Aan het eind van de vergadering zullen we erover gaan stemmen.

220 Dan geef ik het woord aan de heer Van den Berg.

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): De energietransitie is nog maar net begonnen en het elektriciteitsnetwerk piept en kraakt aan alle kanten. In een sterk ontwikkelde samenleving als die van ons zijn onze inwoners, onze economie en ziekenhuizen in grote mate afhankelijk van een hoge leveringszekerheid. De keuze voor de energietransitie is niet de onze, maar we zullen constructief meedenken om de impact op onze inwoners tot een minimum te beperken. Ons elektriciteitsnetwerk zit vol en hierdoor kan uw bedrijf of broodnodige woning niet gebouwd worden. Het netwerk uitbreiden duurt vele jaren. De kosten daarvan gaan een op een naar u, via de energierekening. Deze problematiek verdient onze aandacht. Dan vragen wij om tot een

225

230 uitgebreide aanpak te komen en die in alle opties mee te nemen. We wilden een drietal moties
indienen over hybride warmtepompen, het vermijden van piekgebruik en het verder toepassen
van nachtstroom. In overleg met de gedeputeerde van Klimaat en Energie, de heer Stigter,
houden wij deze drie moties aan en focussen we ons op een korte en lange termijn aanpak van
de netwerkproblemen op ons elektriciteitsnetwerk.

235

Motie VOD 141/13-09-2021

Onderzoek aanpak congestieproblemen elektriciteitsnetwerk

240 Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 13 September 2021, te Egmond
aan Zee, ter behandeling motie vreemd aan de orde van de dag: 'Onderzoek aanpak
congestieproblemen elektriciteitsnetwerk'.

Constaterende dat:

- uit recente cijfers van onder meer Alliander blijkt dat het elektriciteitsnetwerk in
Noord-Holland door de energietransitie steeds verder onder druk komt te staan (1,2);
- 245 - de RES 1.0 op 5 juli 2021 door Provinciale Staten is aangenomen en dat de uitwerking van
de RES het elektriciteitsnetwerk (nog) verder onder druk zet;
- de Rijksoverheid de aansluitplicht op het aardgasnetwerk heeft laten vervallen, waardoor
de gebouwde omgeving een zwaardere last legt op het elektriciteitsnetwerk;
- er steeds meer grootverbruikers aanspraak maken op netwerkcapaciteit, zoals
- 250 datacenters en industrie door verregaande elektrificering;
- bedrijven en het MKB hierdoor in de knel komen, doordat bedrijventerreinen niet
gebouwd kunnen worden;
- de woningbouwopgave hierdoor verder onder druk komt te staan.

Overwegende dat:

- 255 - piekverbruik in het elektriciteitsnetwerk onwenselijk en bovendien erg kostbaar is;
- spreiding in het elektriciteitsverbruik wenselijk is en mogelijk tot lagere kosten leidt;
- de Provincie Noord-Holland reeds een aandeel heeft in netwerkbeheerder Alliander (9,1%).

Verzoekt Gedeputeerde Staten,

260 in het licht van congestieproblematiek die in toenemende mate ernstiger dreigt te worden, in
overleg met de netbeheerder te komen tot een aanpak van netcongestieproblemen voor korte, en
lange termijn, en hierover Provinciale Staten te informeren,
en gaan over tot de orde van de dag.

JA21

265 De **VOORZITTER**: Deze motie VOD maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

Dan gaan we verder met een motie VOD, ingediend door de SP en 50PLUS/PvdO, Ik geef het
woord aan de heer Hoogervorst.

270 De heer **HOOGERVORST** (SP): De afgelopen weken werden wij geconfronteerd met een aantal
belangrijke ontwikkelingen, die ons een spiegel voorhielden over de vraag: Hoe gaan we om met
vraagstukken rond mobiliteit? Zo verscheen op 9 augustus jl. het rapport van het IPCC, het
Klimaatpanel van de Verenigde Naties. Dit rapport is door velen en veel organisaties en ook

overheidsinstellingen als schokkend omschreven. We doen veel te weinig om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen en het is nu echt zaak om hiervan werk te gaan maken. Uiteraard
275 wachten we de aanpak, de maatregelen en de visie op de uitkomsten van het IPCC-rapport van de kant van Gedeputeerde Staten in spanning af. Op 1 september jl. heeft de Raad van State korte metten gemaakt met de onderbouwing van de gemeente Heiloo van het project 'Aansluiting A9 bij Heiloo'. Het bestemmingsplan voor de nieuwe woonwijk Zandzoom, kostendrager voor deze afslag, -waarvan nut en noodzaak wat velen betreft nog altijd ter discussie staat en waarvan ook
280 Rijkswaterstaat het nut inziet-, is vernietigd. Dat betekent dat het plan terug moet naar de tekentafel, met alle gevolgen van dien, ook op financieel gebied. Dit zal ongetwijfeld gaan leiden tot meer verzoeken tot kredietverhoging. Ook wat betreft de gedeputeerde was inmiddels de grens bereikt. Onlangs werd de provincie Noord-Holland min of meer verrast met het verkrijgen van de Wereld Erfgoedstatus voor de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Samen met het erfgoed
285 Stelling van Amsterdam vormt deze linie vanaf 21 juli De Hollandse Waterlinie. Het belang van het behoud van de erfgoedstatus van de Stelling van Amsterdam is door deze Staten zeer breed ondersteund en dat zal, als we zien hoe trots iedereen is op de uitbreiding van het erfgoed, nu zeker niet anders zijn. Een aantal fracties in deze Staten is allang kritisch over de voortgang van het project 'Aansluiting A8-A9'. Het werk aan een landschapsplan, toch een kunstgreep om de
290 nieuwe snelwegverbinding toch mogelijk te maken, is in volle gang, maar komt met het IPCC-rapport en de nieuwe Wereld Erfgoedstatus toch onder druk te staan. Als daarnaast het Planbureau voor de Leefomgeving aangeeft dat onderzoek uitwijst dat er ook, na de coronabeperkingen, minder files zullen zijn, dan zijn nut en noodzaak van de aansluiting flinterdun geworden. Wat ons betreft is dit het moment en is het dus gerechtvaardigd om de
295 volgende twee moties VOD in te dienen. Beide moties VOD worden mede ingediend door de fractie van 50PLUS/PvdO.

Motie VOD 142 /13-09-2021:

Beëindigen infrastructureel project 'Afslag A9-Heiloo'

300

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen,

Constaterende dat:

- *in het iMPI 2021-2028 – door PS vastgesteld in haar vergadering van 16 november 2020*
- *het project 'Afslag A9-Heiloo is opgenomen onder projectnummer alg-13;*
- 305 - *er de afgelopen jaren, in studie-, plan- en realisatiefase van het project telkens gevraagd is om een kredietverhoging ten behoeve van het project en deze kredietverhoging ook steeds is toegekend door PS, maar dat met de kredietverhogingen wel een grens is bereikt;*
- *de Raad van State op 1 september jl. het bestemmingsplan Zandzoom Heiloo heeft*
- 310 - *vernietigd, en daarmee de kostendrager voor de afslag A9 voor de gemeente Heiloo is weggefallen;*
- *het klimaatpanel van de Verenigde Naties, het IPCC, op 9 augustus jl. met een vernietigend rapport is gekomen inzake de maatregelen die wij, ook als provincie Noord-Holland, moeten nemen om de gevolgen van de klimaatverandering terug te dringen.*

- 315 - *het Planbureau voor de Leefomgeving op 10 september 2021 heeft aangegeven dat er, na de periode van coronabeperkingen, veel minder sprake zal zijn van files op onze snelwegen;*

Overwegende dat:

- 320 - *het onverantwoord is om de gemeenten in het plangebied verder op te zadelen met de enorme financiële gevolgen van het project 'Afslag A9-Heiloo', zeker nu de kostendrager 'Zandzoom' is weggevallen;*
- *de provincie de steeds beperktere financiële middelen in de nabije toekomst beter kan reserveren voor (groot) onderhoud en vervanging van infrastructurele kapitaalgoederen;*
- *het schrappen van de afslag kan bijdragen aan de beperking van CO2-uitstoot;*
- 325 - *er door de toename van thuiswerken minder noodzaak zal zijn tot de aanleg van de afslag A9Heiloo, ook als onverhoopt toch 'Zandzoom' zal worden gerealiseerd.*

Besluit het college van GS op te roepen:

- *het (voorbereidende) werk aan infrastructureel project 'Afslag A9-Heiloo' op basis van de in de overwegingen aangedragen argumenten te beëindigen;*
- 330 - *dit project derhalve te schrappen uit het iMPI 2022-2029.*

SP en 50PLUS/PvdO

Motie VOD 143/13-09-2021:

Beëindigen infrastructureel project 'Aansluiting A8-A9'

335

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen,

Constaterende dat:

- *in het iMPI 2021-2028 – door PS vastgesteld in haar vergadering van 16 november 2020*
- *het project 'Aansluiting A8-A9' is opgenomen onder projectnummer N203-01;*
- 340 - *er thans wordt gewerkt aan de uitwerking van een landschapsplan, om inpassing van de verbindingsweg A8-A9 mogelijk te maken zonder de erfgoedstatus van de Stelling van Amsterdam (onderdeel van de Hollandse Waterlinies) in gevaar te brengen;*
- *een grote meerderheid het van belang vindt dat de Stelling haar erfgoedstatus behoudt;*
- *het klimaatpanel van de Verenigde Naties, het IPCC, in haar op 9 augustus 2021*
- 345 *verschenen rapport aangeeft dat er serieuzer en met meer inzet werk moet worden gemaakt van maatregelen om de gevolgen van de klimaatverandering aan te pakken;*
- *het Planbureau voor de Leefomgeving op 10 september 2021 heeft aangegeven dat er, na de periode van coronabeperkingen, veel minder sprake zal zijn van files op onze*
- *snelwegen;*
- 350 - *er in de nabije toekomst veel minder financiële middelen beschikbaar zullen zijn voor infrastructurele projecten in onze provincie.*

Overwegende dat:

- *het aanleggen van de 'Aansluiting A8-A9' in strijd is met de aanbevelingen van het IPCC om nu snel te streven naar minder CO2-uitstoot, ook in onze provincie;*
- 355 - *er gezien de uitspraken van het PBL veel minder noodzaak is en zal zijn om nieuwe autosnelwegen aan te leggen;*

- *er in de nabije toekomst beter financieel voorrang kan worden gegeven aan projecten die zijn gebaseerd op (groot) onderhoud en verduurzaming van infrastructurele kapitaalgoederen;*

360 - *het Landschapsplan ook kan worden gebruikt om de huidige, bestaande situatie in het plangebied te versterken, ook met het oog op de toekomst.*

Besluit het college van GS op te roepen:

- *het (voorbereidende) werk aan infrastructureel project 'Aansluiting A8-A9' op basis van de in de overwegingen aangedragen argumenten te beëindigen;*

365 - *dit project derhalve te schrappen uit het iMPI 2022-2029.*

SP en 50PLUS/PvdO

De VOORZITTER: Ook deze moties VOD maken onderdeel uit van onze beraadslagingen.

Dan kom ik bij de laatste motie VOD, ingediend door de VVD, CDA, 50PLUS/PvdO, PVV en JA21.

370

De heer **TERWAL** (VVD): Van vrijdag 3 tot en met zondag 5 september jl. werd, na 36 jaar afwezigheid, de Formule 1 race in Zandvoort gereden. Een evenement dat de afgelopen periode de nodige gevoelens wist los te maken in de Statenzaal in Haarlem. Van grote voorstanders tot felle tegenstanders. De voorliggende motie VOD, -dat is belangrijk om te vermelden-, beoogt dan ook geenszins een uitspraak te doen over het al dan niet door moeten gaan van toekomstige edities. Al zal het geen geheim zijn dat de VVD daar voorstander van is, waarbij we nog wel hopen op een evaluatie van wat goed ging en van wat beter kan.

375

Wat de motie wel beoogt, is oog te hebben voor de tomeloze inzet van de bijna 1.500 vrijwilligers, die hebben bijgedragen aan een evenement dat 3,3 miljoen Nederlanders en tientallen miljoen mensen van over de hele wereld, in beroering bracht. Waar een kleine provincie groot in kan zijn.

380

De VVD-fractie en met het ons het CDA, 50PLUS/PvdO, PVV en JA21 denken dan ook dat het gepast zou zijn als de Staten hun waardering uitspreken voor alle vrijwilligers, veelal inwoners van onze provincie en komen daarom met de volgende motie.

385

Motie VOD 144 /13-09-2021:

Waardering uitspreken voor vrijwilligers Formule 1

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 13 september 2021, constaterende dat:

390

- *Na 36 jaar afwezigheid de Formule 1 drie dagen lang van vrijdag 3 september t/m zondag 5 september neerstreek in Zandvoort;*
- *Grote sportevenementen een positief effect hebben voor de organiserende gemeente en regio op toerisme en daaruit voortvloeiende bestedingen, het vestigingsklimaat en de internationale reputatie;*
- *98% van de bezoekers lopend, fietsend, met bus of trein naar het evenement kwam en daarmee de ambities van het mobiliteitsplan zijn gehaald;*
- *De beelden van de Formule 1, van Zandvoort en van onze provincie wereldwijd werden bekeken door tientallen miljoenen mensen; overwegende dat:*

395

- 400 - *Deze beelden een mondiale reclame zijn voor onze mooie provinciale kust met haar prachtige duinlandschap;*
- *Dit voor de komende jaren voor Zandvoort en de regio Zuid-Kennemerland een positieve bijdrage levert aan eerdergenoemde toerismebestedingen, vestigingsklimaat en internationale reputatie wat zeer welkom is in deze economisch uitdagende periode;*
405 - *Bijna 1500 vrijwilligers eraan hebben bijgedragen dat het voor de vele tienduizenden bezoekers een onvergetelijke dag was;*

Spreekt uit:

- *Haar waardering voor de organisatie van de Dutch Grand Prix, de gemeente Zandvoort en bovenal de vele vrijwilligers die dit evenement tot een succes hebben gemaakt;*
410 *En gaan over tot de orde van de dag.*
VVD, CDA, 50PLUS/PvdO, PVV en JA21

De **VOORZITTER**: Ook uw motie VOD maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De stemming over de moties VOD zal plaatsvinden aan het einde van de vergadering.

415

Wenst iemand over deze agenda het woord? Zo niet, dan is de gewijzigde agenda overeenkomstig het voorstel van het Presidium vastgesteld.

2a. Afscheid Statenlid fractie SP

420

De **VOORZITTER**: Vandaag nemen er twee Statenleden afscheid, de heer Vink van fractie D66 en de heer Smaling van fractie SP. Straks zal er in hun opvolging worden voorzien. Van de heer Vink hebben we tijdens de bijeenkomst van 23 augustus jl. al afscheid kunnen nemen. Van de heer Smaling nemen we vandaag afscheid. Ik zal de heer Smaling straks kort toespreken.

425

Na de installatie van de nieuwe Statenleden en duo-commissieleden, zal er kort worden geschorst voor felicitaties en kan er nog afscheid worden genomen van de heer Smaling. Uiteraard dient u daarbij wel op uw plaats te blijven zitten vanwege de coronamaatregelen.

Ik vraag de heer Smaling om nu naar het midden van de zaal te komen.

430

“Beste Eric, je bent meteen na de verkiezingen op 28 maart 2019 aangetreden als Statenlid voor de SP. En meteen ook toen hield je jouw maidenspeech als fractievoorzitter in Provinciale Staten inzake Debat over de duiding van de verkiezingsuitslag. We hebben jou leren kennen als een rustige man, scherp, inhoudelijk sterk, helder en volhardend. Ik kon je er nooit op betrappen dat je uitgeschreven tekst voor je had. Je gaf precies aan hoe jij over zaken dacht en je bracht dat op een rustige manier naar voren. De rustige manier en de stijl die je hanteert, die vielen mij op. Zo nodig bleef je jouw vragen herhalen tot je antwoord kreeg. Waarschijnlijk iets wat je in de Tweede Kamer hebt geleerd. We leerden je ook kennen als iemand met een ijzersterk geheugen. Iemand die goed wist wat een gedeputeerde in eerdere stadia had verteld en als het nodig was bracht je dat in herinnering. Je wilde graag meedenken over het verbeteren van procedures rondom de Staten – jouw ruime kennis van en ervaring in het openbaar bestuur en de Tweede Kamer, kwamen je daarbij van pas.

440

In je bijdragen tijdens PS-vergaderingen was je geregeld goed voor een pakkende oneliner. Ik gaf het net al aan. Als een van de weinige Statenleden sprak je vaak zonder papier.

445 Je werd Statenlid na een jarenlange ervaring in Eerste en Tweede Kamer. Je houdt van goede debatten waarin je elkaar probeert te overtuigen. Ik kan me niet voorstellen dat het voor jou een fijne periode was, de afgelopen anderhalf jaar achter een beeldscherm. Ik denk dat jij een mens bent, dat andere mensen nodig heeft om met elkaar het debat aan te gaan, maar wel met respect. Dat wil ik toch ook gezegd hebben. Ik vond dat je enorm veel respect voor iedereen kon

450 opbrengen en daarbij je eigen standpunt heel goed over het voetlicht kon brengen. Je genoot zichtbaar van het Statenwerk, en toen de boeren met hun tractoren op de Dreef stonden, merkte je dat de Provincie een relevant lichaam is.

Beste Eric, ik dank je hierbij voor wat je voor de Staten en voor de Provincie hebt betekend. Ik wens je een goede gezondheid en geluk toe. Dank dat je toch een behoorlijke periode lid van

455 onze Staten bent geweest. Dank je wel.

Er staan bloemen voor je klaar. Na het afscheid kan je nog een laatste keer plaats nemen op je zetel voor de installaties van de nieuwe leden.”

2b. Beëdiging en installatie Statenleden fracties SP en D66

460

De **VOORZITTER**: Vandaag zijn de installatie en beëdiging van nieuwe Statenleden aan de orde, voor de fracties van D66 en SP. Vanwege coronamaatregelen is het niet toegestaan om de nieuwe leden persoonlijk de hand te schudden. Het is ook niet de bedoeling dat we allemaal door de zaal heen gaan lopen voor felicitaties. Er komt een korte schorsing waarbij alle Statenleden op hun

465 eigen plek blijven zitten om vandaaruit de felicitaties over te brengen. Het geven van eventuele bloemen kan uiteraard door deze tijdens de schorsing op de tafel in het midden van de zaal te zetten.

Overeenkomstig artikel 10 van het Reglement van Orde is een Commissie van Onderzoek

470 geloofsbriefen benoemd, met als leden mevrouw Kocken (GL), tevens voorzitter, mevrouw Kuiper (CDA) en de heer Deen (PVV).

Ik geef de voorzitter van de commissie mevrouw Kocken het woord.

Mevrouw **KOCKEN** (voorzitter Commissie van Onderzoek geloofsbriefen): Voorzitter, ter

475 voldoening aan uw opdracht hebben wij onderzocht de geloofsbriefen en de daarbij behorende bescheiden, die de benoemd verklaarde leden, mevrouw De Groot en de heer Mülder aan uw vergadering hebben toegezonden. Het onderzoek heeft aangetoond, blijkens de ingevolge artikel B7, het tweede lid van de Kieswet, aan Provinciale Staten toegezonden afschriften van de besluiten van de voorzitter van het Centraal stembureau voor de verkiezing van leden van de

480 Provinciale Staten van Noord-Holland van 13 september 2021, tot leden van Provinciale Staten benoemd zijn verklaard, mevrouw J.M.E. de Groot van de fractie van de SP en de heer H.S. Mülder van de fractie van D66. Wij stellen u dan ook voor mevrouw De Groot en de heer Mülder als leden van Provinciale Staten van Noord-Holland toe te laten.

485 De **VOORZITTER**: De commissie adviseert Provinciale Staten te besluiten de heer Mülder en mevrouw De Groot toe te laten als lid van uw Staten. Verlangt iemand hierover het woord? Zo niet, dan is unaniem door u besloten mevrouw De Groot en de heer Mülder als lid van Provinciale Staten toe te laten.

490 Ik ontbind de Commissie van Onderzoek geloofsbrieven nog niet, omdat zij in de volgende Statenvergadering van 11 oktober a.s. nog verslag gaan doen van een dan te installeren Statenlid.

Aan de orde is nu de beëdiging van de Statenleden

De vertrekkende leden, de heer Smaling (SP) en de heer Vink (D66) hebben mij verzocht hen ontslag te verlenen conform artikel X2, tweede lid van de Kieswet. Dat ontslag is inmiddels

495 verleend. Het lidmaatschap wordt opgevolgd door mevrouw De Groot van fractie SP en de heer Mülder van fractie D66.

Hun installatie is nu aan de orde. Ik verzoek beide aspirant Statenleden naar voren te komen in het midden van de zaal. Ik verzoek u allen te gaan staan.

500 Provinciale Staten hebben zojuist besloten u toe te laten als lid van Provinciale Staten. Ik stel u daarom thans in de gelegenheid de in artikel 14 van de Provinciewet bedoelde verklaring en belofte in mijn handen af te leggen. Ik verzoek u als ik straks uw naam noem, uit te spreken de woorden: "Dat verklaar en beloof ik"

505 Ik zal u eerst de formules van de belofte voorlezen.

"Ik verklaar dat ik, om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

510 *Ik verklaar en beloof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen".*

Ik verklaar dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van Provinciale Staten naar eer en geweten zal vervullen."

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Dat verklaar en beloof ik.

515

De heer **MÜLDER** (D66): Dat verklaar en beloof ik.

De **VOORZITTER**: Ik wens u alle geluk met uw Statenlidmaatschap.

Voordat ik overga tot de bloemen en felicitaties, komt eerst nog de beëdiging van twee duo-

520 commissieleden aan de orde. Ik vraag de Statenleden nog even te blijven staan.

En ik vraag mevrouw De Groot en de heer Mülder te wachten aan de zijkant van de zaal voor de beëdiging van de duo-commissieleden.

2c. Beëdiging en installatie duo-commissieleden fracties SP en DENK

525

De **VOORZITTER**: De fractievoorzitters van de SP en D66 hebben mevrouw Bouhleb en de heer Alkaduhimi als duo-commissielid bij mij voorgedragen. Ik verzoek de nieuwe duo-commissieleden naar voren te komen in het midden van de zaal.

- 530 Op grond van het bepaalde in artikel 61, lid 4, van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten en Statencommissies dient een commissielid dat geen lid van Provinciale Staten is, in de vergadering van Provinciale Staten in handen van de voorzitter de eed of de verklaring en belofte af te leggen.
Ik stel u thans in de gelegenheid om de eed of verklaring en belofte in mijn handen af te leggen.
- 535 Het voorgedragen duo-commissielid wiens naam ik straks noem, verzoek ik, indien u de eed wenst af te leggen, onder het opsteken van de voorste twee vingers van de rechterhand, uit te spreken de woorden: "Zo waarlijk helpe mij God Almachtig" of, indien u de verklaring en belofte wenst af te leggen, uit te spreken de woorden: "Dat verklaar en beloof ik"
- 540 Ik zal u eerst de formules van de eed en de verklaring en belofte voorlezen.
"Ik zweer of verklaar dat ik om tot lid van een commissie benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer of verklaar en beloof dat ik, om iets in deze functie te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.
- 545 *Ik zweer of beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als adviseur van het provinciaal bestuur naar eer en geweten zal vervullen."*

Mevrouw **BOUHLEL** (SP): Dat verklaar en beloof ik

- 550 De heer **ALKADUHIMI** (D66): Zo waarlijk helpe mij God Almachtig.

De **VOORZITTER**: Ik wens u geluk met uw duo-lidmaatschap. Ik vraag ook de nieuwe Statenleden mevrouw De Groot en de heer Mülder om ook weer naar het midden van de zaal te komen. Vanwege de corona-maatregelen is het helaas niet mogelijk u de hand te schudden. Dat doen we bij deze symbolisch en natuurlijk met een warm applaus van de Provinciale Staten.

555

APPLAUS

- De **VOORZITTER**: Voor u alle vier overhandig ik symbolisch de bloemen; zij staan hier bij de tafel voor u klaar. Ik wens u veel plezier toe in de Provinciale Staten van Noord-Holland.
- 560 Ik schors nu kort de vergadering voor felicitaties en ook voor afscheid van de vertrekkende leden.

Schorsing 13.47 – 13.52 uur

- 565 **2d. Actualiteiten (onder voorbehoud instemming Provinciale Staten)**

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering.
Deze actualiteit wil ik in 60 minuten afronden. De aangemelde sprekers hebben allemaal vier minuten spreektijd. Gedeputeerde Staten hebben tien minuten spreektijd. De spreektijd is inclusief interrupties en antwoorden daarop. Bij het voorlezen van het dictum van een motie wordt de spreektijd zoals gebruikelijk stil gezet.

570

De fractie SP heeft een verzoek tot het houden van een actualiteit ingediend, conform artikel 48 RvO, inzake het RIVM- rapport over de uitstoot van PAK's en lood door het fabriekscomplex van Tata Steel. Ik verzoek mevrouw De Groot om de actualiteit aan de orde te stellen.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Uiteindelijk is door het RIVM onomstotelijk bewezen dat Tata Steel een grote bedreiging is voor de gezondheid van de inwoners van de IJmond en het meest voor de gezondheid van de inwoners van Wijk aan Zee en in het bijzonder hun kinderen. Sloeg het RIVM-rapport bij de SP in als een bom? Nee. Het bewijst wel dat al die jaren de inwoners van de IJmond gelijk hebben gehad. Tata Steel is, naast een grote werkgever, een fabriek die de omgeving en de lucht vervuild, veel teveel CO2 uitstoot, dus heel erg bijdraagt aan de opwarming van de aarde en daarnaast totaal ongezond is. Daar moet, liefst met ingang van vandaag, maar nog liever vele jaren geleden, een einde aan komen. Het is niet vijf voor twaalf, het is half een. Provincie Noord-Holland kan een rol spelen in het gezond maken van de omgeving en daarmee de mensen in de IJmond het recht op gezond leven teruggeven. Daarom moeten Provinciale Staten, de volksvertegenwoordiging die ook de inwoners van de IJmond vertegenwoordigt, alles in het werk stellen om het college van Gedeputeerde Staten en de colleges van Burgemeester en Wethouders van de IJmondgemeenten te helpen door besluiten te nemen, die op zeer korte termijn een einde maken aan de gevaarlijke situatie waarvan de inwoners van de IJmond al zeer lange tijd veel last hebben. Eigenlijk het liefst nu. Om dat te bewerkstelligen heeft de SP voor vandaag een actualiteit voorbereid. We leggen u drie vragen voor. Als dat voor u niet voldoende is om de goede besluiten te nemen, leggen we u ook nog eens vier moties voor, ter verbetering van de gezondheidsbedreigende situatie. We gaan met u het debat aan en rekenen erop dat u met uw besluiten een einde maakt aan deze ongezonde situatie.

Er zijn zeer veel PAK- deeltjes, metaaldeeltjes en lood in het stof dat neerdaalt op de omgeving van Tata Steel. Hebt u oplossingen om dit op zeer korte termijn te stoppen en verder te voorkomen? Wanneer wordt verwacht dat uw oplossingen gaan werken? Vindt u dat de tot dusver genomen maatregelen, ook met betrekking tot de vergunningverlening en de handhaving, voldoende zijn om de inwoners van de IJmond een gezonde toekomst te bieden? Ook op de korte termijn? Of bent u van mening dat er meer en vooral veel snellere maatregelen genomen moeten worden? Welke snellere maatregelen gaat u nemen? Hoeveel geld hebt u daarvoor over en hoe wilt u dit gaan besteden? Hoe gaat u samenwerken met de regio?

Bent u met ons en de omwonenden van mening dat in elk geval direct Kooksfabriek 2 en zo mogelijk ook snel Hoogovens 6 gesloten moeten worden? Kan dat snel gebeuren, want het is de bedoeling om de omwonenden in de regio zo spoedig mogelijk te vrijwaren van gezondheidsrisico's?

Mede namens andere fracties dient de SP de volgende moties in.

Motie 145/13-09-2021

Voor een schoner en gezonder Tata

615

*Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen,
Constaterende dat:*

- *de gezondheid van de bewoners rond Tata Steel significant slechter is dan die van bewoners elders in Nederland. Onder meer longkanker, luchtwegklachten en hoofdpijn komen in de*
- 620 *IJmondregio significant vaker voor dan elders in Nederland;*
- *kinderen extra getroffen worden door de uitstoot van Tata Steel. Door lood en PAK wordt hun gezondheid ernstig bedreigd;*
- *in het EVRM (Europees Verdrag van de Rechten voor de Mens) onder meer gezond leven als grondrecht wordt aangemerkt;*
- 625 - *de omwonenden van Tata Steel van mening zijn dat er een halt moet worden toegevoerd aan de uitstoot van Tata;*
- *Gedeputeerde Staten, de Tweede Kamer en de IJmondgemeenten van mening zijn dat er heel snel iets gedaan moet worden om Tata Steel schoner en gezonder te maken.*

Overwegende dat:

- 630 - *omwille van de gezondheid van de IJmondbewoners niet langer gewacht kan worden met het treffen van maatregelen die op zeer korte termijn zorgen voor het afnemen van de gezondheidsrisico's;*
- *daarom een termijn gesteld moet worden die ervoor moet zorgen dat de Tata staalfabriek daadwerkelijk op zeer korte termijn schoner en gezonder wordt.*

635 *Besluit Gedeputeerde Staten opdracht te geven om;*

- *Een termijn te stellen waarop Tata Steel geen enkele bedreiging voor de gezondheid van de inwoners in de IJmond mag zijn;*
- *Deze termijn te stellen op zes maanden vanaf heden, 13 september 2021, en zoveel korter als mogelijk is.*

640 *En gaat over tot de orde van de dag
SP en 50PLUS/PvdO*

Motie 146/13-09-2021

Scenario's voorleggen aan de regio

645

*Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen,
Constaterende dat:*

- *de gezondheid van de bewoners rond Tata Steel significant slechter is dan die van bewoners elders in Nederland. Onder meer longkanker, luchtwegklachten en hoofdpijn komen in de*
- 650 *IJmondregio significant vaker voor dan elders in Nederland;*
- *kinderen extra getroffen worden door de uitstoot van Tata Steel. Door lood en PAK wordt hun gezondheid ernstig bedreigd;*
- *in het EVRM (Europees Verdrag van de Rechten voor de Mens) onder meer gezond leven als grondrecht wordt aangemerkt;*
- 655 - *de omwonenden van Tata Steel van mening zijn dat er een halt moet worden toegevoerd aan de uitstoot van Tata;*

- *Gedeputeerde Staten, de Tweede Kamer en de IJmondgemeenten van mening zijn dat er heel snel iets gedaan moet worden om Tata Steel schoner en gezonder te maken.*

Overwegende dat:

- 660
- *er meerdere scenario's voor een schoner en gezonder Tata Steel in omloop zijn, zoals het plan van FNV en verschillende plannen die door omwonenden zijn gemaakt;*
 - *deze scenario's moeten worden doorgesproken en doorgerekend om een verstandige keuze te maken;*

Besluit Gedeputeerde Staten opdracht te geven om;

- 665
- *Als alle scenario's doorgerekend zijn, deze voor te leggen aan de regio, omdat het vooral de IJmondgemeenten aangaat;*
 - *Nu al te onderzoeken hoe een dergelijke procedure kan worden vormgegeven en zo mogelijk al voorbereidingen daartoe te treffen.*

En gaat over tot de orde van de dag

- 670
- Namens de fracties van de SP, 50PLUS/PvdO en DENK*

Motie 147/13-09-2021

Tata: samenwerking OD NZKG en ILT voor een strakke regelgeving en handhaving

- 675
- Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen,*

Constaterende dat:

- *de gezondheid van de bewoners rond Tata Steel significant slechter is dan die van bewoners elders in Nederland. Onder meer longkanker, luchtwegklachten en hoofdpijn komen in de IJmondregio significant vaker voor dan elders in Nederland;*
- 680
- *kinderen extra getroffen worden door de uitstoot van Tata Steel. Door lood en PAK wordt hun gezondheid ernstig bedreigd;*
 - *in het EVRM (Europees Verdrag van de Rechten voor de Mens) onder meer gezond leven als grondrecht wordt aangemerkt;*
 - *de omwonenden van Tata Steel van mening zijn dat er een halt moet worden toegeroepen aan de uitstoot van Tata;*
- 685
- *Gedeputeerde Staten, de Tweede Kamer en de IJmondgemeenten van mening zijn dat er heel snel iets gedaan moet worden om Tata Steel schoner en gezonder te maken.*

Overwegende dat:

- *er bij het tot stand brengen van een schoner en gezonder Tata Steel een strakkere vergunningverlening en een betere handhaving nodig is;*
- 690
- *het toezicht door de OD NZKG (Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied) op Tata Steel in elk geval in het verleden heeft gefaald;*
 - *de OD NZKG kampt met een gebrek aan ter zake kundige medewerkers;*
 - *met Provinciale Staten is afgesproken dat de regelgeving rond Tata eind 2021 op orde zal zijn;*
- 695
- *de ILT (Inspectie Leefomgeving en Transport) stelt dat het mogelijk is strenger tegen Tata Steel op te treden;*

- De ILT aangeboden heeft de 00 NZKG te hulp te snellen bij het op de juiste wijze optreden tegen Tata Steel zowel in het traject van de vergunningverlening als in het traject van de handhaving.

700

Besluit Gedeputeerde Staten opdracht te geven om;

- Samen met de 00 NZKG en de ILT een traject te starten en voort te zetten dat op korte termijn leidt tot een strakkere vergunningverlening en een betere handhaving bij Tata Steel;
- ervoor te zorgen dat de vergunningverlening en handhaving bij Tata Steel uiterlijk eind 2021/ begin 2022 geheel op orde is en aan de eisen van deze tijd voldoet.

705

En gaat over tot de orde van de dag

Namens de fractie van de SP, Anna de Groot

Motie 148/13-09-2021

710 Tata deadline is zeer belangrijk

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen,

Constaterende dat:

- de gezondheid van de bewoners rond Tata Steel significant slechter is dan die van bewoners elders in Nederland. Onder meer longkanker, luchtwegklachten en hoofdpijn komen in de IJmondregio significant vaker voor dan elders in Nederland;
- kinderen extra getroffen worden door de uitstoot van Tata Steel. Door lood en PAK wordt hun gezondheid ernstig bedreigd;
- in het EVRM (Europees Verdrag van de Rechten voor de Mens) onder meer gezond leven als grondrecht wordt aangemerkt;
- de omwonenden van Tata Steel van mening zijn dat er een halt moet worden toegeroepen aan de uitstoot van Tata;
- Gedeputeerde Staten, de Tweede Kamer en de IJmondgemeenten van mening zijn dat er heel snel iets gedaan moet worden om Tata Steel schoner en gezonder te maken.

715

720

725

Overwegende dat:

- Er 12 jaar geleden al een begin gemaakt had moeten worden met het aanpakken van alle uitstoot van Tata Steel;
- Tot nu toe alle ruimte is gegeven om te praten over mogelijke plannen;
- De Roadmap van Tata Steel zelf 2050 als streefdatum heeft, hetgeen nu duidelijk veel te laat is;
- Diverse Tweede Kamerfracties de behoefte aan een deadline benadrukken, waarop de verschillende scenario's worden voorgelegd;
- Het Kabinet tot nu toe de boot afhoudt om een deadline te benoemen.

730

Spreekt uit:

- Dat Provinciale Staten van Noord-Holland de behoefte aan een deadline onderschrijft;

735

En besluit Gedeputeerde Staten te verzoeken:

- Deze behoefte onder de aandacht van het Kabinet te brengen.

En gaat over tot de orde van de dag

Namens de fracties van de SP, 50PLUS/PvdO en de PvdD

740

De **VOORZITTER**: De vier moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **KOYUNCU** (DENK): De bevolkingsgezondheid gaat boven alles. Natuurlijk is werkgelegenheid belangrijk, maar hoeveel kinderen moeten daarvoor gezondheids- en
745 ontwikkelingsklachten krijgen, kanker krijgen of zelfs doodgaan. Een, twee, drie, tien of nog
meer? Welk aantal is die werkgelegenheid het waard? Als we allebei willen sparen, dan moeten we
investeren en zorgen dat de fabriek zo schoon draait, dat we niet hoeven te kiezen. We laten de
gemeenschap niet voor de kosten opdraaien, om de bonussen te spekken van aandeelhouders en
private eigenaren. De gemeenschap betaalt al met haar gezondheid.
750 Als wij de investering moeten doen om de fabriek schoon te krijgen, dan is dat prima, maar dan
wordt de fabriek ook van ons. Dan zetten we de vervuilende onderdelen een of twee jaar stil om
de veranderingen per direct in te voeren. De subsidies die nu worden verstrekt zetten we deels in
om de werknemers door te betalen en om te scholen naar een nieuwe, schone situatie. De rest
van de subsidie wordt gebruikt om de omschakeling te bekostigen. Tot dan trekken we mogelijk
755 alle vergunningen in en verstrekken we geen nieuwe. Het moet schoon, of dicht.
DENK dient over dit onderwerp twee moties in.

Motie 149/13-09-2021

Binnenonderzoek op scholen door het RIVM rondom Tata Steel.

760

*Provinciale staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 13 september 2021
kennis genomen hebbende van het RIVM depositieonderzoek*

constaterende dat

- 765
- *Het RIVM rondom scholen in de buurt van Tata Steel depositie-binnenonderzoek heeft
gedaan bij woningen;*
 - *Het RIVM heeft verzuimd het depositie-binnenonderzoek uit te voeren op scholen rondom
Tata Steel.*

overwegende dat

- 770
- *De doorloop op scholen vele malen groter is dan in een woning bij een school;*
 - *Het aantal kinderen op scholen vele malen groter is dan in een woning bij een school;*
 - *Door buitenspelen door de vele kinderen op scholen er meer (schadelijke) stoffen naar
binnen kunnen worden gebracht;*
 - *Het onduidelijk is of kinderen na elke pauze hun handen wassen op school;*

775

 - *Het onduidelijk is of kinderen vóór het nuttigen van voedsel allemaal hun handen wassen.
van oordeel zijnde dat*
 - *Gezien bovenstaande de inname van schadelijke stoffen op scholen rondom Tata Steel
vermoedelijk hoger is dan in woningen wordt gemeten.*

verzoeken het college:

- 780
- om het RIVM te bewegen alsnog binnenmetingen uit te voeren op scholen in de gemeenten
rondom Tata Steel;*
 - en gaan over tot de orde van de dag. DENK Noord-Holland en SP*

Motie 150/13-09-2021

785 Langdurig GGD kindvolgonderzoek van kinderen in de gemeenten rondom Tata Steel.

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 13 september 2021 kennis genomen hebbende van het RIVM depositieonderzoek constaterende dat

- 790 - *De GGD zelf constateert dat kinderen die wonen in de buurt van Tata Steel langdurig worden blootgesteld aan een zeer slechte luchtkwaliteit;*
- *De GGD geen zicht heeft op de langdurige gevolgen van die blootstelling aan kinderen²;*
- *Het RIVM-rapport een duidelijke aanwijzing is dat kinderen worden blootgesteld aan Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) en Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen (PAK's)*
- 795 *rondom Tata Steel;*
- *Met name lood een van de zeer zorgwekkende stoffen is waaraan kinderen in de omgeving van Tata Steel aan worden blootgesteld;*
- *Lood tot langdurige effecten leidt die een negatieve weerslag heeft op (de ontwikkeling en leerprestaties van) kinderen.*
- 800 *overwegende dat*
- *Kinderen langdurig gevolgen ondervinden bij blootstelling van ZZS en PAK's;*
- *Een van de ZZS lood is en deze aan de basis staat van ontwikkeling van neurologische aandoeningen en hersenontwikkeling;*
- *De GGD tot nog toe onvoldoende heeft uitgezocht welke langdurige gevolgen*
- 805 *bovenstaande heeft voor kinderen over een tijdsperiode van minstens 10 jaar. van oordeel zijnde dat*
- *Nu het moment is om in te zetten op een langdurige volgstudie van kinderen die leven rondom het industriegebied van Tata Steel om de lange termijn effecten van de blootstelling te kunnen duiden;*
- 810 - *Met een langdurige volgstudie de invloed van langdurige blootstelling van dergelijke stoffen op de leerprestaties, carrièrepaden en algeheel welzijn van de kinderen zeer waardevol is en van belang met het zicht op hun toekomst.*

Verzoeken het college:

- om de IJmond gemeenten met klem te vragen om de GGD Kennemerland opdracht te geven een*
- 815 *langdurig volgonderzoek te starten naar de kinderen die opgroeien in de gemeenten rondom Tata Steel;*
- en gaan over tot de orde van de dag.*
- DENK Noord-Holland*

820 De VOORZITTER: De twee ingediende moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **LEERINK** (PvdA): Hoewel het onderwerp volgende week op de agenda staat van de commissie NLG vonden wij het een goed idee om over Tata Steel te spreken. Het zou ook raar zijn dat alle kranten volstaan en iedereen spreekt over Tata en Provinciale Staten niet. De PvdA is geschrokken van het rapport zoals dat er ligt. Bange vermoedens zijn bevestigd. Tegelijkertijd zijn we blij met de reactie van het college die aan duidelijkheid niets te wensen overlaat. Het

825

830 moet schoner en vooral gezonder en al op redelijk korte termijn, als is er geen toekomst voor
Tata in het IJmondgebied. Eigenlijk zij we blij dat die reactie niet alleen vanuit het college kwam,
maar breed gedragen werd. Kamerleden en zelfs de Staatssecretaris spraken erover. In die zin
lijkt een kantelpunt bereikt te zijn. Aan een kantelpunt heb je alleen iets als het niet alleen bij
woorden blijft, maar ook tot daden komt. Daar zullen we met elkaar nog slagen moeten maken.
Uiteindelijk hebben we als provincie strengere normen nodig om iets te kunnen doen. Het gaat
erom dat een plan, als het gaat om groen staal, ook de kans krijgt om zich te ontwikkelen. Er
835 moeten geen overhaaste beslissingen worden genomen als het gaat om opvang van CO2 onder
de Noordzee, waardoor veel miljarden euro's onder de Noordzee worden gestopt en geen
gezondheidswinst zou worden geboekt. Er zal de komende tijd nog wel wat moeten gebeuren. In
die zin is er een sterke, regie voerende overheid nodig. Tata zal het nodige moeten doen. We
voelen wel wat voor de motie, als het gaat om deadlines die de SP heeft gesteld. Graag horen we
wat het college daarvan vindt. Een aantal moties kunnen beter eerst rustig in commissieverband
840 worden besproken. Van het college hoor ik graag het volgende. Als je het debat de afgelopen
weken in de Kamer hebt gehoord, je hebt het RIVM rapport in de achterzak en het debat gaat
deze week verder, wat verwacht de gedeputeerde nog uit Den Haag om daadwerkelijk te kunnen
acteren, om de daden bij het woord te kunnen voegen?
Aan de SP heb ik nog een vraag over de motie Schoner en gezonder. Daarin wordt gesteld dat er
845 binnen een half jaar niets meer mag gebeuren op het gebied van gezondheid. Tenminste, zo heb
ik de motie begrepen. Tata mag geen schadelijke stoffen meer uitstoten. Dat is nogal wat, binnen
een half jaar. Wat zou de SP daaraan als gevolg willen verbinden? Wat nu als Tata dat niet kan
leveren? Het is bijna onmogelijk om aan deze belofte gestand te doen. We willen natuurlijk
allemaal dat het zo snel mogelijk gaat, maar ik ben nieuwsgierig naar wat de consequentie zou
850 moeten zijn.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van Statenlid Kostić

855 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Een vraag aan de PvdA. Hoelang vindt de PvdA dat we de burgers daar in
die gifdampen moeten laten wonen? Is dat een jaar, een half jaar of tien jaar? Wanneer is de
deadline voor Tata om groen en schoon te worden?

860 De heer **LEERINK** (PvdA): Wij vinden dat het op korte termijn moet. Tegelijkertijd vind ik ook: Als
je nu zegt dat er binnen nu en een half jaar geen enkele gezondheidsschade meer mag zijn voor
Tata dan weten we dat er maar een consequentie is en dat is het sluiten van de fabriek, want dat
zal niet lukken binnen nu en een half jaar. Dat is niet realistisch, Het loont de moeite om te
kijken naar een oplossing waarbij we de fabriek én schoner én gezonder kunnen krijgen en
tegelijkertijd de werkgelegenheid daar kunnen behouden.
Het moet gebeuren op zo kort mogelijke termijn.

865

De heer **ROOSEDAAL** (VVD): Alle partijen staan met de hakken in het zand. Dat brengt een
oplossing niet dichterbij. Dat is wel nodig en ook snel, voor de gezondheid van de bewoners, hun
kinderen en de werknemers, maar ook voor een duurzame toekomst van een groene
staalindustrie in Noord-Holland. In 2023 moet Tata een belangrijk deel van de Roadmap+ hebben

- 870 afgerond en zal de uitstoot van geluid, stof en geur, ten opzichte van de meetperiodes daarvoor, significant lager zijn. Ook de PAK-uitstoot zal met 33 procent moeten zijn gedaald, conform het Roadmap+ Programma dat we hier met elkaar hebben besproken. De Omgevingsdienst en kan en moet dit controleren. Dat is de taak van de provincie. Is dat genoeg? Nee. Urgente problemen moet nu worden opgepakt. Nederland hanteert geen duidelijke norm wanneer veilig, rustig, veilig
- 875 of schoon genoeg is. Tata voldoet aan de wet en moet voldoen aan de vergunningsverplichtingen, maar het RIVM stelt dat dit niet genoeg is. Dat gegeven vergroot primair de onrust over een veilige woon- en werkomgeving en secundair ondermijnt dit het beeld van een betrouwbare overheid en een goedwerkende democratische vertegenwoordiging. Aan de zijde van het bedrijfsleven worden investeringsprocessen vertroebeld door bewegende doelen, waardoor het
- 880 vestigingsklimaat onder druk komt te staan. Tata is een testcasus voor de verhouding van de inwoners tot andere industrieën en bedrijfstakken, denk daarbij aan Schiphol, Rijnmond, chemie in Limburg, transport, landbouw en overige maakindustrie. Wij als overheid zullen daarin onze positie proactief duidelijk moeten maken ten aanzien van het omgaan met VN-afspraken, over normen die de VN stelt tot het Schone Luchtakkoord. Zorgelijk is dat pas in 2025 de zware
- 885 metalen-, stikstof- en fijnstofuitstoot flink omlaag gaan. In het huidige klimaat van bezorgdheid duurt dat gewoon te lang. Het zal sneller moeten door als gezamenlijke overheden de oplossingen van de problemen rondom Tata als speerpunt te benoemen en de dialoog tussen burgers, overheid en het bedrijfsleven in de IJmond te faciliteren.
- Tata is een materiële casus als het gaat om verduurzaming en innovatie. Zeer grote geplande
- 890 CO₂- stikstofvermindering, luchtkwaliteitverbetering, innovatie en energietransitie, werkgelegenheid, maar ook strategische geo-economische vraagstukken. Het zit er allemaal in. Laten we bestuurlijke maatregelen, overheidsinvesteringen en subsidiestromen daar gebruiken waar ze de meeste impact hebben en Tata dus als voorbeeld nemen.
- Als betrouwbare overheid moeten we duidelijk maken wat onze veiligheidsnormen zijn en
- 895 waarom. Hoe werken we met zijn allen aan een duurzaam gezonde toekomst en wie vervult daarbij welke rol? Het gaat tenslotte om gezondheid, werkgelegenheid en miljarden investeringen in innovatie en duurzaamheid. Investeringen waarbij de provinciale overheid de vergunningverlening, toezicht en handhaving goed moet inrichten binnen de normen van de wetgever. De Rijksoverheid moet zorgen voor afdoende richtlijnen en normen, bijdragen aan de
- 900 energie infrastructuur, -analoog aan de aanleg van het gasleidingennet en de nationale stroomdistributie- en aan duidelijke voorwaarden om de transitie mogelijk te maken door een gelijk speelveld op Europees niveau. Het kan niet zo zijn dat we de problemen exporteren door ons als overheid alleen te richten op een strenger Nederlands beleid zonder aanvullende ondersteuning. Haast en geld zijn geboden. We moeten helder krijgen wat door de Rijksoverheid
- 905 de gewenste richting is voor de zware industrie in de IJmond en welke rol diezelfde Rijksoverheid daarin concreet pakt door op korte termijn met scenario's en investeringsbijdragen te komen. Inwoners van de IJmond, hun kinderen en het bedrijfsleven, inclusief duizenden werknemers moeten snel duidelijkheid krijgen.
- 910 Mevrouw **KONING** (CDA): Dank aan de SP voor het op de agenda zetten van dit punt. Het CDA wil twee sporen voor een duurzaam Tata: groen staal en een schonere leefomgeving. Alleen werken aan vermindering van CO₂ uitstoot helpt niets voor de omwonenden. Daarmee

wordt de lucht niet schoner en de overlast voor omwonenden niet minder. Daarom zijn er twee sporen nodig. Wij begrijpen de grote zorgen die leven bij velen rondom Tata en zeker de zorgen van jonge ouders met kinderen. Uit het RIVM rapport blijkt dat vooral lood en PAK's van invloed zijn op de gezondheid van omwonenden. Daarom vind het CDA dat de aanpak van emissie van die stoffen de hoogste prioriteit heeft. Om vermindering van de uitstoot zo snel mogelijk voor elkaar te krijgen, is samenwerking tussen alle overheden van groot belang. Intern hebben wij regelmatig overleg met de gemeente en CDA- Tweede Kamerleden. Inzet van het Rijk is vanaf nu hard nodig, omdat Tata valt onder landelijke wetgeving en omdat de extra eisen financieel gedragen moeten kunnen worden door de staalfabriek. Het kan en mag daarbij niet zo zijn dat subsidie voor duurzaamheid verdwijnt naar het buitenland. Aanpassing van het aandelenpakket van Tata, zodat het bedrijf weer geheel of gedeeltelijk in Nederlandse handen komt, moet bekeken worden. Onze vraag aan de gedeputeerde is: Hoe zorgt u ervoor dat vooral de emissiebeperking van lood en PAK's prioriteit krijgt?

Het CDA wil behoud van de Nederlandse staalfabriek met de nadruk op Nederlands, met een schonere leefomgeving, zodat we allemaal weer honderd procent trots kunnen zijn op dit icoon van onze regio, zodat de innovatieve kennis van groene staalproductie in ons land blijft en zodat de omwonenden opgelucht adem kunnen halen, in plaats van angstig hun adem inhouden.

Mevrouw ER (GL): Opnieuw hebben we een zorgwekkend rapport ontvangen van het RIVM. Weer komt de klap hard aan, met name bij de bewoners van Wijk aan Zee. Voor hen is nu namelijk bevestigd dat het voor kinderen niet eens veilig is om buiten te spelen. Iets wat voor hen zo vanzelfsprekend hoort te zijn. Niet alleen onderschrijft het rapport wat we al eerder wisten, het bevat ook veel nieuwe verontrustende informatie. De depositie van PAK is structureel verhoogd en is zelfs vijfmaal hoger dan de meting in maart 2019. De stofdepositie van Tata Steel is voor niemand in de omgeving gezond, maar specifiek bij kinderen levert het grote gezondheidsrisico's op. Nu wordt er in het rapport eindelijk niet meer omheen gedraaid. Het is namelijk duidelijk dat de stof afkomstig is van het terrein van Tata Steel. We kunnen blijven herhalen dat het bedrijf 300 miljoen euro investeert in verbetering, maar dat betekent niet dat we als overheid een afwachtende houding kunnen aannemen. De bewoners van de IJmond hebben recht op een gezonde leefomgeving. Het is de verantwoordelijkheid van de omliggende gemeenten, de provincie en het Rijk gezamenlijk om dit recht van de bewoners te waarborgen. Toezicht en handhaving moeten beter en sneller plaatsvinden. De regelgeving moet worden aangepast en de gezondheid van omwonenden moet hier centraal in komen te staan. Het bedrijf moet groener en schoner gaan produceren. Dat kan alleen als het meest verouderde en vervuilende onderdeel, namelijk de Kooksfabriek 2, zo snel mogelijk sluit. De provincie en de Omgevingsdienst hebben al plannen om de vergunning waar mogelijk aan te scherpen. Hieraan is wel een uitgebreide tijdslijn verbonden. Zoals het er nu uitziet gaat dat zeker nog een paar jaar duren. Op zijn vroegst zien we pas in 2023 verandering. Het rapport van het RIVM toont juist aan dat er zo snel mogelijk verandering moet komen. We zullen dus moeten inzetten op versnelling van deze plannen en ik hoor graag of de gedeputeerde het hier met ons eens is en op welke manier we deze versnelling kunnen gaan realiseren.

Voor de aanpassing van de regelgeving en het aansturen op een groene en schone staalfabriek hebben we het Rijk nodig. Uit het Kamerdebat van afgelopen donderdag werd al duidelijk dat er

binnen de verschillende partijen onderling consensus bestaat over de toekomst van Tata. Als het bedrijf wil blijven bestaan in de IJmond dan zal het productieproces groener, schoner en gezonder moeten worden. Waar we echter wel van schrokken is de vooralsnog afwachtende houding van de minister, waarbij hij verbazingwekkend genoeg nog veel vertrouwen lijkt te hebben in de eigen verantwoordelijkheid van het bedrijf. Hoewel het debat deze week verder gaat en we nog moeten zien wat de uitkomsten daarvan zullen zijn, mag ik toch hopen dat we in ieder geval vanuit de provincie de urgentie van de benodigde acties vanuit het Rijk opnieuw communiceren richting de minister en de Staatssecretarissen. Is de gedeputeerde het met mij eens dat uit dit debat gebleken is dat daar blijkbaar nog veel behoefte aan is? Wat zijn hiervoor zijn plannen?

Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Allereerst ook dank aan de SP voor het op de agenda zetten van dit punt. Ook de PVV is geschrokken van het onlangs gepubliceerde RIVM-rapport. Daaruit bleek dat niet alleen het loodgehalte, maar ook het aantal kankerverwekkende PAK-deeltjes onverantwoord hoog is en op termijn tot meer kankergevallen leidt bij mensen die hieraan worden blootgesteld. Hoewel de Tweede Kamer deze week weer debatteert over Tata Steel en het onderwerp op 20 september ook in de Statencommissie wordt besproken, is het toch goed om er vandaag aandacht aan te besteden. Want ondanks dat Tata Steel een essentiële economische pijler is in de regio, -goed voor 9.000 directe en 30.000 indirecte banen-, mag dat niet betekenen dat de volksgezondheid in gevaar komt. Wat de PVV betreft is de grote vraag hoe we Tata Steel op een relatief gezonde wijze kunnen laten voortbestaan, waarbij de volksgezondheid leidend is. Naar onze mening moet dan ook alles op alles worden gezet om de negatieve gezondheidseffecten voor de omgeving terug te dringen. We zijn dan ook benieuwd naar de antwoorden van de gedeputeerde op de vragen van de SP.

Zoals de PVV tijdens het debat in de Tweede Kamer op 9 september jongstleden over de toekomst van Tata Steel aangaf, is het op dit moment belangrijker om de aandacht te richten op de emissie van gevaarlijke stoffen dan op het terugdringen van de CO₂-uitstoot. Met name omdat maatregelen kunnen resulteren in meer uitstoot van schadelijke stoffen. Zo stelt het RIVM dat het afvangen en opslaan van CO₂ bij de vervuilende staalfabriek Tata Steel juist kan leiden tot extra uitstoot van andere schadelijke stoffen die in de omgeving neerslaan. Onze fractie ondersteunt dan ook het advies van het RIVM voor meer focus op het proces van de staalproductie, dat juist gepaard gaat met voor de gezondheid relevante emissies van fijnstof, PAK's en zware metalen, en de emissies in de afval/reststoffenfase. We zijn benieuwd naar de mening van de gedeputeerde.

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): RIVM heeft opnieuw laten zien dat Tata's gifkraan open staat en levens in gevaar brengt en overheden hebben het niet onder controle. De enige vraag die er nog echt toe doet en onbeantwoord blijft is: Hoelang willen Gedeputeerde Staten en collega's hier deze situatie nog voort laten duren? Hoelang krijgt Tata de tijd om schoon en groen te worden? Hoelang moeten kinderen nog in haar gifdampen leven? Is het een jaar, vijf jaar of tien jaar? Ook omwonenden zouden Tata groen en schoon willen, maar ze zijn te lang aan het lijntje gehouden door loze beloftes. Ik las laatst krantenkoppen uit de jaren '90 over Tata Steel. Je kunt deze zo kopiëren naar en plakken in het heden.

- Gedeputeerde Olthof heeft deze vraag beantwoord tijdens de presentatie van het RIVM rapport. Hij noemde 2025/2026. Graag een bevestiging van Gedeputeerde Staten dat dit inderdaad de tijd is die ze Tata willen geven.
- 1000
- Dan over de houding van Tata. Veel mooie woorden, maar resultaten zijn er al decennia nauwelijks. Met het geld bespaard aan alle fiscale voordelen die ze krijgen, hadden ze jaren geleden al kunnen inzetten op schone technologieën. In plaats daarvan hebben ze het geld onder meer ingezet om zware lobby te voeren om de regels zo slap mogelijk te houden. En dan zegt de directeur van Tata Steel dat ze zich slechts netjes hebben gehouden aan wet- en regelgeving en dat de overheid ze niet hard genoeg heeft aangepakt. Hypocriet zou je dat wel kunnen noemen. Eigen verantwoordelijkheid neemt Tata ook niet. Hooguit na juridische druk en druk van omwonenden. Dwangsommen vanwege ontelbare overtredingen worden steevast aangevochten bij de rechter, in plaats van die tijd en dat geld te steken in daadwerkelijk schoner worden.
- 1005
- Tata wil harder aangepakt worden. Wij roepen Gedeputeerde Staten op om dat ook maximaal te doen. Het college heeft toegezegd nog te komen met a): een overzicht van exacte wet- en regelgeving die provincie in de weg staat om de meest vervuilende onderdelen, Kooksfabriek2 per direct te sluiten en b) een juridische verkenning van de mogelijkheden om onder andere het recht op leven en gezondheid, het voorzorgsbeginsel en zorgplicht te gebruiken om sneller in te kunnen grijpen bij Tata. Wanneer kunnen we deze twee stukken verwachten?
- 1010
- Op korte termijn moet de provincie, in samenwerking met ILT, verder minstens twee dingen doen: De aanscherping van Tata's vergunningen eind dit jaar afronden. Volgens het Uitvoeringsprogramma Tata Steel 2020-2022 van de Omgevingsdienst duurt dat traject minstens nog tot december 2022. De Omgevingsdienst vreest dat nog meer vertraging kan optreden door gebrek aan capaciteit. Mijn vraag aan de gedeputeerde is of er meer geld of menskracht nodig is. De aanscherping had veel eerder moeten gebeuren en is het minste wat we kunnen doen voor omwonenden van Tata en hun kinderen. Wil het college samen met ILT ervoor zorgen dat de aanscherping van vergunningen eind dit jaar, begin volgend jaar afgerond is?
- 1020
- Tata is volgens de minimalisatieverplichting verplicht om de uitstoot van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) te minimaliseren. Dat kan door druk te zetten op Tata om daar sneller mee aan de slag te gaan. Tata lijkt dat tot 2025 te willen rekken, terwijl de geest van de wet- en regelgeving zegt dat het eigenlijk sneller moet. Tata's eerste ZZS-rapportage was al een zootje waardoor nu al vertraging wordt opgelopen. Zijn Gedeputeerde Staten bereid Tata onder druk te zetten om de uitstoot van ZZS tot zo dicht mogelijk bij 0 te brengen, ruim voor 2025?
- 1025
- Dit kan ook versneld worden door het toepassen van zogenaamde Best Beschikbare Technieken op de meest giftige onderdelen, zoals Kooksfabriek2. Klopt het dat BBT niet in vergunningvoorschriften voor Kooksfabriek2 zijn opgenomen, omdat Tata weer een uitzondering kreeg?
- 1030
- het Uitvoeringsprogramma VTH van OD NZKG (in opdracht van provincie) wordt gewerkt aan "het implementeren van verschillende BBT conclusies." Wat is er voor nodig om dat begin 2022 uiterlijk te laten afronden? We zijn heel benieuwd naar de reactie van Gedeputeerde Staten, omdat we ook een motie achter de hand hebben.
- 1035

1040 Mevrouw **GONGGRIJP** (D66): Het RIVM heeft ons allen, misschien niet verbaasd, maar wel geschokt met haar uitkomsten. Het is duidelijk dat het op heel korte termijn anders moet. D66 heeft het al vaker gezegd. Er is plek voor een duurzame staalproductie in de IJmond, maar wel een productie, die niet ten koste gaat van gezondheid. Ik ben ook blij dat de Kamer de rol pakt en als overheid stappen zet om burgers te beschermen. De uitkomst van het Kamerdebat is
1045 duidelijk. Er is alleen maar plek voor een duurzame staalproductie. We wachten met vertrouwen het debat af. We zijn ook nieuwsgierig naar hoe Gedeputeerde Staten naar het debat kijken. We hopen ook dat zij vertrouwen hebben dat we op korte termijn echt die stappen kunnen zetten. Gedeputeerde Staten hebben laten zien dat er binnen de bevoegdheden nu wel stappen worden gezet en ook aangegeven dat er scherper aan de wind wordt gevaren, samen met het Rijk en de
1050 ILT. Betekent dat ook dat het scherp aan de wind varen op korte termijn leidt tot verbetering van de situatie in de IJmond? Ik hoor het graag.

De heer **KLEIN** (CU): Het RIVM onderzoek naar de risico's van de stofregens in de IJmond bevestigt wat we eigenlijk al wisten. Wonen onder de rook van Tata Steel is ongezond. Gebleken is dat
1055 alleen al het stof dat op de grond is gevallen gezondheidsrisico's met zich meebrengt. Dan is nog niet eens gekeken naar de vervuiling van de lucht die we inademen. Nu dit zwart op wit staat, hebben we geen andere keuze dan te werken aan maatregelen die zo snel mogelijk zorgen voor een afname van de vervuiling. De gezondheid van de omwonenden vereist dat. We kunnen ook constateren dat de huidige inspanningen niet voldoende zijn. Het bedrijf blijft binnen de normen,
1060 maar onze normen beschermen niet voldoende tegen gezondheidsschade. Gedeputeerde Staten hebben bij het Rijk aangedrongen op strengere normen. Dit lijkt een lang traject. De CU is blij met het signaal dat het college heeft afgegeven. Er is alleen plaats voor een schone staalfabriek in de IJmond. Die staat er niet van vandaag op morgen. De twee grote vragen zijn dus: Wat kunnen de gezamenlijke overheden doen om te zorgen dat die schone staalfabriek er komt?
1065 Hoe kunnen ze tot die tijd zorgen voor een gezonde leefomgeving voor de inwoners? De overheid moet gezamenlijk met Tata Steel op korte termijn met een helder plan komen dat leidt tot een schonere en duurzame staalfabriek. Waar gaan we naar toe? Welke inzet vraagt dat van de verschillende partijen? De oplossingen tot nu toe zijn teveel gericht op de korte termijn en voor de lange termijn is er nog geen helder en gedragen plan. Is de gedeputeerde het met ons eens dat zo een gezamenlijk plan er moet komen? Hoe gaat de gedeputeerde zijn invloed
1070 aanwenden om te zorgen dat het plan er komt en om dat te bespoedigen? Wat kunnen we op de korte termijn nog meer doen voor de gezondheid van onze inwoners? Wij denken dat de gezondheid van de omwonenden geen jaren meer kan wachten. De CU vindt dat de overheid haar nek moet durven uitsteken en moet durven investeren in een gezonde en
1075 groene industrie in het Noordzeekanaalgebied. Dat is wat ons betreft gebaseerd op drie pijlers: Intensivering van de maatregelen voor de korte termijn, een snelle transitie naar waterstof, maar ook een infrastructuur voor CO₂-afvangers in het Noordzeekanaalgebied. Dat kost geld. Een van de dingen die we geleerd hebben tijdens de coronacrisis is dat de overheid in staat is om in het geval van een crisis geld uit te geven. Rondom Tata Steel komen twee crises samen. Een urgente crisis rondom de gezondheid van tienduizenden Noord-Hollandse inwoners en een lange termijn
1080 crisis rondom de uitstoot van broeikasgassen. Een investering die beide crises aanpakt, is goed besteed overheidsgeld.

1085 De **VOORZITTER**: Het woord is aan gedeputeerde Olthof. Hij zal namens het college een reactie geven in eerste termijn.

1090 Gedeputeerde **OLTHOF**: Net als voor velen van u is de uitkomst van het rapport voor het college niet verrassend. Het is confronterend en schokkend dat we hier weer moeten vaststellen dat het in de omgeving van de IJmond niet gezond is en dat er veel moet gaan gebeuren om te zorgen dat het wel gezond wordt. Dat is de reden geweest dat het college, samen met de IJmondgemeenten deze schriftelijke reactie heeft doen laten uitgaan. Dat is een reactie, dat het wat ons betreft alleen een toekomst voor de staalindustrie in de IJmond is als die groen en schoon is. Dat is niet verrassend, want we hebben in een eerdere reactie ook al geschreven dat het zo snel mogelijk moet worden opgepakt, dat de provincie alleen niet in staat is om dat 1095 voldoende af te dwingen en dat er voor gezondheid meer nodig is. Dat is onze reactie geweest op het rapport. Het is teleurstellend om als gedeputeerde Milieu en als bevoegd gezag te moeten constateren dat je uiteindelijk, ondanks alle mogelijkheden die we hebben, niet voldoende instrumenten hebt om te zorgen dat Tata ook die schone fabriek wordt.

1100 Als we kijken naar de punten van de SP, dan denk ik dat ik daarmee de meeste vragen van de Staten beantwoord, De eerste vraag was wanneer wordt verwacht dat de oplossingen gaan werken. We hebben een Programma Tata Steel. Dat loopt tot 2050. De eerste reactie van de bewoners was daarop: "Dan zijn mijn kinderen inmiddels al ouders van kinderen en al verhuisd,. Het moet sneller." Daarin hebben ze gelijk. Daarom hebben we samen met de Omgevingsdienst een Uitvoeringsagenda opgesteld, die twee jaar duurt. De Staten hebben 2,8 miljoen euro extra 1105 beschikbaar gesteld om te zorgen dat die vergunningen worden aangescherpt en dat we beter kunnen handhaven. Daar zijn we mee bezig. Er zit nog ruimte in die vergunningen. Samen met ILT bekijken we hoe we die ruimte, die er nog bestaat, maximaal kunnen benutten, binnen de mogelijkheden die we hebben. Vervolgens ligt er een Roadmap+ van Tata Steel. Die is niet uit de lucht komen vallen. Die is op basis van de gesprekken die we hebben gevoerd met elkaar. Het is 1110 de verantwoordelijkheid van Tata Steel dat we niet in 2035 naar 2050 groen zijn, maar dat we nu al beginnen met een schonere fabriek. Dat is een verantwoordelijkheid van ons allemaal, met Tata voorop. Laat daarover geen misverstand bestaan. We zullen Tata eraan houden dat ze komende twee jaar zorgt dat de beloofde resultaten en die zijn toegezegd ook worden nagekomen. Dat betekent een grote verbetering als het gaat over de uitstoot van stof. Dan gaat 1115 het over een enorme verbetering ten aanzien van het uitstoten van stank. In een tijdspad is heel concreet gemaakt, wat er gaat gebeuren. Ondanks dat alles, is er voor gezondheid meer nodig. Dat is de conclusie die we hebben getrokken. De conclusie is dat onze huidige milieuregelgeving niet voldoende is om de gezondheid te kunnen borgen. Dat betekent onze oproep dat we uiteindelijk samen met het Rijk ervoor zorgen dat gezondheid veel nadrukkelijker een plaats 1120 krijgt in de milieuregelgeving, zodat we veel beter kunnen handhaven, met name ook in een complexe omgeving als de IJmond, met Tata Steel en nog veel meer vervuilende industrieën. We zeggen daarnaast met elkaar dat er, ondanks die regelgeving, meer moet gebeuren en niet op de lange termijn, maar op de korte termijn. We hebben het Rijk opgeroepen om die maatregelen ook mogelijk te maken, qua regelgeving, qua infrastructuur en soms ook financieel. De vraag is 1125 gerechtvaardigd: Waarom zijn we wel bereid miljarden te investeren in het terugbrengen van CO2

uitstoot of stikstof, wat in de basis twee stoffen zijn die weinig met gezondheid doen? Is het dan niet gerechtvaardigd om daar een op een heel en heel nadrukkelijk gezondheid aan te koppelen? Alle investeringen moeten ook invloed hebben op de gezondheid. Dat is waar we voor moeten gaan en dat is ook de oproep naar het Rijk.

- 1130 We werken heel nauw samen met de regio. Dat wil ik benadrukken. Dat beeld wil ik zeker wegnemen. Dit is een gezamenlijk traject met de drie IJmondgemeenten. Ik ben er trots op en blij mee dat die samenwerking goed gaat. Daar gaan we zeker mee door. Het is een gezamenlijke inspanning. Ieder van ons heeft zijn eigen verantwoordelijk, maar we doen het wel gezamenlijk. De maatregelen die tot nu zijn genomen zijn onvoldoende. Daar is meer voor nodig. Daar hebben
- 1135 we het Rijk voor nodig. Niet om de verwijzen naar het Rijk, maar om het Rijk te vragen ons te helpen en om gezamenlijk op te trekken om te zorgen dat we betere instrumenten hebben om te kunnen handhaven en om de vergunningen te kunnen aanscherpen, zodat we beter kunnen toezien op een betere en schonere omgeving.
- Het laatste punt gaat specifiek over de Kookgasfabriek. Primair gezien zijn wij verantwoordelijk
- 1140 dat Tata zich aan de vergunning houdt, maar we moeten ook constateren dat die vergunningen teveel ruimte laten om toch uitstoot te doen, wat niet goed is voor de gezondheid. Ik ben het met de bewoners en met u allen eens dat er meer moet gaan gebeuren. Ik ben het ook mee eens dat de Kookgasfabriek op dit moment de grootste PAK's bron is. Daar moet uiteindelijk wat gaan gebeuren. Niet pas in 2030, maar het liefst vandaag nog. Ik heb daarin gezegd, ook als het gaat
- 1145 over de Roadmap+ en de pelletfabriek en dat we daar de maatregelen rondom de Kookgasfabriek aan willen koppelen, dat het in 2025 duidelijk moet zijn. Dat is de termijn. Je moet een termijn afspreken die haalbaar is. Dan heb ik het niet over betaalbaar, maar haalbaar, De pelletfabriek is een mooi voorbeeld. Een van de maatregelen die we als provincie hebben genomen is de investering van 150 miljoen euro, die een enorme invloed zal hebben op stikstof
- 1150 en lood. Het is wel een investering waarbij het een paar jaar duurt voordat die gerealiseerd is. Dat is niet omdat we het niet willen. Het moet juridisch goed geborgd zijn. Er wordt een nieuwe fabriek naast gebouwd. Dus we kunnen wel eisen dat het vandaag geregeld en binnen zes maanden schoon moet zijn, maar het moet ook wel mogelijk zijn. We hebben een verplichting naar de omgeving om ook termijnen te stellen. Als het structureel voor de lange termijn is dan
- 1155 moeten we zorgen dat er op korte termijn maatregelen komen, om te zorgen dat de uitstoot vandaag al afneemt, in afwachting van de structurele maatregelen voor de lange termijn. De heer Koyuncu wil Tata Steel nu sluiten. Nogmaals, dat kunnen we allemaal willen, maar uiteindelijk hebben we ons aan de regels te houden. Ik heb op dit moment geen bevoegdheden om de fabriek nu op slot te doen. Ik denk ook niet dat dit de wens is van de inwoners in de
- 1160 omgeving en ook niet van u. Wat onze wens wel is, is dat Tata Steel een staalindustrie is, die groen en schoon is en zo snel mogelijk. Dat is waar we voor moeten gaan. Ik heb het debat met veel belangstelling gevolgd. We hebben veel contact met Kamerleden. Ik zie bij de Kamerleden een grote eensgezindheid, zowel bij de oppositie als bij de coalitie, dat er op korte termijn iets moet gaan gebeuren. Ik zie het Kabinet nog een beetje weifelen. Ik ben heel erg
- 1165 benieuwd naar de reactie van het Kabinet, aanstaande donderdag. Ik hoop wel dat er dan in ieder geval wat gaat gebeuren. Dat er geen onomkeerbare maatregelen worden genomen, als de resultaten van het onderzoek er niet zijn. Dat gezondheid heel nadrukkelijk gekoppeld gaat worden aan toekomstige subsidieregelingen. Dat er opdracht wordt gegeven om samen met ons,

1170 het RIVM, de ILT en de Omgevingsdienst te zorgen dat gezondheid een betere plek gaat krijgen in onze wet- en regelgeving. Ik hoop dat dit de uitkomst is. Ik heb er alle vertrouwen in dat de Kamer ook die verantwoordelijkheid zal nemen en het Kabinet daartoe zal oproepen.

De pelletfabriek is een maatregel opgelegd. Daar moet wat gaan gebeuren met lood. Als het gaat over PAK's dan heeft dat betrekking op de Kookgasfabriek. Dat heeft heel nadrukkelijk een plek in het debat met de Kamer, waarin heel nadrukkelijk wordt gesproken over die Kookgasfabriek
1175 Ik hoop dat de Kamer zal zeggen: Als het op lange termijn pas mogelijk is, wat gaan we dan op korte termijn doen om ervoor te zorgen dat de uitstoot van PAK's afneemt.

De urgentie belichten is wat ons is gelukt. U bent onderdeel van een besluitvormingsproces dat verdergaat dan ooit tevoren. Ik blij dat het college uiteindelijk het vertrouwen heeft gekregen om de uitspraak te doen dat de toekomst van Tata Steel alleen gekoppeld is aan een groene en
1180 schone toekomst. Wat de gedeputeerde betreft is er geen weg terug. We moeten met elkaar doorpakken.

Zoals toegezegd volgt de beantwoording van de twee technische vragen van de PvdD aan het eind van deze maand.

De gedeputeerde is niet erg gelukkig met de minimalisatieverplichting. Er moet een plan
1185 opgesteld worden. Op 1 oktober moet dat er liggen. Het is een inspanningsverplichting. Op basis van de ZZS hebben we het RIVM om extra normering gevraagd, zodat we erop kunnen handhaven. Een inspanningsverplichting is te vrijblijvend wat het college betreft. Het moet een resultaatsverplichting zijn. Dan heb ik wel meer nodig.

Ik vond de moties wat ingewikkeld. Dat heeft met de snelheid en ambities te maken. We willen
1190 wel allemaal hetzelfde. Ik wil er op die manier op reageren. Waar ik een motie ontraad, wil ik in ieder geval een toezegging doen.

Motie 148: De behoefte om de deadline onder de aandacht van het Kabinet brengen: Ik vind dat we verplicht zijn om niet alleen een ambitie neer te zetten, maar er moet ook een duidelijke termijn aan worden verbonden. Dat ga ik constant bij het Kabinet aankaarten. Waar ik bij deze
1195 motie moeite mee heb, is dat mevrouw De Groot bij andere motie zegt dat binnen zes maanden het volledig schoon moet zijn. Als we dat met deadlines bedoelen, dan vind ik dat ingewikkeld. Ik doe de toezegging dat daar waar het gaat over maatregelen en ambities, er een termijn aan gekoppeld moet zijn. Deze motie wordt ontraden, omdat het college de reikwijdte ervan niet kan zien.

1200 Motie 147 betreft de ILT. Op dit moment werkt het college al nauw samen met de ILT. Dat is in het verleden weleens anders geweest. Waar we eerder tegenover elkaar stonden, zoeken we nu heel nadrukkelijk de samenwerking op. De ILT helpt het college om te kijken wat er nog meer kan worden gedaan met de huidige regelgeving. Dus het onder het eerste bullet point gevraagde doen we al. Het tweede bullet point is ook een vraag van Statenlid Kostić. Ik kan niet waarmaken
1205 om aan het einde van het jaar, begin 2022 alle vergunningen op orde te hebben. We hebben niet voor niets uitvraag gedaan aan de Omgevingsdienst. Er staan twee jaar en een bedrag tegenover.

We gaan prioriteren. De meest vervuilende fabrieken worden als eerste aangepakt. Daar zijn we al druk mee bezig. Het vraagt tijd voordat je het juridisch geïmplementeerd hebt in een vergunning. Het is geen kwestie van een andere norm opschrijven en daar een paar weken voor nemen. Het
1210 vraagt ook expertise. De Omgevingsdienst heeft heel veel expertise, alleen gezien de complexiteit moet ook de expertise van de ILT en andere partijen worden aangetrokken. Als we

- 1215 dit willen gaan doen dan moeten we het van eind volgend jaar helemaal naar voren halen. Dan moeten we ergens 'een bus met mensen met expertise' vandaan halen. De expertise is op korte termijn niet beschikbaar. Ik wil het ook het liefst vandaag geregeld hebben, maar ik moet ook realistisch blijven. Wat in honderd jaar opgebouwd is, daarvan kunt u niet van mij verwachten dat ik dat binnen een jaar gecorrigeerd en geregeld heb. We gaan ervoor en elke dag eerder zullen we zeker nastreven. De motie wordt ontraden omdat het college het gevraagde niet kan waarmaken.
- 1220 Motie '146 'Scenario's voorleggen aan de regio: Ik heb geen scenario's liggen. Dat wat ik heb te doen is betere vergunningen afgeven. Ik moet goed kunnen handhaven. We zullen er in het lobbytraject en de invloed naar het Rijk en naar Tata zelf alles aan doen om te zorgen dat het vandaag beter gaat worden en dat er structurele investeringen komen. Het scenario dat nu wordt uitgewerkt inzake de DRI betreft een traject van FNV en Tata. ILT heeft daarbij nog om aanvullend onderzoek gevraagd naar de gezondheidseffecten. Dat scenario kan ik niet aan de bewoners
- 1225 gaan voorleggen. Scenario's van de bewoners heb ik niet. Die kennen zij zelf. U vraagt iets van mij waar ik geen mogelijkheid toe heb. Ik heb die scenario's niet en ik ga er niet over. Het Rijk zal uiteindelijk een keuze moeten maken op basis van goed onderzoek, die het hoogste rendement heeft op het gebied van klimaat en gezondheid. Deze motie wordt ook ontraden.
- 1230 Motie 145 gaat voor een schoner en gezonder Tata. Daarmee zijn we het allemaal eens. Wij kunnen nooit garanderen dat er geen enkel gezondheidsrisico is in een gebied als de IJmond. Dat is niet, omdat we niet willen. We hebben de verplichting om te streven naar een verwaarloosbaar risico. Waar veel scheepvaartverkeer is en waar fabrieken als Tata staan, is het voor mij onmogelijk om te garanderen dat er geen enkel gezondheidsrisico is. U vraagt iets wat onmogelijk is. De motie wordt ontraden.
- 1235 Door DENK zijn twee moties ingediend. Motie 150 betreft het vervolgonderzoek bij kinderen. Ik begrijp heel goed wat u vraagt. We zijn in overleg met de IJmondgemeenten. Gemeenten zijn eigenaar van de GGD en geven de GGD zelf opdracht. Ik ga binnen het Bestuurlijk overleg met de IJmondgemeenten bespreken wat mogelijk is. Daarmee voldoe ik feitelijk aan de motie. Ik ga kijken wat de GGD hierin zou kunnen doen en wat er al loopt. Ik bespreek dit met mijn collega's
- 1240 van de gemeenten.
- Motie 149 wordt ontraden. U heeft mogelijk bij de bijeenkomst voor bewoners, Staten- en raadsleden gezeten. Daar heeft het RIVM duidelijk aangegeven wat de afweging is geweest om uiteindelijk het depositie onderzoek niet bij de scholen te doen. Er is heel bewust gekozen voor een woning in de nabijheid van een school. De uitkomst van een mogelijk depositieonderzoek in
- 1245 een school zal uiteindelijk niets afdoen aan de conclusie dat er teveel lood en PAK's in de depositie worden aangetroffen. Het voegt in dat opzicht niet veel toe aan de conclusies. Het RIVM heeft als onderzoeker een duidelijke argumentatie gegeven waarom niet voor een school is gekozen, maar voor een woning in de nabijheid van een school.
- 1250 De **VOORZITTER**: Dan zijn we in de tweede termijn beland. Een aantal partijen heeft geen spreektijd meer. Wenst de indiener nog te reageren in tweede termijn? Er is nog een vraag aan u gesteld door de PvdA. Wellicht kunt u nog reageren op de inbreng van het college? Aanstaande maandag komt het onderwerp Tata weer terug in de commissiebehandeling.

- 1255 Mevrouw **DE GROOT** (SP): Hoe kan Tata binnen zes maanden schoner zijn? Dan moet je de keuze maken om ervoor te zorgen dat de verouderde Kooksfabriek 2, die het grootste probleem vormt, gesloopt wordt en Hoogoven 6, die aan het einde van zijn levensduur is gesloten wordt. Er zou voor gekozen kunnen worden om cokes te importeren. Dat is de keuze van Tata.
De SP-fractie wenst alle door haar ingediende moties in stemming gebracht te zien.
- 1260 De heer **KOYUNCU** (DENK): Ik bedank de gedeputeerde voor zijn toezegging. Als daarnaast een terugkoppeling kan worden toegezegd dan wordt de motie over langdurig GGD onderzoek bij kinderen rondom Tata Steel (motie 150) ingetrokken.
- 1265 Mevrouw **ER** (GL): Ik wil nog ingaan op de moties van de SP en DENK. GL zal tegen de moties stemmen. We zijn blij met de toezeggingen van de gedeputeerde. Dat is voor ons vooralsnog voldoende.
- 1270 De heer **KLEIN** (CU): Namens de CU bedank ik de gedeputeerde voor de beantwoording. We zijn blij met de inzet van de gedeputeerde om op korte termijn te doen wat in onze macht ligt, om de gezondheidsrisico's te beperken. Dank voor de toezegging om te prioriteren bij het aanpassen van de vergunningen en om de deadline aan te passen. Wil de gedeputeerde zich ook inzetten voor het lange termijn perspectief, waar alle overheden en Tata Steel samen werken aan een helder plan richting een schone omgeving?
- 1275 Gedeputeerde **OLTHOF**: De vraag van DENK: Ja, ik zal terugkoppeling geven van het gesprek met de IJmond-gemeenten. De heer Klein kan ik op zijn wenken bedienen. Deze week heb ik een gesprek met de minister van Economische Zaken, met de Staatssecretaris van I & W en met Tata Steel over de huidige situatie en over wat er moet gaan gebeuren.
- 1280 De **VOORZITTER**: Ik begrijp van de heer Koyuncu dat de toezegging van de gedeputeerde voldoende is om motie 150 in te trekken.
Dan gaan we nu over tot stemming over de ingediende moties.
- 1285 Aan de orde is nu de stemming over motie nummer 145 van de fracties SP en 50PLUS/PvdO met de titel 'Voor een schoner en gezonder Tata'. Verlangt iemand hoofdelijke stemming? Wenst iemand een stemverklaring af te leggen? Verlangt iemand aantekening? Zo nee, dan open ik nu de stemming. Er zijn 49 Statenleden aanwezig. Iedereen heeft gestemd, de stemming is nu gesloten.
- 1290 Met 38 stemmen tegen en 11 stemmen voor is motie 145 verworpen
Voor hebben gestemd de fracties van de PvdD, PVV, SP, 50PLUS/PvdO en DENK.
Motie 145 is verworpen.
- 1295 Aan de orde is nu de stemming over motie nummer 146 van de fracties SP, DENK en 50PLUS/PvdO met als titel 'Scenario's voorleggen aan de regio'
Verlangt iemand hoofdelijke stemming? Wenst iemand een stemverklaring af te leggen? Verlangt iemand aantekening? Zo nee, dan open ik de stemming.

Iedereen heeft gestemd, de stemming is nu gesloten.

Met 41 stemmen tegen en 8 stemmen voor is motie 146 verworpen.

- 1300 Voor hebben gestemd de fracties van de PVV, SP, 50PLUS/PvdO en DENK.
Motie nummer 146 is verworpen.

Aan de orde is nu de stemming over motie 147 van de fracties SP, DENK, 50PLUS/PvdO met de titel 'Samenwerking OD NZKG en ILT voor een strakke regelgeving en handhaving'

- 1305 Verlangt iemand hoofdelijke stemming? Wenst iemand een stemverklaring af te leggen? Verlangt iemand aantekening?

Zo nee, dan open ik de stemming. Iedereen heeft gestemd, de stemming is nu gesloten.

Met 38 stemmen tegen en 11 stemmen voor is motie 147 verworpen.

Voor hebben gestemd de fracties PvdD, PVV, SP, 50PLUS/PvdO en DENK.

- 1310 Motie 147 is verworpen.

Aan de orde is nu de stemming over motie nummer 148 van de fracties SP, 50PLUS/PvdO en PvdD, met als titel 'Tata deadline is zeer belangrijk' Verlangt iemand hoofdelijke stemming? Wenst iemand een stemverklaring af te leggen? Verlangt iemand aantekening?

- 1315 Zo nee, dan open ik de stemming. Iedereen heeft gestemd, de stemming is nu gesloten.

Met 34 stemmen tegen en 15 stemmen voor is motie 148 verworpen

Voor hebben gestemd de fracties van het CDA, PvdD, PVV, SP, 50PLUS/PvdO en DENK.

Motie 148 is verworpen.

- 1320 Aan de orde is nu de stemming over motie 149 van de fracties DENK en SP met als titel 'Binnenonderzoek op scholen door het RIVM rondom Tata Steel'

Verlangt iemand hoofdelijke stemming? Wenst iemand een stemverklaring af te leggen?

Verlangt iemand aantekening? Zo nee, dan open ik de stemming over motie 149.

Iedereen heeft gestemd, de stemming is nu gesloten.

- 1325 Met 38 stemmen tegen en 11 stemmen voor is motie 149 verworpen

Voor hebben gestemd de fracties PvdD, PVV, SP, 50PLUS/PvdO en DENK.

Motie 149 is verworpen.

Daarmee is een eind gekomen aan deze actualiteitsronde.

- 1330

3a. Bekrachtiging besluit Gedeputeerde Staten inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding.

De **VOORZITTER**: Er is geen geheim stuk ter bekrachtiging ingekomen.

- 1335

3b. Lijst geheimhouding Provinciale Staten

De **VOORZITTER**: Door de griffie zijn tot op heden geen opmerkingen ontvangen.

Verlangt iemand over de lijst geheime stukken het woord? Zo nee: Dan stel ik voor de lijst voor kennisgeving aan te nemen.

- 1340

4. Vaststelling notulen van de vergadering van 28 juni en 5 juli 2021

1345 De **VOORZITTER**: Er zijn tot op heden geen op- of aanmerkingen door de griffie ontvangen. Verlangt iemand daar het woord over? Zo niet, dan zijn de notulen vastgesteld.

5. Vaststelling Strategische Statenagenda

1350 De **VOORZITTER**: Wenst iemand het woord? Dat is niet het geval. Daarmee is de Strategische Statenagenda vastgesteld.

6. Vaststelling lijst ingekomen stukken

1355 De **VOORZITTER**: Er zijn door de griffie geen opmerkingen ontvangen over deze lijst. Verlangt iemand het woord over een van de ontvangen stukken? Dat is ook niet het geval. Dan is voor wat betreft de afdoening van de brieven conform het voorstel van het Presidium besloten.

7. Voortganglijst van moties

1360 De **VOORZITTER**: Verlangt iemand daarover nog het woord te voeren? Zo niet, dan stel ik voor de lijst vast te stellen.

8. Voorlopig aangemerkt als hamerstuk

1365 De **VOORZITTER**: Op advies het presidium wordt geadviseerd in te stemmen met de hierna te noemen voordrachten en deze als hamerstuk te behandelen:

8a.1 **Vaststellen definitief Provinciaal Inpassingsplan Schil Naardermeer (Voordracht 43A)**

1370 8a.2 **Verzoekbesluit Onteigening Schil Naardermeer (Voordracht 43B)**

8b. **Ontwerp verklaring van geen bedenkingen Dijkversterking Bedijkte Waal (Voordracht 41)**

8c. **Benoeming plaatsvervangend lid PS in Algemeen Bestuur Waddenfonds (Voordracht 49)**

1375

De **VOORZITTER**: Ten aanzien van 8a.1 en 8a.2: Verlangt iemand hoofdelijke stemming? Wenst iemand een stemverklaring af te leggen? Mevrouw Koning van het CDA.

1380 Mevrouw **KONING** (CDA): Een stemverklaring bij 8a.1 en 8a.2. Het CDA is voor het Inpassingsplan Schil Naardermeer, met uitzondering van de onteigeningsmogelijkheid. De fractie wordt dus geacht tegen te hebben gestemd bij besluit 8a.2, het verzoekbesluit Onteigening Schil Naardermeer. Daar zijn we tegen.

1385 Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Een stemverklaring bij 8a.1. Onze fractie ziet geen nut en noodzaak voor dit project. Het terugdringen van agrarische belasting en stikstofdepositie is naar onze mening onnodig. Het gebruik van het zware onteigeningsinstrument is een zeer slechte zaak. De provinciale bijdrage, bestaande uit vier miljoen euro aan belastinggeld, kan wat onze fractie betreft beter worden besteed. We zullen dan ook tegen voorliggend besluit stemmen.

1390 Bij 8a2: De PVV is principieel tegen het gebruik van het onteigeningsinstrument voor zogenaamde natuur en kan dan ook niet instemmen met voorliggend besluit.

1395 De heer **KOHLER** (JA21): We willen ons aansluiten bij de stemverklaring van mevrouw Koning van het CDA. We willen de commissie NLG uitnodigen om volgende keer wel op te dagen bij een workshop, zoals recent in de Eilandspolder.

1400 De **VOORZITTER**: Nog andere stemverklaringen? Verlangt iemand aantekening? Zo nee: dan zijn de besluiten behorende bij punten 8a tot en met 8C aangenomen, met in achtneming van de stemverklaringen en aantekeningen, zoals die zojuist zijn gemaakt.

De **VOORZITTER**: Ik schors nu kort de vergadering voor een voorzitterswissel.

Schorsing 15.04-15.18 uur

1405 *Overname voorzitterschap bij onderstaand agendapunt door mevrouw Kocken, hierna te noemen: vicevoorzitter.*

9. Samenwerkingsafspraken MRA (voordracht 48)

1410 De **VICEVOORZITTER**: Ik heropen de vergadering. Dan geef ik als eerste het woord aan de heer Koyuncu voor de eerste termijn.

1415 De heer **KOYUNCU** (DENK): We geven de MRA een budget op basis van plannen die de MRA wil realiseren, maar zoals altijd 'zit de duivel in de details', want de uitvoering wordt als een voldongen feit gepresenteerd. Daarnaast heeft DENK er moeite mee dat Amsterdam de MRA moet gaan voorzitten. De kleinere gemeenten worden vermorzeld door hun grote broeder. Amsterdam heeft een grote vinger in de pap. Geef ook de kleinere gemeenten een betere positie om te kunnen bijsturen. In dit stuk is dat voldoende gewaarborgd.

1420 Mevrouw **DE GROOT** (SP): In de commissie EFB is van gedachte gewisseld over dit concept. Om het betoog in de commissie te benadrukken zijn twee moties opgesteld. Die zijn nodig om de Staten en gemeenten niet als 'bijlage van', maar met Amsterdam beter en democratischer te laten functioneren in de MRA. Ook daarover hebben we gesproken in de commissie. Wat ons betreft moeten er in de zienswijzenbrief twee wensen worden toegevoegd. Ik dien beide moties in.

1425

Motie 151/13-09-2021:

Niet alleen Amsterdam aan het roer

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen,

1430 *Constaterende dat:*

- *concept-samenwerkingsafspraken betreffende de Metropoolregio Amsterdam (MRA) voorgelegd zijn aan Provinciale Staten en besproken in de commissie EFB op 6 september;*
- *Provinciale Staten gevraagd worden hun wensen en opvattingen over dit concept kenbaar te maken.*

1435 *Overwegende dat:*

- *in staten en gemeenteraden het gevoel overheerst dat 'Amsterdam' de gang van zaken in de MRA bepaalt;*
- *dat dit nadrukkelijk niet het geval is, want alle staten en gemeenteraden besluiten uiteindelijk zelf;*

1440 · *de indruk dat in de MRA alleen de belangen van Amsterdam worden gediend moet worden weggenomen;*

- *een roulerend voorzitterschap van zowel de Algemene Vergadering als de platforms en de deelregio's die indruk kan wegnemen.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten om:

1445 · *de wens om het voorzitterschap van de Algemene Vergadering de platforms en de deelregio's te rouleren, op te nemen in de brief van GS inzake 'opmerkingen provincie Noord-Holland betreffende de concept samenwerkingsafspraken'.*

En gaat over tot de orde van de dag

SP, 50PLUS/PvdO en DENK

1450

Motie 152/13-09-2021

Versterk de rol van de Raadtafel

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen,

1455 *Constaterende dat:*

- *concept-samenwerkingsafspraken betreffende de Metropoolregio Amsterdam (MRA) voorgelegd zijn aan Provinciale Staten en besproken in de commissie EFB op 6 september;*
- *Provinciale Staten gevraagd worden hun wensen en opvattingen over dit concept kenbaar te maken.*

1460 *Overwegende dat:*

- *de raden en staten in Noord-Holland en Flevoland meer grip willen hebben op het bestuur en de AV van de MRA;*
- *zij door middel van de raadtafel gevraagd en ongevraagd advies kunnen geven over de processen die de raden en staten aangaan;*

1465 · *dit een verbetering is ten opzichte van de voorgaande samenwerkingsafspraken;*

- *de positie van raden en staten in de MRA nog meer verbeterd kan worden;*
- *de positie van raden en staten verbetert als de raadtafel naast een adviserende ook een agenderende rol krijgt.*

Verzoeken Gedeputeerde Staten om:

- 1470 · *de wens om de raadtabel naast een adviserende ook een agenderende rol te geven, op te nemen in de brief van GS inzake 'opmerkingen provincie Noord-Holland betreffende de concept- samenwerkingsafspraken'.*

En gaat over tot de orde van de dag

SP, 50PLUS/PvdO en DENK

1475

De **VICEVOORZITTER**: De moties maken onderdeel uit van de beraadslaging.

- 1480 Mevrouw **KAPITEIN** (D66): De MRA is voor D66 belangrijk. We zien veel gebeuren op het MRA-vlak en het is een zeer goede zaak dat de onderlinge samenwerking tussen de gemeenten en de provincies Noord-Holland en Flevoland op voorgestelde manier wordt verbeterd. De MRA is echter geen extra bestuurslaag en dus niet democratisch gelegitimeerd. Juist een slagvaardige MRA vraagt daarom om een goede aansluiting op onze politieke processen, waarin wij, Staten en raden, met elkaar staan voor de sturing en de te nemen besluiten. In deze processen is het voor ons ondenkbaar dat wij slechts onze wensen en opvattingen bij de agenda en de
- 1485 meerjarenbegroting mogen meegeven. Voor ons zijn dit de momenten waarop wij dit minimaal willen doen. We willen dat hier geen enkele onduidelijkheid over is, dat wij dit zo willen. Dit staat fout op pagina 39 van de concept-samenwerkingsafspraken. Daarom willen wij dat aan Gedeputeerde Staten, middels een motie, meegeven, zodat zij dit kunnen inbrengen bij de
- 1490 verdere uitwerking van de samenwerkingsafspraken van de MRA. De motie wordt mede ingediend door de fracties van VVD, GL, PvdA, CDA, PvdD, PVV, 50PLUS/PvdO, DENK en JA21.

Motie 153/13-09-2021:

Tekstwijziging samenwerkingsafspraken MRA "slechts"

- 1495 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 13 september 2021 hebben kennis genomen van de statenvoordracht Samenwerkingsafspraken MRA (VD-48); constateren dat:*

- *concept-samenwerkingsafspraken betreffende de Metropoolregio Amsterdam (MRA) voorgelegd zijn aan Provinciale Staten en besproken in de commissie EFB op 6 september;*
- 1500 · *Provinciale Staten gevraagd worden hun wensen en opvattingen over dit concept kenbaar te maken;*

overwegen dat:

- *Staten- en Raadsleden wensen en opvattingen bij de MRA altijd moeten kunnen inbrengen als dat noodzakelijk en/of relevant is;*
- 1505 · *dit minimaal zal gaan plaatsvinden bij agendering van de MRA Agenda en bij de vierjaarlijkse meerjarenbegroting, maar niet slechts alleen dan;*

zijn van mening dat:

- *de op bladzijde 39 gebruikte formulering anders zou moeten luiden: In het concept in de alinea "Maak verschil tussen oordeelsvorming en besluitvorming" staat dat het "proces van 'wensen en opvattingen' via de weg college, commissie en vaststelling in raden en staten slechts gebruikt wordt bij besluitvorming over MRA*
- 1510

Agenda, de vierjaarlijkse meerjarenbegroting en specifiek aangewezen onderwerpen uit de termijnagenda." Dit moet zijn minimaal.

verzoeken het college om:

- 1515 · *deze wens op te nemen in de brief van GS inzake opmerkingen provincie Noord-Holland betreffende de concept samenwerkingsafspraken;*

en gaan over tot de orde van de dag.

D66, VVD, GroenLinks, PvdA, CDA, Partij voor de Dieren, PVV, 50PLUS/PvdO, DENK en JA21

- 1520 De **VICEVOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

- Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Het is de bedoeling meer integriteit te krijgen, in plaats van in details te blijven steken. Het risico is wel dat het inhoudelijke werk van het platform en de portefeuillehoudersoverleggen verder af komt te staan van de raads- en Statenleden. We
- 1525 verwachten dat ook in de voortgangsnota en de termijnagenda's voldoende ruimte zal worden gemaakt voor inhoudelijke aandachtspunten. Verder is er de verontrusting dat Staten- en raadsleden verder af komen te staan door inhoudelijk werk van het platform en de portefeuillehouders. Is die angst dan ook niet een regionaal samenwerkingswerkingsverband. De ambitie spreekt uit te streven naar een Metropoolregio Amsterdam als een internationale,
- 1530 economische topregio met hoge leefkwaliteit. Schijnbaar wordt de regionale focus ingeruild om internationaal 'de beste van de klas' te worden. Kunt u daarop reageren? Gaat deze internationale wens ook leiden tot meer internationale aandacht voor de MRA, met tot gevolg een internationale toestroom van mensen, die graag in de MRA willen komen wonen, waardoor het nog moeilijker wordt voor de huidige MRA-inwoners om een betaalbare woning te vinden.
- 1535 Tevens vragen we ons af of vierjaarlijks kan worden geëvalueerd. Door alle coronaperikelen zouden we misschien niet tijdelijk, maar bijvoorbeeld tweejaarlijks moeten evalueren, om zo beter de vinger aan de pols te houden.

- Mevrouw **VAN MEERTEN-KOK** (VVD): De VVD is positief over het voorliggende concept
- 1540 Samenwerkingsafspraken MRA, alsook het proces dat tot nu toe is gelopen. We constateren dat Provinciale Staten nu zelf aan de lat staan om de afspraken met Gedeputeerde Staten verder vorm te geven. Meer betrokkenheid bij de MRA vergt ook inzet van onszelf in het proces en een actieve houding richting Gedeputeerde Staten om hen te voorzien van onze wensen en gedachten. Onder het adagium 'De MRA dat zijn we samen' kunnen we van dit unieke
- 1545 samenwerkingsverband een succes maken. Belangrijke voorwaarde in het proces zijn heldere en transparante afspraken tussen de individuele participanten, waardoor wij als Staten vanuit een goede positie onze taken kunnen uitoefenen. We kunnen ons vinden in de verbeterpunten van Gedeputeerde Staten op de voorliggende afspraken, maar hebben enige zorg over de transparantie van de MRA-begroting. Deze willen wij zo transparant mogelijk, ook als het de
- 1550 personele inzet om niet betreft. We hebben begrepen dat deze geen deel uitmaakt van de begroting. Dit kan tot gevolg hebben dat een onvolledig beeld ontstaat over de omvang en prioritering van de MRA activiteiten. Daarnaast kan bij kleinere participanten de indruk ontstaan dat grotere participanten onevenredig veel invloed kunnen uitoefenen op projecten, doordat zij meer ambtenaren leveren. Dit is een zorg die breder leeft, binnen de regio. Voor de zuiverheid

- 1555 van de begroting, de transparantie en de democratische legitimiteit zouden we graag openheid hierover willen hebben, zonder dat dit een enorme toename van administratie betekent. Het belang van alle participanten, ook de kleinere, binnen de MRA moet worden gewaarborgd. Onderkent het college dit belang? Kan de Commissaris toezeggen dit punt op te nemen in de reactie van Gedeputeerde Staten op de samenwerkingsafspraken?
- 1560 De heer **DULFER** (GL): Ook GL is tevreden over het voorliggende voorstel en de manier waarop we hierover in de afgelopen maanden gesproken hebben. Centraal in de nieuwe voorstellen ligt de democratische legitimiteit van de MRA en de manier waarop raden en Staten betrokken zijn en blijven bij wat er allemaal plaatsvindt. Er komt geen nieuwe bestuurslaag. Het mandaat blijft bij
- 1565 de provincie en de gemeenten. Voor de burger betekent dat meer duidelijkheid. Dat is een goede zaak. Toch wil ik over drie dingen spreken, die deze provincie aangaan. Dat zijn de kaderstellende rol die de Provincie heeft, de rol van de Raadtafel en onze eigen verantwoordelijkheid om de werkwijze van de MRA in onze eigen procedures te borgen.
- 1570 De kaderstellende rol van de provincie en de raden: De voorliggende samenwerkingsafspraken bevatten twee onderdelen. De manier waarop we in de MRA als deelnemende partijen met elkaar willen samenwerken en anderzijds de overkoepelende doelen en ambities van de MRA. De inhoud van de MRA werkzaamheden wordt bepaald in de MRA-agenda. Zoals op pagina 26 van de samenwerkingsafspraken expliciet wordt gesteld: De MRA-agenda wordt opgesteld binnen de kaders van de centrale ambitie en doelstellingen, die in de samenwerkingsafspraken worden
- 1575 vastgelegd. Dat betekent dat we hier op dit moment de kaders vaststellen waarbinnen straks de MRA-agenda wordt opgesteld en waar de MRA verder mee doorgaat. Dat betekent dat de scope van de MRA op dit moment hier met elkaar wordt vastgesteld. Als er in de MRA-agenda op enig moment activiteiten worden neergeschreven, als het gaat om veiligheid, dan zullen we op basis van de kaders die we hier met elkaar afspreken, daar niet mee akkoord gaan, omdat er geen
- 1580 doelstellingen van de MRA zijn. Vandaar dat we aandacht moeten besteden aan die kaderstellende rol, die we op dit moment hebben. GL is wat teleurgesteld over de doelstellingen en ambities van de MRA, die hier genoemd worden. De overkoepelende ambities die worden vastgesteld, komen uit de MRA-agenda, die we in 2020 hebben vastgesteld. In die agenda stonden een aantal principes, waarin expliciet werd gesproken over de energietransitie, de
- 1585 circulaire economie, klimaat adaptatie, bio diversiteit et cetera. Dat zijn aspecten die in het coalitieakkoord centraal staan. In de Uitvoeringsagenda Economie, die vorige week in de commissie EFB is besproken, staat groenherstel centraal. Al deze termen komen niet meer terug in de doelstellingen en ambities van de MRA samenwerkingsafspraken. Dat vind ik teleurstellend. Ik zou de portefeuillehouder willen vragen hoe hij kijkt naar de manier waarop ambities en
- 1590 doelstellingen zijn vastgesteld en waarom die verwijzingen naar de Agenda 2020, waarop deze ambities zijn gestoeld, niet meer terugkomen.
- Dan de Raadtafel. Het is goed om te lezen dat de rol van de Raadtafel duidelijker wordt. De Raadtafel krijgt een heldere adviesfunctie in het proces, met name in de relatie tussen bestuur en volksvertegenwoordigers. Daarmee is de Raadtafel de hoeder of bewaker van de
- 1595 samenwerkingsafspraken. Het is van groot belang dat de Raadtafel geen verantwoordelijkheden toegeschoven krijgt, als het gaat over inhoud en besluitvorming. De leden van de Raadtafel hebben immers geen enkel mandaat. Die verantwoordelijkheid ligt bij de bestuurders in de

Algemene Vergadering en daar moet die ook blijven. Daarmee kom ik op de afspraken die we in de provincie moeten maken om de betrokkenheid van Provinciale Staten te borgen. In de Best
1600 Practices aan het eind van et document staan voorbeelden. Sommige zijn overtuigender dan
andere. Zo wordt er gesuggereerd dat er een aparte commissie MRA zou moeten komen. Dat ligt
niet voor de hand. De Provincie heeft een specifieke verantwoordelijkheid om haar deel van de
werkzaamheden goed te organiseren. Daarnaast kan zij met name kleinere gemeenten assisteren
en adviseren. Mijn vraag aan de Commissaris is dan ook wanneer hij met voorstellen komt hoe hij
1605 onze werkwijze in eigen huis zou willen organiseren.

Mevrouw **KUIPER** (CDA): Een korte bijdrage van het CDA. Zoals eerder aangegeven in de
commissie EFB kan het CDA op zich instemmen met de concept Samenwerkingsafspraken MRA en
de door Gedeputeerde Staten geformuleerde zienswijzen op deze afspraken. We hebben wel de
1610 motie van D66 over het woord 'slechts' mede ingediend, omdat wij het geen juiste zaak vinden
dat er een limitatieve opsomming is, wanneer Provinciale Staten geconsulteerd worden. Het is
niet allemaal in beton gegoten. Gemaakte afspraken kunnen na evaluatie worden herzien, als
blijkt dat de afspraken niet voldoende bijdragen aan transparantie, kaderstellendheid en de
helderheid van rollen en processen. Laten we hiermee aan de slag gaan, maar ook aan de slag
1615 gaan in dit huis. Er moeten goede werkafspraken worden gemaakt tussen Gedeputeerde Staten
en Provinciale Staten, zodat de beoogde, inhoudelijke versterking van de rol van onze Staten ook
daadwerkelijk een invulling krijgt.

De heer **CARTON** (PvdA): De PvdA is blij dat de samenwerkingsafspraken er nu liggen, om meer
1620 duidelijkheid te geven over de positie van de raden en de Staten. In meerdere
commissievergaderingen hebben we hierover met elkaar gesproken en gediscussieerd. Er zijn
aanbevelingen meegegeven. We zijn blij dat hiermee voortvarend aan de slag is gegaan. Ik wil
alle credits geven aan duo-commissielid, Tim Wagelaar. Hij heeft er al zijn energie ingestoken om
het stuk door te spitten en opmerkingen te maken voor de commissievergadering. We zijn blij
1625 dat die ook zijn opgepakt. De PvdA kan zich vinden in de voordracht en de zienswijzen.
Wel dienen we met D66 en andere fracties de genoemde motie in om het woord 'minimaal'.

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Voor ons ligt een stuk dat aan de ene kant ingaat op de vraag hoe de
MRA moet functioneren en samenwerken. Aan de andere, onderbelichte, kant gaat het ook over
1630 de 'wat'-vraag van de MRA. Het zou een inspirerende en koersbepalende regionale visie moeten
zijn. We leggen ambities en doelstellingen vast, die de komende jaren richting zullen geven aan
de inhoudelijke MRA-Agenda. Dat moeten we als Provinciale Staten niet onderschatten. En ik ben
blij dat collega Dulfer daar net op heeft gewezen.

Het is dus voor Provinciale Staten, als kadersteller, belangrijk om juist nu zo scherp mogelijk
1635 richting te geven. Die scherpte mist in het stuk. Vage woorden als 'we streven naar
systeemsprong haven, digitale hub, inventieve regio voor iedereen'. Wat betekent dit? Wat willen
we dan? Waarom? Zoals meerder partijen in de commissie zeiden: de MRA kan nu alle kanten op.
Terwijl we voor enorme uitdagingen en transities staan, die we op relatief korte termijn moeten
waarmaken. Er is een wereld te winnen en geen tijd te verliezen.
1640 Daarom dienen we vijf moties in.

Het is allereerst tijd om duidelijk uit te spreken dat voor MRA het beschermen en bevorderen van welzijn van mens, dier en hun leefomgeving het vertrekpunt is. Economie binnen grenzen van ecologie en gezondheid. Dit is geen detail voor later, maar een van de fundamentele kaders die

1645 Provinciale Staten aan MRA kunnen meegeven. Dan krijgen we misschien echt een regio van grote klasse.

Daarom de volgende motie, die we samen met SP indienen.

Motie 154/13-09-2021:

1650 MRA-regio van echt grote klasse is een regio die mens, dier en planeet centraal stelt

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op maandag 13 september '21, ter behandeling van de voordracht Samenwerkingsafspraken MRA; constaterende dat;

- 1655 · *aangegeven is dat de samenwerkingsafspraken bedoeld zijn als “een inspirerende en koersbepalende regionale visie” en we daarmee dus uitspreken waar de MRA-regio voor staat;*
- *we ambitie en doelstellingen in dit document vastleggen op basis waarvan straks ook de inhoudelijke MRA-Agenda wordt ingevuld ;*
- 1660 · *dit dus een belangrijk en zeldzaam moment is voor kaderstellend PS om scherp richting te geven aan MRA;*
- *de inleiding van de voordracht Samenwerkingsafspraken MRA stelt dat PS door middel van moties wensen en bedenkingen voor de concept-samenwerkingsafspraken mee kan geven;*
- 1665 *overwegende dat;*
- *wetenschappers laten zien dat we op alle niveaus, gezien de gezondheids-, klimaat- en biodiversiteitscrisis en de problemen rond ongelijkheid en armoede, nu duidelijk moeten kiezen voor een fundamenteel andere economie, namelijk een economie die het welzijn van mens en dier centraal stelt en binnen de ecologische grenzen en de draagkracht van de Aarde blijft;*
- 1670 · *we daarvoor nog maar weinig tijd hebben;*
- *die urgentie nu te weinig terug te vinden is in de ambitie en drie geformuleerde doelen, en de MRA op deze wijze nog alle kanten op kan;*
- *gezien de enorm uitdagingen en transities die we op relatief korte termijn moeten maken, we nu scherpere kaders moeten meegeven aan MRA;*
- 1675 · *de keuze voor op de eerste plaats zetten van het beschermen en bevorderen van welzijn van mens, dier en hun leefomgeving niet duidelijk wordt gemaakt, terwijl dat de basis is;*
- *dit geen detail is voor later, maar een van de fundamentele kaders is die PS aan MRA kan meegeven;*
- 1680 *verzoeken GS om;*
- *de volgende wensen/opvattingen op te nemen in de brief van GS inzake opmerkingen provincie Noord-Holland betreffende de concept-samenwerkingsafspraken:*

· *in de definitieve versie van de Samenwerkingsafspraken onder ambities en doelstellingen expliciet aan te geven:*

- 1685 - *dat de MRA inzet op een economie en andere activiteiten die niet alleen geen schade aanrichten aan de gezondheid van mens, dier en hun leefomgeving, maar daar juist zoveel mogelijk een positieve bijdrage aan leveren.*
en gaan over tot de orde van de dag.

PvdD, SP en ChristenUnie

1690

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Het niet in samenhang aandacht geven aan problemen rond klimaat- en biodiversiteit, staat ook een aanpak van o.a. armoede en bedreigingen voor leefbaarheid in de weg. Zo luidt de wetenschappelijke consensus. Daarom is het belangrijk om te kiezen voor activiteiten die geen afbreuk doen aan klimaat én biodiversiteit.

1695

Motie 155/13-09-2021:

Biodiversiteit integraal meenemen in ambities MRA

1700 *Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op maandag 13 september '21, ter behandeling van de voordracht Samenwerkingsafspraken MRA;*
constaterende dat;

- 1705 - *aangegeven is dat de samenwerkingsafspraken bedoeld zijn als "een inspirerende en koersbepalende regionale visie" en we daarmee dus uitspreken waar de MRA-regio voor staat;*
- *we ambitie en doelstellingen in dit document vastleggen op basis waarvan straks ook de inhoudelijke MRA Agenda wordt ingevuld;*
- *dit dus een belangrijk en zeldzaam moment is voor kaderstellend PS om scherp richting te geven aan MRA;*
- *de inleiding van de voordracht Samenwerkingsafspraken MRA stelt dat PS door middel van moties wensen en bedenkingen voor de concept-samenwerkingsafspraken mee kan geven;*
1710 *overwegende dat;*

- 1715 - *gezien de enorm uitdagingen en transities die we op relatief korte termijn moeten maken, we nu zo duidelijk mogelijke kaders moeten meegeven aan MRA;*
- *wetenschappers op het hoogste niveau - het resultaat van samenwerking tussen het VN-klimaatpanel (IPCC) en het Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services (IPBES) (waaraan ook onderzoekers van onze eigen PBL hebben meegewerkt) – laat zien dat de grootste rampen van dit moment, de klimaatcrisis en de biodiversiteitscrisis, alleen succesvol kunnen worden aangepakt als ze in samenhang worden aangepakt;*
- *het rapport laat zien dat het niet in samenhang aanpakken van klimaat- en*
1720 *biodiversiteitscrisis, ook de aanpak van o.a. armoede en bedreigingen voor gezondheid in de weg staat;*
- *dat betekent dat we er nu op alle niveaus (dus ook MRA) voor moeten waken dat de activiteiten waar we op inzetten niet alleen geen afbreuk doen aan klimaat, maar ook niet aan biodiversiteit;*

- 1725 - *dit geen detail is voor later, maar een van de fundamentele kaders is die PS aan MRA kan meegeven;*
- *dit echter nergens expliciet terugkomt in de ambities, doelstellingen of zelfs platforms; verzoeken GS om;*
- *de volgende wensen/opvattingen op te nemen in de brief van GS inzake opmerkingen*
1730 *provincie Noord-Holland betreffende de concept-samenwerkingsafspraken:*
- *dat in de definitieve versie van de Samenwerkingsafspraken expliciet aan te geven dat een ambitie van MRA is dat haar inzet en activiteiten geen afbreuk mogen doen aan klimaat én biodiversiteit;*
- *dat deze ambitie in alle relevante MRA-thema's en platforms expliciet meegenomen wordt;*
1735 *en gaan over tot de orde van de dag.*
Partij voor de Dieren

1740 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): In lijn met de redenering van de vorige moties is het belangrijk dat we duidelijk zijn over wat duurzaamheid betekent. De PVV vroeg er ook naar in de commissie. De Omgevingswet en onze Omgevingsverordening volgen daarin de definitie van de commissie Brundtland, die u in de motie kan nalezen. Het is logisch om dat ook voor MRA te doen. Daarom de volgende motie.

Motie 156/13-09-2021:

1745 Definitie Duurzaamheid

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op maandag 13 september '21, ter behandeling van de voordracht Samenwerkingsafspraken MRA; constaterende dat;

- 1750 · *we ambitie en doelstellingen in dit document vastleggen op basis waarvan straks ook de inhoudelijke MRA-Agenda wordt ingevuld ;*
· *dit dus een belangrijk en zeldzaam moment is voor kaderstellend PS om scherp richting te geven aan MRA;*
· *de inleiding van de voordracht Samenwerkingsafspraken MRA stelt dat PS door middel*
1755 *van moties wensen en bedenkingen voor de concept-samenwerkingsafspraken mee kan geven;*
overwegende dat;
· *duurzaamheid wel wordt genoemd in de concept-samenwerkingsafspraken voor de MRA, maar duurzaamheid of duurzame ontwikkeling niet wordt gedefinieerd;*
1760 · *de Omgevingswet uit gaat van de definitie van de commissie Brundtland , namelijk:*
“Duurzame ontwikkeling: ontwikkeling die voorziet in de behoeften van de huidige generatie zonder de mogelijkheden voor toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien in gevaar te brengen.”
· *ook onze Omgevingsverordening dankzij een aangenomen motie de definitie van*
1765 *Brundtland hanteert;*
verzoeken GS om;

- *de volgende wensen/opvattingen op te nemen in de brief van GS inzake opmerkingen provincie Noord-Holland betreffende de concept-samenwerkingsafspraken:*
- *in de definitieve versie van de Samenwerkingsafspraken duurzaamheid/duurzame ontwikkeling expliciet te definiëren volgens de definitie van commissie Brundtland; en gaan over tot de orde van de dag.*

1770

Partij voor de Dieren

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): De inzet van MRA raakt aan de belangen van inwoners en hun leefomgeving. Het gaat onder andere over hoe we ons verplaatsen, wonen en werken. We investeren veel geld in de MRA. Toch is er bijna geen inwoner te vinden die weet wat de MRA doet. Daarom de volgende motie.

1775

Motie 157/13-09-2021:

1780

MRA en transparantie

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op maandag 13 september '21, ter behandeling van de voordracht Samenwerkingsafspraken MRA; constaterende dat;

1785

- *dit een belangrijk moment is voor kaderstellend PS om scherp richting te geven aan MRA;*
- *de inleiding van de voordracht Samenwerkingsafspraken MRA stelt dat PS door middel van moties wensen en bedenkingen voor de concept-samenwerkingsafspraken mee kan geven;*

overwegende dat;

1790

- *de huidige concept-samenwerkingsafspraken inzetten op volledige transparantie over vergaderingen van MRA-gremia;*
- *er wordt ingezet op beter betrekken van de Raden en Staten;*
- *de inzet en activiteiten van MRA raken aan de belangen van inwoners en hun leefomgeving;*

1795

- *er nog weinig wordt gezegd over de noodzaak om burgers beter te betrekken bij het werk en toekomst van MRA;*

verzoeken GS om;

de volgende wensen/opvattingen op te nemen in de brief van GS inzake opmerkingen provincie Noord-Holland betreffende de concept-samenwerkingsafspraken:

1800

- *dat het wenselijk is om activiteiten te ondernemen waarmee burgers beter worden betrokken bij MRA-activiteiten en MRA-koers;*
- *dat daarbij ook de mogelijkheid van live streamen van relevante belangrijke MRA-vergaderingen, zodat burgers ze mee kunnen volgen wordt onderzocht; en gaan over tot de orde van de dag.*

1805

Partij voor de Dieren en JA21

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Het is belangrijk dat de rol van burgers en volksvertegenwoordigers in de koers van MRA maximaal wordt versterkt. Daarom gaan we ook mee in de moties van D66 en SP over dit onderwerp.

1810 Voorzitter, om af te ronden de laatste motie: ik zei het net al, de inzet van MRA raakt aan de belangen van haar inwoners. Dat is inclusief de vele dieren die de regio telt. Het is een kwestie van beschaving en in lijn met onze provinciale visie om expliciet rekening te houden met deze medebewoners. Daarom de volgende motie.

1815 **Motie 158/13-09-2021:**
MRA-regio voor echt iedereen

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op maandag 13 september '21, ter behandeling van de voordracht Samenwerkingsafspraken MRA;

1820 *constaterende dat;*

- *de samenwerkingsafspraken voor MRA de basis zullen vormen voor ook de inhoudelijke koers van de regio;*

- *de inleiding van de voordracht Samenwerkingsafspraken MRA stelt dat PS door middel van moties wensen en bedenkingen voor de concept-samenwerkingsafspraken mee kan geven;*

1825 *overwegende dat;*

- *dieren ook direct en indirect worden geraakt door keuzes en activiteiten van de MRA;*

- *de maatschappij vraagt om het meer meewegen van belangen van dieren in besluitvorming en uitvoering;*

1830 · *dit nog niet blijkt uit de formulering van de MRA-doelen en operationalisering ervan; verzoeken GS om;*

- *de volgende wensen/opvattingen op te nemen in de brief van GS inzake opmerkingen provincie Noord-Holland betreffende de concept-samenwerkingsafspraken:*

1835 - *in de definitieve versie van de Samenwerkingsafspraken onder bijvoorbeeld doelstellingen expliciet aan te geven dat binnen de MRA ook rekening wordt gehouden met belangen van dieren;*

en gaan over tot de orde van de dag.

Partij voor de Dieren

1840 De **VICEVOORZITTER**: Dat was de laatste spreker. Ik geef het woord aan de Commissaris voor de beantwoording in eerste termijn.

De heer **VAN DIJK** (Commissaris van de Koning): Er zijn niet zoveel vragen gesteld. Wel is een aantal moties ingediend. In de commissie is al veel met elkaar besproken ten aanzien van het voorliggend stuk. Het was ook de bedoeling om dit in twee etappes aan de raden en Staten voor te leggen, zodat er, voordat we definitief gaan besluiten om te komen tot een nieuwe convenant in de Metropoolregio Amsterdam, voldoende gelegenheid is geweest voor de raden en Staten om erop te kunnen reflecteren.

1850 De heer Koyuncu had het in zijn bijdrage over de kleine gemeenten. Juist in dit stuk is nagedacht over de kleine gemeenten. De deelregio's hebben een belangrijke rol. Met name in de deelregio's zijn de kleine gemeenten goed vertegenwoordigd. Middels hun bijdragen aan de deelregio's zullen zij een belangrijke stem aan tafel krijgen. Amsterdam, de hoofdrol? Dat hoorde ik meer.

Het is een beetje dubbel. Tijdens de commissievergadering hadden we het daar ook over. Amsterdam moet de leiding nemen. Dat betekent niet dat Amsterdam de baas is. Het is bedoeld om iedereen te betrekken bij dit proces. Dat was ook de oproep naar aanleiding van de versnelde evaluatie van de MRA. De MRA-evaluatie is naar voren gehaald, met name ook om Amsterdam aan te sporen om de leiding te nemen in dit proces. Tot op de dag van vandaag doet Amsterdam dat heel erg goed. Amsterdam is ook naamgever aan de Metropoolregio Amsterdam.

1855

Tijdens de commissie is ook gesproken over het op pagina 39 veranderen van het woord 'slechts' in 'tenminste'. Ik heb toegezegd dat ik dat zou doen. Er is nu een motie ingediend. De motie kan worden omarmd.

1860

Mevrouw Van Soest sprak over de internationale aandacht. Ja, er is woningnood. Dat is een grote zorg voor ons allemaal, maar dat betekent niet dat we in de wereld stil kunnen staan. We moeten met elkaar verder. Ik denk dat juist in dit nieuwe convenant, -waarin we met elkaar over het 'hoe', het proces, hoe werken we samen en welke afspraken maken we?- eensgezind zijn. Daar is focus aangebracht. De drie leidende thema's zijn erg belangrijk geworden in het nieuwe convenant. Dat geeft ook de richting aan. De inhoud -en daar kom ik bij een aantal moties op terug- is uiteindelijk het werk dat dagelijks wordt gedaan in de platforms en de portefeuillehoudersoverleggen. Daar gaat u over in de raden en Staten. Daarover besluit u zelf.

1865

1870

Dat betekent dat kaders van de MRA nooit uw kaders als Staten opzij kunnen zetten. Mevrouw Van Meerten en anderen spraken de zorg uit dat door het leveren van ambtelijke bijstand om niet een aantal gemeenten buiten spel wordt gezet. Het omgekeerde is waar. Er zijn veel kleine gemeenten die juist geen ambtenaren kunnen leveren. Zij hebben die middelen niet. Die transparantie snap ik wel. Ik zal dat ook zeker meenemen. Het kan niet zo zijn dat grote gemeenten door grote getalen aan ambtenaren een voorsprong zouden krijgen. Ik ben blij dat u heeft gezegd dat we dat niet tot achter de komma moeten gaan bijhouden. Dat zou betekenen op het moment dat Provincie Noord-Holland een ambtenaar zou uitlenen voor een klein project, of ambtelijk overleg ter voorbereiding van bestuurlijke overleggen, dat we al die uren zouden moeten gaan bijhouden. Dat gebeurt bij geen enkel samenwerkingsverband, want dat is inherent aan samenwerken. Als ik goed heb geluisterd is dat ook niet wat u bedoelt. Wat uw zorg is, met name richting kleinere gemeenten, dat er een eerlijke verdeling blijft en dat de stem, ook van kleinere gemeenten, gehoord wordt in het samenwerkingsverband van de MRA. Het feit dat ik tweeënhalf jaar bij mijn aanstelling heb gezegd dat ik het heel belangrijk vindt dat juist ook die deelregio's zo een belangrijke stem gaan krijgen in de Metropoolregio, is bedoeld om die kleine gemeenten niet alleen in een grote regiegroep te laten acteren, maar hen samen hun stem als deelregio in de MRA te laten horen.

1875

1880

1885

De heer Dulfer had het over de kaderstellende rol. Een heel belangrijke rol. Dat is uw rol als Staten. Dat geldt ook voor de gemeenteraden. Hier is het toch belangrijk om het stuk dat nu voorligt, heel nadrukkelijk los te koppelen van de inhoud. Dit gaat echt over de vraag hoe we samenwerken en wat de uitgangspunten zijn om samen te werken. De daadwerkelijke doelstellingen en de resultaten, die we willen halen, komen uit de MRA-agenda. Dat betekent dat er straks, onder de afspraken die we nu maken om samen te werken, ook weer naar een nieuwe MRA-agenda moet worden toegewerkt. Heel veel punten, onder andere die genoemd zijn door de Partij voor de Dieren, zouden daar ingebracht kunnen worden, als dat uw wens is. WE zullen daar

1890

1895

zeker dan nog met elkaar op terugkomen.

Het convenant regelt dus hoe we samenwerken. De inhoud en de kaders, die komen terug in de MRA-agenda, zoals dat ook in het verleden is gebeurd.

De **VICEVOORZITTER**: Een interruptie van de heer Dulfer.

1900

De heer **DULFER** (GL): Hoe leest de Commissaris het citaat op pagina 26, waarin expliciet staat dat de samenwerkingsafspraken het kader vormen voor de agenda? Hoe kijkt hij naar het feit dat, hoewel er in de doelstellingen, zoals die in de samenwerkingsafspraken genoemd worden en er verwezen wordt naar de agenda, zoals we die in 2020 hebben vastgesteld, je die koppeling

1905

eigenlijk niet ziet?

De heer **VAN DIJK** (Commissaris van de Koning): Ik blij dat u die vraag stelt. Die pagina was ik even vergeten. Het staat wat te stellig genoemd op pagina 26. Dat zou je anders moeten lezen, meer in de trant dat wij niet willen samenwerken op alles binnen de MRA, maar dat we focus hebben voor een aantal uitgangspunten. Die leggen we hier nu vast. Hoe werken we samen en op welke thema's? Dat er heel veel andere punten kunnen zijn, waar we ook samenwerken en soms ook in andere vormen, hoeft niet automatisch onder vlag van de MRA plaats te vinden. Dat is de angst die er in het verleden was, dat veel onderwerpen als vanzelf onder de vlag van de MRA zijn neergelegd. Met het nieuwe samenwerkingsverband heeft u een instrument in handen om die vraag te stellen, of alles wat u ter besluitvorming aan u wordt voorgelegd, onder de vlag van de MRA moet, of dat u zegt: "Nee, dat zien we toch meer als een eigenstandige verantwoordelijkheid." Wat op pagina 26 staat, zou iets duidelijker moeten worden opgeschreven, zodat duidelijk is waar de kaders worden gesteld en waar de ambities vandaan komen, bijvoorbeeld voor een nieuwe MRA-agenda, vanaf 2023.

1910

1915

1920

De **VICEVOORZITTER**: Een interruptie van Statenlid Kostić

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Het is toch opmerkelijk. Er kwam een goede vraag vanuit GL. Dit gaat wel over de inhoud. Dat erkent u impliciet. Het staat er fout, maar het staat er wel. Hoe verwacht u van ons dat we dan hiermee kunnen instemmen?

1925

De heer **VAN DIJK** (Commissaris van de Koning): Dat is net als met de verwarring, die is ontstaan over het woord 'tenminste' en 'slechts'. Ik denk dat de achterliggende gedachte niet zo zwaar is, zoals u nu hier schetst. Het moet veel duidelijker worden opgeschreven, zodat het eenduidig leesbaar is. Daarmee wil niet gelijk het gehele stuk diskwalificeren.

1930

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Het stuk is voor een groot deel heel goed. Het is voor een deel ook onvolledig. Waarom zijn Gedeputeerde Staten niet bereidwillig om te zeggen: "Als Provinciale Staten dat graag willen, doe het vooral. Misschien is het ook verstandig, want het staat er niet helemaal scherp in het stuk over wat ambities en doelstellingen inhouden.?"

1935

De heer **VAN DIJK** (Commissaris van de Koning): Dan verschillen we misschien van mening. Dit is een processtuk hoe we samenwerken. U geeft bij ieder onderwerp dat besproken wordt in de

1940 MRA, -waar uw bestuurders aan deelnemen en waar men tot een besluit komt-, de kaders mee van Provinciale Staten. We moeten oppassen dat als twee Staten en 32 gemeenteraden allemaal hun uitgangspunten gaan meegeven, zoals u dat zegt, dan zitten we straks op de stoel van degenen die juist als bestuurders voor u de nieuwe stukken moeten gaan maken. Dan krijgen we wat we eerder hadden. Dat was een uitgegroeid convenant, dat bestond uit meer dan 60 pagina's. Dat is niet de basis waarop je met elkaar moet samenwerken. Dat betekent dus dat u
1945 niet ongelijk heeft dat veel thema's op inhoud heel erg van belang kunnen zijn. Daarover verschillen we absoluut niet van mening. De vraag van hoe we samenwerken leggen we in grote lijnen vast. In de platforms en portefeuillehoudersoverleggen komen precies die onderwerpen ter sprake, zoals u ze schetst. We verschillen niet van mening. Alleen wilt u alles in dit document hebben. Dan lopen we het risico dat het een heel groot document wordt, terwijl het eigenlijk
1950 randvoorwaarden zijn, die u mee wilt geven, als u kaders meegeeft voor individuele onderwerpen, die binnen de MRA worden behandeld.

De heer Dulfer sprak over de Raadtafel en de afspraken in eigen huis. Daarover hebben we tijdens de commissievergadering al gesproken. Er is ook door andere Statenleden aangegeven
1955 dat het niet alleen belangrijk is om afspraken te maken hoe we samenwerken met 32 gemeenten en twee provincies, maar ook hoe er invulling wordt gegeven aan uw verantwoordelijkheid als Staten, richting Gedeputeerde Staten en de MRA. Ik denk dat het een goed idee zou zijn als de Agendacommissie daarvan een onderwerp zou maken. Ik zit daarin als adviseur en ik denk graag mee. Het zijn wel uw afspraken die u als Provinciale Staten maakt, hoe u dat wilt inkleden. Ik
1960 denk niet dat het terecht zou zijn als ik dat voor u ga bedenken, maar ik kan er wel over meedenken in de Agendacommissie. Dan moet u denken aan het voorbereiden van de vergaderingen en wellicht ook de terugkoppeling die u wilt hebben van bestuurders. Ik stel voor dat het op die manier wordt opgepakt.

1965 Dan kom ik bij de moties.

Motie 151: Niet alleen Amsterdam aan het roer: Dat is zeker niet het geval. Ik wil de motie ontraden. Niet omdat het geen sympathieke motie is. De Algemene Vergadering begint met een kwartiermaker. Daarmee is al gezegd dat daarna het voorzitterschap zal worden opgevolgd. Het voorzitterschap van de platforms is de verantwoordelijkheid van de bestuurders in het platform.
1970 Dat is voortgekomen uit de consultatieronde die onder raden en Staten is gehouden. Dat staat dus haaks op wat men eigenlijk zou willen. Over het voorzitterschap van de metropool als zodanig is algehele consensus dat het de stad Amsterdam is. Ik zou deze motie willen ontraden.

Motie 152 'De rol van de Raadtafel': We hebben vaker gesproken over dat we absoluut geen extra regionale bestuurslaag willen hebben. Juist de Raadtafel is in het leven geroepen en wordt versterkt om met name de communicatie tussen de MRA en de raden en de Staten te vergroten, maar niet met een eigen agenderende rol. Dat zou betekenen dat de Raadtafel dan uw rol, of de rol van de gemeenteraden zou overnemen. Dat is expliciet niet de bedoeling. Deze motie wordt ontraden.
1975

1980

Over motie 153 heb ik al gezegd dat ik deze motie zal overnemen, als die wordt aangenomen.

1985 Motie 154 'MRA-regio van echt grote klasse': wordt ontraden. Ik wil waken voor het feit dat inhoud en proces niet door elkaar heen lopen. Het is een zeer specifieke motie over het niet aanbrengen van gezondheidsschade van mens en dier in hun leefomgeving. Het lijkt me bijna onmogelijk worden dat als je hier niet aan voldoet om dan nog activiteiten überhaupt te kunnen ontplooien in de MRA. Dat wil dus niet zeggen dat je er niet aan zou willen voldoen, maar niet op de stellige wijze zoals het in deze motie is aangegeven.

1990 De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Klein.

1995 De heer **KLEIN** (CU): allereerst merk ik op dat het zeker niet de intentie van de motie is, dat er niks meer zou mogen gebeuren. Ik haak aan op uw opmerking dat proces en inhoud teveel door elkaar lopen en ook aansluitend op de discussie die u net had met Statenlid Kostiç. Ik denk dat u terecht zegt dat primair een manier om de inhoud mee te geven is via de MRA-agenda.

2000 Tegelijkertijd zien we ook dat in dit document ambities en doelstellingen voor de periode 2022 tot 2026 worden geformuleerd. Dus eigenlijk is het dan een probleem van dit document waarin niet alleen procesafspraken staan en wordt aangesloten bij het proces van de MRA-agenda, maar waarin ook al ambities en doelstellingen zijn opgenomen. Als dat erin staat, dan is het niet meer dan terecht dat de Staten daarover opmerkingen proberen te maken via moties of amendementen.

2005 De heer **VAN DIJK** (Commissaris van de Koning): Dat is natuurlijk ook uw goed recht. Dat zal ik zeker niet bestrijden. wat we doen met dit stuk, -en dat heb ik net proberen aan te geven- is dat er ook nadrukkelijk de behoefte was om focus aan te brengen op thema's. Dat zijn die verschillende doelen. Het is geen limitatieve opsomming. Het is altijd in overleg. Als er wensen vanuit raden en Staten zijn om dat aan te vullen dan zijn daar mogelijkheden toe. Heel sterk was de behoefte om de MRA niet te laten uitdijen tot iets wat over alles gaat, maar om er een zekere thematiek in aan te brengen. Daarvoor zijn de thema's bedoeld. Dat is best lastig. Ik snap ook de behoefte om dat nog verder te gaan preciseren, maar de bedoeling is dat we dat straks juist in de nieuwe MRA-agenda gaan doen. Voor een deel staat dat ook al in de huidige agenda en voor een deel zal er ongetwijfeld, naar bevind van zaken en de kennis die we op dat moment hebben, de behoefte zijn om juist die MRA-agenda misschien nog wel breder te maken, omdat de kennis, die we over twee of drie jaar hebben, die hebben we niet vandaag. We moeten vooral zorgen dat 2015 straks die MRA -agenda een leidend stuk gaat worden waarlangs u kunt bevragen wat de MRA op dat moment wel en niet doet en binnen welke kaders. Wat mij betreft is dat precies wat hier is bedoeld.

2020 De heer **KLEIN** (CU): Ik snap uw punt, maar tegelijkertijd is het een arbitraire keuze waar de grens wordt gelegd tussen de afbakening, zoals u het noemt, en de inhoud. Het is niet meer dan logisch dat als hier inhoudelijke punten worden genoemd, dat die nog ingekleurd kunnen worden door de Staten via moties. Dat is de achtergrond van die motie.

2025 De heer **VAN DIJK** (Commissaris van de Koning): Zeker, maar het kan natuurlijk ook zo zijn dat de Staten niet iedere motie in volle omvang zullen aanvaarden. Het advies dat ik u wil geven is dat het verstandiger is om de nadere precisering straks mee te nemen in de discussie over de MRA-agenda.

2030 Motie 155 'Bio diversiteit integraal meenemen in ambities MRA' en motie 156 'Definitie duurzaamheid' zou ik graag gezamenlijk willen behandelen. Als ik kijk naar de integrale doelstellingen zoals die nu in de samenwerkingsafspraken staan opgenomen dan richten die zich niet expliciet op bijvoorbeeld gezondheid of het behoud van biodiversiteit. Dat komt omdat het inhoudelijke koersdocument de MRA-agenda is. Ik snap dat het best lastig is om dat allemaal uit elkaar te halen. In de volgende versie, die hier later ter besluitvorming komt, moeten we
2035 misschien nog een slag maken en het duidelijker weergeven, zodat we de behoefte om alle punten nog nader in te gaan vullen, kunnen verleggen naar de daadwerkelijke discussie, die we later zullen voeren over de MRA-agenda zelf, maar dan de MRA-agenda vanaf 2023. Ook deze twee moties wil ik ontraden.

2040 Motie 157 'MRA en transparantie' : Daar kunt u niet op tegen zijn om de burgers te betrekken. Waar ik wel enige terughoudend heb is de mogelijkheid tot live streamen. Op een aantal plekken gebeurt dat al. Bijvoorbeeld The State of the Region. Grootschalige evenementen worden ook gestreamd, zodat burgers ook kunnen meeluisteren. Als hier niet bedoeld wordt, bijvoorbeeld bestuurdersoverleggen in elke samenwerking, ambtelijke overleggen, of een platformoverleg,
2045 dan zou ik hiermee wel kunnen instemmen. Net als bij de Provincie, laten we niet bij elk overleg een camera meelopen. Dat zou niet efficiënt en niet doelmatig zijn. Het gaat erom dat u hier tot goede besluitvorming kan komen. Als ik het zo moet opvatten dan ben ik er zeker niet op tegen. Het is goed om burgers mee te nemen, zeker ook bij grootschalige evenementen. Voor een deel gebeurt dat eigenlijk al.

2050 Motie 158 'MRA regio echt voor iedereen' is opnieuw een inhoudelijke motie, die ik zeker snap vanuit het partijbelang van de Partij voor de Dieren. Ik vind het in de praktijk wel ingewikkeld om elke keer bij iedere activiteit van de MRA het dierenbelang expliciet mee te gaan nemen. Het is in zijn algemeenheid natuurlijk een heel goed streven. Zoals het hier in deze motie staat
2055 omschreven, is het wel heel expliciet.

De **VICEVOORZITTER**: Dat was de beantwoording in eerste termijn. Is er iemand die behoefte heeft aan een tweede termijn? Mevrouw De Groot.

2060 *Tweede termijn:*

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Over het roulerend voorzitterschap van de MRA. Wat mij opvalt aan het betoog van de Commissaris is dat alles wat hij zegt, pleit voor een roulerend voorzitterschap. Het zorgt voor meer vertrouwen van de gemeenten. De ambtelijke capaciteit wordt keurig
2065 aangestuurd. Het is gewoon de bedoeling dat er een roulerend voorzitterschap is. Het argument

dat Amsterdam de voorzitter moet zijn omdat Amsterdam de naamgever is van de MRA, dat vind ik geen goed argument. Wat dat betreft inspireert u eenieder om voor onze motie te stemmen. De Raadtafel: We hebben het gehad over democratie in de MRA. Iedereen twijfelt daarover, zeker in de gemeenten. Breng de democratie terug in de MRA en zorg dat de Raadtafel naast een
2070 adviserende ook een agenderende rol krijgt. Dat hoeft niet altijd, maar op cruciale momenten wel.

Mevrouw **KAPITEIN** (D66): Ik wil graag reageren op moties en een aantal zaken, die net aan de orde zijn gekomen. Richting de VVD: de niet financiële inzet van ambtenaren. D66 is het eens
2075 met de reactie van het college. Wij willen ook transparantie, maar wel op hoofdlijnen, want slagvaardigheid moet wel behouden blijven.

De motie van de SP over het voorzitterschap door Amsterdam: Voor de zichtbaarheid van de MRA vindt D66 het handig zoals het college ook zegt, dat Amsterdam daarin een belangrijke rol speelt. Dan gaat het over de zichtbaarheid met betrekking tot de lobby activiteiten. Daarmee
2080 hebben wij geen problemen. Op het moment dat Amsterdam een heel dominante rol zou krijgen in besluiten van het bestuur, dan heeft D66 daar wel grote moeite mee. Dat is theoretisch. In de commissievergadering heb ik de Commissaris gevraagd of hij er op toeziet dat in het bestuur geen politieke besluiten genomen worden. Daarop heeft de Commissaris volmondig 'ja' gezegd. Inhoudelijk gebeurt het meeste in de portefeuillehoudersoverleggen en in de platforms. Daar is
2085 het anders georganiseerd. Wat ons betreft hoeft het voorzitterschap niet gerouleerd te worden. Betreffende de motie over de Raadtafel is D66 het geheel eens met GroenLinks en wat de heer Dulfer daarover heeft gezegd. Daar sluiten we ons bij aan.

Bij de moties van de PvdD rondom transparantie ontstaat bij ons enige verwarring. In eerste instantie dachten wij dat dit niet zou gaan werken. Met het antwoord van het college werkt het
2090 misschien ook wel. Wat zijn de relevante vergaderingen? Wat maakt dat ze openbaar gemaakt kunnen worden? Is wat het college aangaf voldoende voor de PvdD? Een tweede vraag betreft de burgerparticipatie. In de MRA wordt vooral gesproken over samenwerking. Op welke manier zou daar dan burgerparticipatie een rol in moeten krijgen? Wat ons betreft zouden we in de werkgroep Burgerparticipatie daarover verder kunnen spreken. De politieke besluiten worden
2095 genomen daar de Staten en raden. De Staten en raden moeten zorgen voor een goede manier van burgerparticipatie. De samenwerking binnen de MRA vindt op een ander niveau plaats. Ik zou burgerparticipatie liever op ons niveau willen organiseren dan op MRA-niveau. We kunnen ons moeilijk voorstellen op welke manier burgerparticipatie überhaupt kan worden georganiseerd op MRA-niveau.

Een wezenlijke discussie over de inhoud. Wij sluiten graag aan bij het feit dat er een nieuwe MRA-agenda gaat komen. Daar gaan we het over de inhoud hebben. Alle stukken die er liggen gaan
2100 veel meer over de manier van samenwerken. Het is goed dat er voorbeelden in zitten om als focus te hebben dat de MRA niet over alles gaat. We hebben er wel een andere opmerking bij. We vinden het belangrijk dat in de MRA kaders en ambities van de Staten en raden worden
2105 uitgevoerd. Vaak op andere momenten moeten hiervoor keuzes worden gemaakt.

De **VICEVOORZITTER**: Een interruptie van Statenlid Kostić

2110 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Herkent u dat er in het stuk daadwerkelijk inhoudelijke richtlijnen staan? Dat er staat dat ambities en doelstellingen gebruikt worden als kader richting het bepalen van de MRA-agenda? Staat u dan achter deze doelstellingen en ambities en achter het feit dat dit stuk de basis vormt voor de MRA-agenda?

2115 Mevrouw **KAPITEIN** (D66): Ik erken dat met wat in het stuk staat, er focus wordt gelegd op een aantal onderwerpen. Hoe die ambities worden ingevuld? Zoals ze er nu in staan, zijn ze voor mij niet levend. Wat voor ons wel levend is, is het provinciale beleid en daarmee de keuzes die de Staten maken. Het zou mij verbazen als het college een keuze gaat maken in de MRA op basis van dit ene A4'tje uit dit document, als dat tegen de provinciale doelstellingen ingaat. Dan heeft het college met ons een probleem, want wij staan voor ons provinciaal beleid en de keuzes die
2120 we daarin maken. Daar houden wij aan vast. We willen een ander aanvullend document daar niet leidend in laten zijn.

2125 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Maar bent u het dan niet met ons eens dat we hier de samenwerkingsafspraken kunnen vaststellen, -hoe we met elkaar samenwerken- en dat we het inhoudelijke stuk ervan los moeten trekken en daarvan apart moeten besluiten?

Mevrouw **KAPITEIN** (D66): Ja.

2130 De heer **DULFER** (GL): Ik ben tevreden met de beantwoording door de Commissaris, vooral daar waar hij zegt dat deze tekst eigenlijk een onduidelijkheid in zichzelf meebrengt over de verhouding tussen wat je focus noemt en wat je kader noemt. Het woord 'kader' wordt expliciet gebruikt in de tekst. Als ik de Commissaris goed begrijp, wilde hij dat mee terugnemen om de onduidelijkheid uit de tekst te halen. Dan is dat, wat mij betreft, afdoende. We willen wel meegaan met de motie van de PvdD over transparantie en over het live streamen. In de tekst
2135 wordt onder meer aangegeven dat veel van de besluiten uit de MRA publiek zijn. Ik kan me goed voorstellen dat er, behalve een publiek verslag, daar ook een stream bij meedraait. Dat lijkt me niet zo'n probleem. Als we dat als leidraad nemen voor dat streamen dan is dat wat ons betreft akkoord.

2140 De heer **CARTON** (PvdA): Bij motie 151 'Niet alleen Amsterdam aan het roer' volgen wij de woorden van de Commissaris. Het lijkt ons voldoende geborgd. Dan sluiten we aan bij de opmerking eerder gemaakt door de VVD over de capaciteit van kleinere gemeenten. Motie 152 'Versterk de rol van de Raadtafel' vinden we een lastig dilemma. We willen niet dat de Raadtafel uiteindelijk de rol van de Staten en raden overneemt, maar een verlengstuk wordt van de MRA.
2145 Moties die gaan over de doelstellingen: In de commissie hebben we gevraagd om meer duidelijkheid. We sluiten ons aan bij de woorden van de heer Dulfer of de Commissaris dit wil meenemen. Wel gaan we ervan uit, -dat staat ook in de zienswijze opgenomen-, dat de samenwerking uitsluitend een aanvulling vormt op het eigen beleid van Provincie Noord-Holland en het beleid van andere betrokken overheden. Dus dat het altijd weer terugkomt bij de Staten .
2150

2155 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Dank voor de toezegging van de gedeputeerde betreffende onze 'transparantie motie', maar we maken ons wel echt zorgen over hoe dit gaat. Eerst zegt de Commissaris dat dit stuk niet over de inhoud gaat. Na vragen erkent hij dat er toch wat inhoud zit en zegt hij dat het eigenlijk niet de bedoeling is dat alle raden en Staten hun invloed meegeven, want dan wordt het straks een heel groot stuk. We willen hier op hoofdpunten een aantal punten meegeven. We willen geen extra thema's integreren, maar slechts een aantal hoofdpunten meegeven. Er is nul bereidheid van Gedeputeerde Staten op dat punt. Dat baart ons, democratisch gezien zorgen. Ik roep Gedeputeerde Staten en ook de coalitiepartijen op om hier
2160 echt verantwoordelijk in te nemen, voor onze moties te stemmen en de kaders scherp te bewaken. Ik overweeg om een schorsing aan te vragen, voor het indienen van een motie, waarbij het onderscheid wordt gemaakt tussen technische samenwerkingsafspraken en de inhoud die er nu echt wel in staat.

2165 De **VICEVOORZITTER**: Ik geef het woord aan de Commissaris voor de beantwoording van vragen in tweede termijn.

De heer **VAN DIJK** (Commissaris van de Koning): Toch nog even over het roulerend voorzitterschap. Daar is natuurlijk niets op tegen. Bij de Raadtafel zal dat gebeuren en bij de
2170 Algemene Vergadering ook. Zoals u het in de motie vraagt, is daar niets op tegen, maar de titel doet veronderstellen dat Amsterdam overal voorzitter van is. Dat is op dit moment al niet het geval. Amsterdam zit het MRA-bestuur voor en, uit mijn hoofd gezegd, het Platform Economie. Alle andere platforms en overleggen worden voorgezeten door andere. Het is natuurlijk niet zo dat Amsterdam per definitie overal voorzitter is. Een ander punt is dat het in de nieuwe werkwijze
2175 en samenwerking vooral de bedoeling is dat het bestuur ook de vertegenwoordiger is richting Den Haag. Dan is het fijn als met een vaste voorzitter/naamgever ook van de stad, als team die lobby inzet. Dat is eigenlijk de reden waarom ik er zo op reageerde. Een andere reden was ik in de eerste termijn vergeten. We gaan niet over het voorzitterschap van een deelregio. Daar gaat een deelregio zelf over. Wij kunnen hier niet opleggen hoe een deelregio gaat rouleren. Een groot
2180 deel van wat u vraagt in de motie zal als vanzelf gaan plaatsvinden.

De **VICEVOORZITTER**: Een interruptie van mevrouw De Groot.

2185 Mevrouw **DE GROOT** (SP): Ik heb geenszins gezegd dat Amsterdam overal voorzitter van is. Ik heb gezegd: Laat al die voorzitterschappen rouleren. Dat geldt wel voor het voorzitterschap van de Algemene Vergadering en al die andere voorzitterschappen. Dan voelen raden, Staten en mogelijk ook colleges van Burgemeester en Wethouders zich serieus genomen. Ik vind dat de democratie dan beter geborgd is.

2190 De heer **VAN DIJK** (Commissaris van de Koning): Ik denk dat ik anders in herhaling val. Mevrouw De Groot is mogelijk voor een deel geholpen met het feit dat het voor een deel ook zal gebeuren. Ik kan het niet overal garanderen. Daarom vind ik het lastig om deze motie positief tegemoet te treden, maar voor een deel zal het vanzelf gaan. De worsteling van mevrouw Kapitein van D66 omtrent transparantie en burgerparticipatie, omdat de MRA toch een samenwerkingsverband van

2195 bestuurders is. De democratische legitimatie vindt uiteindelijk hier plaats, in de Statenzaal van het Provinciehuis in Haarlem. Het is een netwerk van bestuurders, die op basis van afspraken, die we hier maken met elkaar samenwerken, maar die uiteindelijk bij u terug moeten komen. Ik zou bijna willen zeggen: Ieder MRA-besluit dat u neemt, wordt al gestreamd. Het wordt integraal uitgezonden en daarmee worden ieder debat dat u voert en alle moties en amendementen die u
2200 aanbrengt op voorstellen zoals die door Gedeputeerde Staten in de Staten worden gebracht, transparant gemaakt. Dat is natuurlijk wat anders dan een bestuurlijk overleg, waar verschillende bestuurders elkaar treffen. Dat is volgens mij ook niet bedoeld. Ik heb gevraagd of dat wel of niet bedoeld zou worden. Anders ben ik er natuurlijk hartstikke voor dat democratisch over MRA-besluiten wordt gesproken. Of dat nu gemeenteraden of Staten zijn.

2205 Waarnaar we onderzoek zullen doen is of er daarnaast, -en die zijn er, zoals The State of the Region, ook andere grootschalige evenementen zijn waarbij het belang van samenwerken op metropoolniveau ook voor de burger interessant zou kunnen zijn. Ik kan me voorstellen dat u de vraag krijgt waarom we samenwerken in Metropool Regio Amsterdam en wat daarvan de achterliggende gedachte is. Over dat soort evenementen moeten we zo transparant als we
2210 kunnen zijn en dat zeker ook streamen. Ik zeg u toe om dat zeker te gaan doen.

Richting de heer Dulfer merk ik op dat de keuze was om alleen het processtuk aan u te sturen. Uiteindelijk is er besloten om ook alle samenwerkingsafspraken mee te sturen. Dat is over het algemeen niet gebruikelijk. Ik snap dat het verwarring oproept en dat u dan de neiging krijgt om daar ook heel veel in aan te vullen, maar het natuurlijk eigenlijk om het hoe, het processtuk, de
2215 kaders die u meegeeft aan de bestuurders om samen te werken binnen de MRA. Dat is het belangrijkste van het stuk. Ik heb natuurlijk goed naar u geluisterd. Dit stuk komt nog een keer bij u terug. Ik ga in de regiegroep hierover het overleg aan, om te kijken of we er met een strakke pen nog doorheen kunnen lopen en dat we ook in bewoordingen congruent zijn in woordgebruik en dat we heel duidelijk aangeven, daar waar de kaders en verantwoordelijkheden liggen bij de
2220 Staten en de raden en waarbij de doelstellingen en thema's het uitgangspunt zijn voor de MRA om samen te werken. Die boodschap is helder overgekomen.

De **VICEVOORZITTER**: Dan kijk ik nog even naar Statenlid Kostić, met de min of meer aangekondigde schorsing. Ik begrijp dat u daar vanaf ziet. Dat is dan duidelijk.

2225 Dan gaan we over tot de stemming over de acht moties.

Motie 151 'Niet alleen Amsterdam aan het roer'

Verlangt iemand hoofdelijke stemming? Wil iemand een stemverklaring afleggen, of verlangt iemand aantekening? Zo nee dan kunt u nu elektronisch stemmen. De stemming is gesloten.

2230 Met 15 stemmen voor en 34 stemmen tegen is motie 151 verworpen. Voor hebben gestemd JA21, PvdD, PVV, SP en DENK.

Motie 152 'Versterk de rol van de Raadtafel?'

Verlangt iemand hoofdelijke stemming? Wil iemand een stemverklaring afleggen, of verlangt iemand aantekening? Zo nee dan kunt u nu elektronisch stemmen. De stemming is gesloten.

2235 Met 16 stemmen voor en 33 stemmen tegen is motie 152 verworpen. Voor hebben gestemd JA21, PvdD, PVV, SP, 50PLUS/PvdO en DENK.

Motie 153 'Tekstwijziging van het woord slechts'

2240 Verlangt iemand hoofdelijke stemming? Wil iemand een stemverklaring afleggen, of verlangt iemand aantekening? Zo nee dan kunt u nu elektronisch stemmen. De stemming is gesloten. Motie 153 is met algemene stemmen unaniem aangenomen.

Motie 154 'Grote klasse'

2245 Verlangt iemand hoofdelijke stemming? Wil iemand een stemverklaring afleggen, of verlangt iemand aantekening? Zo nee dan kunt u nu elektronisch stemmen. De stemming is gesloten Met 8 stemmen voor en 41 stemmen tegen is motie 154 verworpen. Voor hebben gestemd PvdD, SP, CU en DENK.

Motie 155 'Biodiversiteit integraal meenemen in de ambities'

2250 Verlangt iemand hoofdelijke stemming? Wil iemand een stemverklaring afleggen, of verlangt iemand aantekening? Zo nee dan kunt u nu elektronisch stemmen. De stemming is gesloten Motie 155 wordt verworpen met 7 stemmen voor en 42 stemmen tegen. Voor hebben gestemd de PvdD, SP en DENK.

2255

Motie 156 'Definitie duurzaamheid'

Is er iemand die hoofdelijke stemming verlangt? Heeft iemand een stemverklaring af te leggen? Verlangt iemand aantekening? Zo nee dan kunt u nu stemmen. De stemming is gesloten.

2260 Motie 156 is met 8 stemmen voor en 41 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd PvdD, SP, ChristenUnie en DENK.

Motie 157 'MRA en transparantie'. Is er iemand die hoofdelijke stemming verlangt? Wil iemand een stemverklaring afleggen? Mevrouw Kapitein.

2265

Mevrouw **KAPITEIN** (D66): We zullen voor deze motie stemmen, gezien de manier waarop de Commissaris dit heeft ingekleurd en omdat de PvdD instemmend knikte toen ik de vraag stelde: "Is dit hoe jullie het willen?" Dat bevestigde de PvdD-fractie. Onder die aannname stemmen wij hier positief over.

2270

De **VICEVOORZITTER**: Is er iemand anders die een stemverklaring wenst af te leggen? Verlangt iemand aantekening? Dan gaan we nu stemmen. De stemming is gesloten.

2275 Motie 157 is met 46 voor en 3 stemmen tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de fractie van de PVV.

Motie 158 'MRA regio voor echt iedereen'

Verlangt iemand hoofdelijke stemming? Wil iemand een stemverklaring afleggen, of verlangt iemand aantekening? Zo nee dan kunt u nu elektronisch stemmen. De stemming is gesloten.

2280 Motie 158 wordt met 7 stemmen voor en 42 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd PvdD, SP en DENK.

De **VICEVOORZITTER**: Dat betekent dat we voor dit agendapunt de laatste stemming gaan doen, namelijk de voordracht zelf. Dat is stemming nummer 15 over voordracht 48. Verlangt iemand
2285 hoofdelijke stemming? Wil iemand een stemverklaring afleggen?

Mevrouw **BEZAAN** (PVV): Hoewel in de samenwerkingsafspraken benadrukt wordt dat de MRA geen bestuurslaag is en het primaat bij de raden en Staten ligt, is het organisatorisch wel tot de nok toe opgetuigd en streeft het naar een intensievere samenwerking. De PVV bekruipt dan ook
2290 het gevoel dat langzaam maar zeker een soort van 'mini EU' wordt gecreëerd. Onze fractie kan dan ook niet instemmen met voordracht 48.

De stemming is geopend.

Voordracht 48 is met 39 stemmen voor en 10 stemmen tegen aangenomen. Tegen hebben
2295 gestemd DENK, SP, PVV en de PvdD.

De **VICEVOORZITTER**: Ik schors weer even kort de vergadering zodat de techniek kan worden aangepast en de voorzitter weer plaats kan nemen.

2300 *Schorsing 16.38- 16.54 uur*

10. Herallocatie Investeringspakket Bereikbaarheid Alkmaar (Voordracht 45)

2305 De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering.

De heer **KLEIN** (CU): Wij zijn een groot voorstander van het stimuleren van vervoer over water, zeker als dit steeds meer CO2-vrij wordt. Dat kan met elektrische binnenvaartschepen. We staan dus eigenlijk heel positief tegenover het idee om een haven te creëren bij bedrijventerrein
2310 Boekelermeer. Echter, zoals we al in de commissie hebben aangegeven vinden we de onderbouwing van het plan op dit moment nog onvoldoende om daar zonder voorwaarden zevenenhalf miljoen euro voor beschikbaar te stellen. Daarvoor moeten we echt eerst antwoord hebben op een aantal belangrijke vragen, zoals: Gaat de overslaghaven echt effect hebben op de afname van automobilitéit op de A9? Welke bedrijven in de Boekelermeer hebben de mogelijkheid
2315 en de intentie om hun transport deels over water te laten gaan? Voor onze eigen infrastructuurprojecten hebben we een uitgebreid traject via het Integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (IMPI) waarin Provinciale Staten steeds besluiten over de volgende stap in het traject op basis van de haalbaarheid en de financiën. Voor subsidie aan de gemeenten is die er niet. De ChristenUnie vindt het belangrijk dat Provinciale Staten een stem hebben in de
2320 voorwaarden en criteria die gesteld worden voor het ter beschikking stellen van het geld, zodat wij meer zekerheid hebben over het nut van deze grote investering. In de commissie heeft de gedeputeerde reeds toegezegd dit met Provinciale Staten te gaan bespreken, maar het was nog

niet duidelijk op welke manier. Wij horen graag van de gedeputeerde hoe hij Provinciale Staten hierbij wil betrekken, zodat we kunnen bepalen of we onze kaderstellende rol voldoende geborgd hebben om te kunnen instemmen met deze reservering.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ik was van plan om met een korte stemverklaring te komen, als dit een hamerstuk zou zijn. Nu de heer Klein het stuk heeft laten onthameren, wil ik de gelegenheid niet voorbij laten gaan om een kleine duit in het zakje te doen. Het geld hoeft natuurlijk niet op. Dat is op basis van een voordracht uit 2009 en uit een besluit van 2014. De vraag die we hierbij hebben gesteld in de commissie was of die bedrijven hierom echt wel staan te springen. In het verleden is dat niet gebleken. Voor de duidelijkheid: Ook wij zijn niet tegen vervoer over water. Integendeel. We zien daar een mooie kans. Het moet wel voldoen aan de eisen op het gebied van klimaat, milieu en volksgezondheid, die gelden op het moment dat daadwerkelijk knopen moeten worden doorgesneden. De gedeputeerde heeft in de commissie toegezegd met een procesvoorstel te komen, maar voor een definitieve beslissing over een besteding van zevenenhalf miljoen euro verwachten we toch echt een iets concretere rol voor Provinciale Staten. Wat dat betreft wil ik me eigenlijk bij de heer Klein aansluiten.

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): De Provincie heeft in 2014 een budget van zestig miljoen euro beschikbaar gesteld voor een betere bereikbaarheid van de regio Alkmaar. Een investeringspakket Bereikbaarheid Regio Alkmaar. Gedeputeerde Staten stellen nu voor om het geld dat gereserveerd was voor dat project anders te besteden. Zevenenhalf miljoen euro wordt gereserveerd voor subsidie voor de ontwikkeling van een haven bij bedrijventerrein Boekelermeer en anderhalf miljoen euro voor de herinrichting van de kruising Nolleweg/Herenweg. Wat doen we met de overige 51 miljoen euro? Wordt dat bedrag besteed, of wordt het teruggestort in de Algemene Middelen?

Mevrouw **VAN GEFFEN** (VVD): De VVD stond aanvankelijk voor een dilemma met dit voorstel, omdat wij een groot fan zijn van de Modal Shift van weg naar water. Daarmee kunnen de wegen worden ontlast. We vinden het knap dat de gedeputeerde dat voor elkaar heeft gekregen. Er stond wel een zin over in het coalitieakkoord, maar daar hing geen budget onder. Wat pijn doet, is dat deze middelen van een belangrijk wegproject weg moet worden gehaald, terwijl er in onze ogen een reëel knelpunt op de weg is. In de commissie is de toezegging gedaan dat de gedeputeerde hiernaar kijkt. Hij is daarmee al druk bezig. Op korte termijn komt de gedeputeerde met een planning, zodat we inzicht krijgen hoe aan de N242 gewerkt wordt. Daar zijn wij tevreden mee.

De heer **Steeman** (D66): Ondanks dat wij een voorstander zijn van actieve mobiliteit bespaar ik mij de stappen. Dit geeft geen aanleiding voor D66 voor een inhoudelijke bijdrage.

Gedeputeerde **OLTHOF**: De vraag van de heer Klein, die we ook in de commissie hebben besproken, is een terecht punt. We praten nu nog over een reservering. Als er meer bekend is, dan krijgt u die informatie van mij. Op het moment dat de voorwaarden van de subsidieregeling worden vastgesteld, dan lijkt het me goed om dat ook met de Staten te bespreken. Zo wordt

duidelijk wat de uitgangspunten zijn op basis waarvan de subsidie kan worden toegekend. In dat traject kom ik nog naar u toe, voordat we inderdaad een stap verdergaan. Dat zal ik met u delen en bespreken.

2370 Wat de PvdD betreft: Ik denk dat logisch moet zijn wat nut en noodzaak zijn van deze investering. Uiteraard vindt onderzoek naar het draagvlak plaats. Dat zullen we ook zeker meenemen.

De vraag van 50PLUS/PvdO verbaast me enigszins. In de voordracht staat per project aangegeven waar de middelen naar toe gaan. Er is niet € 15 miljoen over. Die middelen zitten in projecten die inmiddels gerealiseerd zijn, of op dit moment in de realisatiefase zitten.

2375

Tweede termijn:

De heer **KLEIN** (CU): Ik begrijp dat u dit in de commissie met ons gaat bespreken.

2380 *Gedeputeerde Olthof knikt.*

De **VOORZITTER**: Dan komen we tot stemming over voordracht 45 'Herallocatie Investeringspakket Bereikbaarheid Alkmaar'. Verlangt iemand hoofdelijke stemming, een stemverklaring of aantekening? Zo niet, dan open ik de stemming.

2385 De stemming is gesloten. Er zijn 49 stemmen uitgebracht.

Voordracht 45 wordt met 49 stemmen voor unaniem aangenomen.

11. Waddenfonds: Uitvoeringskader 2021-2027 (Voordracht 46)

2390

De heer **KOHLER** (JA21): De heer Baljeu is niet aanwezig. De vorige keer had hij nogal wat te vertellen over het Waddenfonds. Ik dacht er aan om het stokje van hem over te nemen, maar dat ga ik niet doen. Ik ga geen moties indienen. Ik was niet aanwezig bij de commissiebehandeling.

2395 Dat wat inhoudelijk is ingebracht, daaraan heb ik weinig toe te voegen. Ik heb nog wel een paar vragen. Het is niet moeilijk om, zoals collega Baljeu eerder deed, een karikatuur te maken van de projecten in het Waddenfonds. Twee jaar geleden kregen we voldoende input vanuit het

onderzoek door Investico en uitlatingen van fondsbelangenbehartiger Wim Meijer en voorzitter van de Waddenvereniging Lutz Jacobi, die het fonds 'een grabbelton' noemde. De afgelopen twee jaar is het stil gebleven. Een deel van de kritiek, de dubbele petten van de gedeputeerden annex

2400 fondsbeheerders van Groningen, Friesland en Noord-Holland, is nog onveranderd. Dat alleen onze provincie nog twee Statenleden in het bestuur heeft zitten, geeft te denken. Overigens vind ik dat we met deze twee collega's, Gert-Jan Leerink en Rien Cardol, heel goed vertegenwoordigd zijn. Niet bekend, althans niet bij mij, als subsidiestrooiers. Integendeel. Ik ken ze als betrokken

2405 en kritisch op de verschillende dossiers, maar wel elkaar in de discussies treffen. Ze zeggen tegen mij dat er qua Governance zaken verbeterd zijn, sinds 2019. Ik ben bereid dat te geloven.

Toch is er op het oog aan de Governancestructuur niet veel veranderd. Ik hoor graag van de gedeputeerde wat er, na de kritiek van 2019 en al eerder van de twee Rekenkamers, allemaal verbeterd is. Het fonds is er nog maar vijf jaar en dan houdt het op. Hoewel onderzoeksbureau

2410 Wing adviseert een bestuursstructuur aan te houden van circa vijf jaar, na 2026. Wie gaat dat betalen? In de reserves en het weerstandfonds zitten nog miljoenen euro's. Ik vraag me overigens af wat een subsidiefonds met een weerstandsvermogen moet, maar dat terzijde. Ook hierop zou ik graag een nader antwoord krijgen. De geadviseerde beheerorganisatie is er dan om doorlopende projecten te begeleiden. Is die ook bedoeld om door te financieren?

2415 Dat brengt mij tot het wezen van het fonds: economische en ecologische verbeteringen, liefst duurzaam. Ik heb ernaar gezocht, maar een overzicht van de al dan niet duurzame en meetbare resultaten heb ik niet kunnen vinden. De vaststelling dat een tonnen kostend project van de slibmotors stoffen oplevert waarmee kan worden gebouwd, is niet zo spectaculair. Dat had ik als kleuter al door op het strand van Bergen aan Zee, toen ik nog zandkasteeltjes bouwde. Zo zijn er meer projecten, waarvan ik het resultaat nogal een open einde vindt hebben. Dat brengt me op
2420 de vraag: Is er een overzicht, nu of in de nabije toekomst, waar opdracht en meetbaar resultaat inzichtelijk zijn? Op de mooie projectoverzichtskaarten van het Waddenfonds kan ik die, ook bij de afgesloten projecten, nauwelijks vinden. Zien we iets dergelijks nog voor 2026?

2425 Dat brengt me op het onderzoek en advies van Adviesbureau Wing. Ik neem aan dat de opdracht via een openbare aanbesteding is verlopen. Ik ken Wing als een prima bureau, maar ik weet ook dat het bureau in flinke mate publieke opdracht krijgt, die in de laatste jaren in ruime mate voor allerlei duurzame en ecologische projecten beschikbaar komen. Het bureau is zelfs betrokken geweest bij onderzoeken naar bijvoorbeeld de garnalenvisserij in de Waddenzee. Daarover lopen ook projecten van het Waddenfonds. Wel andere projecten overigens, maar toch vraag ik me dat af. Ik wil het bureau niet in diskrediet brengen. Helemaal niet. Ik zou me toch minder
2430 ongemakkelijk gevoeld hebben bij een keuze voor een onderzoeksbedrijf dat op geen enkele manier bij dit soort projecten betrokken is of in de toekomst betrokken wordt. Een groot deel van de rapportage is gebaseerd op interviews. Dat kan heel goed worden uitbesteed aan een op het oog meer neutraal onderzoeksbureau. Ook hier hoor ik graag van de gedeputeerde hoe de keuze voor de uitvoering van de evaluatieopdracht is verlopen.

2435 Ik sluit af met een van de adviezen van Wing om zo snel mogelijk te beginnen met de opzet van de afbouworganisatie en die ten minste in 2022 gereed te hebben. Kunnen we verwachten, - althans we kunnen onze gedeputeerde als voorzitter van het bestuur eraan houden-, dat dit in 2022 daadwerkelijk concreet en meetbaar gestalte krijgt?

2440 Mevrouw **DE GROOT** (SP): Ik heb het gevoel dat de geschiedenis zich herhaalt. In de vorige Statenperiode waren er moties, die ongeveer gelijklopend zijn aan de moties van vandaag. De SP gaat verschillende moties van de PvdD mede indienen. Die heeft de SP in het verleden ook weleens mede ingediend. Sommige zijn aangenomen en van andere kwam niets terecht. Moties over gaswinning en dergelijke kunnen we blijven indienen tot we een ons wegen, maar er komt
2445 niks van terecht. De gaswinning gaat door. Daar moeten we toch wel een vuist tegen gaan maken. We dienen dus samen met de PvdD een aantal moties in. We denken dat het voor een Natura2000 gebied, de Waddenzee, een goede zaak zou zijn als die moties worden aangenomen.

2450 De heer **CARDOL** (GL): Het Waddenfonds is in het afgelopen jaar uitgebreid geëvalueerd. De commissie NLG heeft hierover meerdere malen gesproken. Er zijn duidelijke lessen getrokken voor de laatste jaren van het Waddenfonds. Zo komt er meer aandacht doelstelling B, -het

2455 tegengaan van externe bedreigingen-, zijn binnen doelstelling A verschillende doelspecificaties aangebracht, inzake systeemherstel, met speciale aandacht voor het voedsel web en is in hoofddoelstelling C, betreffende de economie, de nadruk op duurzaamheid zeer expliciet en terecht. GL is van mening dat het Uitvoeringskader een goede basis is voor de resterende jaren van het Waddenfonds. We zien geen aanleiding voor aanpassingen daarin. We staan van harte achter de motie 'Houd rekening met dierenwelzijn' die de PvdD zal gaan indienen. GL dient deze motie graag mede in.

2460 Mevrouw **GONGGRIJP** (D66): De ecologische waarde van het Waddenfonds is onbetaalbaar. De zorg en het behoud van dit bijzondere stuk Unesco Werelderfgoed blijven van het allergrootste belang. Uit de stukken blijkt dat er de nodige stappen worden gezet, in positieve zin, maar ook dat er nog de nodige uitdagingen zijn. Ik wijs daarbij op de motie die in de vorige termijn is aangenomen over onze adaptatie opgave, duurzame landbouw en visserij. We hebben nog een
2465 vraag over de bedreigingen die er zijn. Hoewel het college niet besluit of er gasboringen plaatsvinden en we ook in de vorige termijn een motie hebben aangenomen op dat punt, horen we graag hoe Provinciale Staten betrokken of geïnformeerd worden bij deze plannen.

2470 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Het Waddengebied is een van de belangrijkste stukken natuur van Europa. Het is kwetsbaar werelderfgoed, dat al decennia wordt aangetast. Het Waddenfonds was in de kern bedoeld om daar verandering in te brengen. Maar de realiteit is – en SP zei het net ook al - dat het nog steeds slecht gaat met de natuur. We gaan nu de laatste fase van het Waddenfonds in. Dit Uitvoeringskader loopt tot het einde, tot 2027, en geeft Provinciale Staten de mogelijkheid om nog bij te sturen. Het is een van de zeldzame momenten waar Provinciale Staten
2475 echt aan zet zijn. Laten we die verantwoordelijkheid ook nemen, want er komt geen tweede kans meer. Ik ben teleurgesteld in de meeste reacties van de groene partijen tot nu toe. Dit is een mogelijkheid om het nog wat scherper te krijgen. Maar we hebben nog hoop. Daarom dienen we zeven moties in, met de onderwerpen economie en ecologie en dierenwelzijn. Ze zijn ambtelijk allemaal als technisch uitvoerbaar beoordeeld. De meeste moties zijn in Provinciale Staten van
2480 Friesland al gesteund door GL, SP en D66.

Allereerst vijf moties betreffende economie en ecologie. Hoewel de kern van het Waddenfonds gaat over de bescherming van ecologie, is ooit een bestuurlijke afspraak gemaakt om het Waddenfonds vijftig procent te laten investeren in ecologie en vijftig procent in economie. Maar
2485 die 50/50-verdeling geeft ook ruimte om accenten te leggen.

We kunnen de natuur in de eindfase van het Waddenfonds een boost geven, zonder dat we afbreuk doen aan die 50/50 regeling. Dat kan door nu te kiezen om zoveel mogelijk te investeren in economische projecten (Hoofddoel C), die ook een versterking van ecologie opleveren (Hoofddoel A en/of B). De investeringen in economie blijven dan behouden, maar de ecologie
2490 krijgt nog een laatste boost. Hiermee zeggen we niet dat het ene doel belangrijker is dan het andere, zoals het college wellicht zal betogen, maar dat we de kansen voor economie binnen ecologie kunnen pakken. Versterking van de natuurwaarden is immers ook een economische factor. Per jaar bezoeken 1,3 miljoen mensen de Wadden, juist om die unieke natuurwaarden, het

2495 landschap en de rust. Daarom dienen wij, samen met SP en DENK, de motie "Win-Win voor ecologie en economie" in.

Motie 159/13-09-2021:

Win-win voor ecologie en economie

2500 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 13 september 2021, ter behandeling van Waddenfonds: Uitvoeringskader 2021-2027 en evaluatie gemeenschappelijke regeling;*

constaterende dat:

2505 - *in het Uitvoeringskader Waddenfonds (blz. 17) staat dat de voorkeur uitgaat naar projecten die een bijdrage leveren aan de realisatie van meerdere van de eerste drie doelen van het Waddenfonds (A, B en C) of onderliggende gespecificeerde doelen (meervoudige doelrealisatie);*

overwegende dat:

2510 - *het Waddenfonds aanvankelijk bedoeld is om de natuurwaarden van de Waddenzee te versterken, als compensatie voor de natuurschade die is veroorzaakt door gasboringen in de Waddenzee;*

- *de Waddenzee om meerdere redenen een uniek en zeer belangrijk internationaal natuurgebied is;*

- *de natuur van de Waddenzee nog altijd in kritieke toestand verkeert;*

2515 - *de natuur in de eindfase van het Waddenfonds een boost kan krijgen als het Waddenfonds ervoor kiest om vanaf nu zoveel mogelijk alleen economische projecten (hoofddoel C) te kiezen die óók de natuurwaarden (hoofddoel A en/of B) van het gebied versterken;*
- *daarmee kunnen we ook de bestuurlijke afspraken voor de 50/50-verdeling blijven respecteren;*

2520 - *dit ook mogelijk is, bijvoorbeeld door toeristisch aanbod zodanig te versterken dat dit een plus oplevert voor de natuur, door duurzame landbouw te versterken door over te schakelen naar biologische landbouw (vermindering emissies, bijdrage aan biodiversiteit), door duurzame energie natuur inclusief op te wekken, etc.;*

2525 - *versterking van de natuurwaarden een economische factor is: per jaar bezoeken immers 1,3 miljoen mensen de Wadden, juist om die unieke natuurwaarden, het landschap en de rust;*

gehoord de discussie,

verzoeken het Waddenfonds om:

2530 - *de programma's en projecten van hoofddoel C (economie) zoveel mogelijk ook te laten bijdragen aan het realiseren van hoofddoel A en/of B (vergroten en versterken natuur- en landschapswaarden, en verminderen/wegnemen extern bedreigingen) van het Waddenfonds;*

en gaan over tot de orde van de dag.

Partij voor de Dieren, SP en DENK

2535

2540 Voorzitter, een aanbeveling uit de evaluatie van het Waddenfonds is om aan te geven wat het Waddenfonds op het einde van haar bestaan bereikt wil hebben. Hoewel daaraan is gewerkt, missen de doelen uit het concept Uitvoeringskader Waddenfonds een overkoepelende focus. Waar willen we naartoe? Het streven naar een herstel van het voedsel web, zoals wetenschappers eerder voor het Waddenfonds in beeld hebben gebracht, brengt die overkoepelende focus. Het helpt om focus te leggen op de goedkeuring van aangevraagde projecten. Versterking van het voedsel web en dus de natuurwaarden draagt immers ook bij aan economie. Daarom de volgende
2545 motie.

Motie 160/13-09-2021:

Veerkrachtig voedsel web als streefbeeld

2550 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 13 september 2021, ter behandeling van Waddenfonds: Uitvoeringskader 2021-2027 en evaluatie gemeenschappelijke regeling; constaterende dat;*

- *het Uitvoeringskader Waddenfonds 2021-2027 een laatste directe gelegenheid biedt aan PS om scherpere kaders mee te geven aan het Waddenfonds;*
- *het Waddenfonds compensatie is voor de schade aan natuur die de gasboringen hebben veroorzaakt en waarmee miljarden zijn verdiend;*
- *ecologisch herstel van de Waddenzee zeer dringend nodig is – de visstand is minder dan 10 procent van wat het ooit was;*

2560 *overwegende dat:*

- *één van de aanbevelingen uit de evaluatie van het Waddenfonds is om aan te geven wat het Waddenfonds op het einde van haar bestaan bereikt wil hebben;*
- *wetenschappers van onder andere Rijksuniversiteit Groningen voor het Waddenfonds het grote belang van een grootschalig voedsel web herstel in het Waddengebied in beeld hebben gebracht en een voorstel hebben gedaan om dat tegen 2026 te realiseren;*
- *voor het Gebiedsagenda Wadden 2050 is uitgewerkt wat de definitie en een toetsingselement in grootschalig voedsel web herstel is: ‘Er is een duurzaam medegebruik mogelijk dat op een niet belastende manier gebruik maakt van de ecosysteemdiensten’ ;*
- *de doelen uit het concept Uitvoeringskader Waddenfonds (A t/m D) een duidelijke, overkoepelende focus missen;*
- *een overkoepelende focus op het streven naar voedsel web herstel helpt om sturing te geven aan goedkeuring van aangevraagde projecten;*
- *versterking van het voedsel web en dus de natuurwaarden een economische factor is: per jaar bezoeken immers circa 1,3 miljoen mensen de Wadden, juist om die unieke natuurwaarden, het landschap en de rust;*

2575 *gehoord de discussie,*

roept het Waddenfonds op:

- *om in het definitieve Uitvoeringskader Waddenfonds een veerkrachtig voedsel web als streefbeeld op te nemen;*

2580 *en gaan over tot de orde van de dag.*
Partij voor de Dieren

Voorzitter, de visserij is volgens wetenschappelijk consensus een van de grootste externe bedreigingen voor het ecosysteem van de Waddenzee. Het gaat niet goed met de natuur, en toch
2585 blijft het gebied een van de meest overbeviste ter wereld. Het Waddenfonds heeft gelukkig gebruik gemaakt van een regeling om garnalenvissers op te kopen en vergunningen uit de markt te halen. Tien miljoen euro ging naar het opkopen van vergunningen van garnalenvissers op de Waddenzee, waarmee slechts zesentwintig procent van de visserijgebieden in het gebied gesloten worden voor de garnalenvisserij. Van dat geld lijken slechts negentien van de negentachtig
2590 garnalenvissers opgekocht te worden. De uitkoop gaat dus langzaam en de druk op het Waddengebied is enorm. Daarom de volgende motie, die samen met SP en DENK wordt ingediend.

Motie 161/13-09-2021

2595 Inzetten op opkopen Wadvissers en Waddengebied herstellen

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 13 september 2021, ter behandeling van Waddenfonds: Uitvoeringskader 2021-2027 en evaluatie gemeenschappelijke regeling; constaterende dat:

- 2600 - *de visserij volgens wetenschappers een van de grootste externe bedreigingen is voor het ecosysteem van de Waddenzee;*
- *het doel van een sterk en veerkrachtig voedsel web volgens wetenschappers op gespannen voet staat met de blijvende aanwezigheid van de visserijsector in de Waddenzee;*
- *een grotere visstand meteen teniet gedaan kan worden door een toename van*
2605 *visserijactiviteit in het Waddengebied;*

overwegende dat:

- *het Waddenfonds eerder gebruik heeft gemaakt van een tenderregeling garnalenvisserij om garnalenvissers op te kopen en vergunningen uit de markt te halen;*
- *zo'n opkoopregeling volgens het Waddenfonds de weg vrij maakt om gebieden voor het*
2610 *vissen op garnalen te sluiten en de ecologische waarden van de Waddenzee te versterken;*
- *het Waddenfonds reserveerde ongeveer 10 miljoen euro voor het opkopen van vergunningen van garnalenvissers op de Waddenzee, waarmee slechts 6,5 procent van de visserijgebieden in het gebied gesloten worden voor de garnalenvisserij;*
- *van dat geld lijken 19 van de 89 garnalenvissers opgekocht te worden;*

2615 - *de uitkoop langzaam gaat en de druk op het Waddengebied nog steeds groot is;*

gehoord de discussie, roept het Waddenfonds op:

- *zich in te spannen bij het Rijk dat er toe wordt gewerkt naar het 100% opkopen van garnalenvissers in het Waddengebied en het innemen van (slapende) vergunningen uiterlijk in 2027;*

2620 *en gaan over tot de orde van de dag.*
Partij voor de Dieren, SP en DENK

Voorzitter, iedereen mag zijn hobby hebben. Maar de sportvisserij is van de grootste bronnen van vervuiling van water door lood. Er komen jaarlijks tienduizenden kilo's lood (vrachtwagens vol) in het milieu, terwijl kleine hoeveelheden al gevaarlijk kunnen zijn. De sportvisserij heeft niet-bindende ambities afgesproken om het gebruik van lood pas in 2027 naar nul te brengen. En zelfs dat komt niet goed van de grond. Dit betekent dat minstens, zolang het Waddenfonds nog loopt, de vervuiling gewoon doorgaat. Hoewel in het voorliggend stuk niet direct wordt verwezen naar de sportvisserij, is erin het verleden wel geïnvesteerd in projecten die de sportvisserij bevorderen. Dat zou niet de rol van het Waddenfonds moeten zijn. Daarom de volgende motie.

Motie 162/13-09-2021:

Waddengeld niet naar vervuilende hobby

2635

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 13 september 2021, ter behandeling van Waddenfonds: Uitvoeringskader 2021-2027 en evaluatie gemeenschappelijke regeling;

constaterende dat:

- 2640 - *het Uitvoeringskader Waddenfonds 2021-2027 een laatste directe gelegenheid biedt aan PS om scherpere kaders mee te geven aan het Waddenfonds;*
- *de provincie en het Waddenfonds de bescherming en uitbreiding van natuur als belangrijke doelen zien en ook wordt ingezet op verbetering van de waterkwaliteit;*
- *de kaders van het Waddenfonds stellen dat activiteiten van het Waddenfonds de ecologie niet mogen schaden;*
- 2645 - *er jaarlijks door sportvissers tienduizenden kilo's lood (vrachtwagens vol) in het milieu terecht komen, wat sportvisserij een van de grootste bronnen van loodvervuiling maakt;*
- *lood zeer giftig is en al bij zeer kleine hoeveelheden gevaarlijk is, met schadelijke gevolgen voor niet alleen voor de ecologie, maar ook voor de gezondheid, vooral bij jonge kinderen;*
- 2650 - *hoewel er niet-bindende ambities zijn afgesproken met de belangenvertegenwoordiging van sportvissers om het gebruik van lood voor 2027 naar nul af te bouwen, komt dat niet goed van de grond en dit betekent dat minstens zolang het Waddenfonds loopt de vervuiling gewoon doorgaat;*
- 2655 - *het Waddenfonds zich inzet voor het borgen van rust en gezonde leefgebieden voor o.a. vogels en vissen;*
- *wilde dieren (waaronder vogels) steeds vaker gewond raken of doodgaan doordat ze in aanraking komen met rondzwerfend vistuig (vishaken, visdraad, etc.);*

overwegende dat:

- 2660 - *sportvisserij dus botst met het oorspronkelijke doel van bescherming van de ecologie van het Waddengebied en daarin levende dieren;*
- gehoord de discussie, roepen het Waddenfonds op:*
- *In ieder geval tot 2027 niet te investeren in projecten die (deels) bedoeld zijn voor de sportvisserij;*
- 2665 *en gaan over tot de orde van de dag.*

Partij voor de Dieren

Voorzitter, dan om de reeks moties over economie en ecologie af te ronden. Voor het reces hebben we, dankzij GroenLinks, een motie aangenomen die zich onder andere verzet tegen gaswinning in het Waddengebied. Nu is het Rijk toch van plan gaswinning onder de Waddenzee toe te staan. Specifiek tussen Ternaard en Ameland. Het is ons ook niet duidelijk wat Gedeputeerde Staten nu precies in dat kader doen. Daarom de volgende motie, die we met SP en CU indienen.

2675 **Motie 163/13-09-2021:**

Gezamenlijke oproep aan Rijk vergunning gaswinning Ternaard-Ameland niet te verlenen

2680 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 13 september 2021, ter behandeling van Waddenfonds: Uitvoeringskader 2021-2027 en evaluatie gemeenschappelijke regeling;*

constaterende dat:

- *het Rijk de vergunningprocedure voor de NAM voor gaswinning onder de Waddenzee, tussen Ternaard en Ameland, vergaand in gang heeft gezet ;*

overwegende dat:

- 2685 - *deze economische activiteit opnieuw gaat leiden tot grote natuurschade;*
- *Friese Statenfracties verontwaardigd zijn over het nieuwe besluit van het Rijk en de Waddenvereniging woedend is:*
- *in de recente evaluatie van het Waddenfonds – eindrapport ‘Koers houden in een zee van mogelijkheden’ - wordt geconstateerd dat: “er nog nauwelijks sprake is van het verminderen of wegnemen van externe bedreigingen van de natuurlijke rijkdommen van de Waddenzee” en door het Waddenfonds gesteunde projecten tot nu toe juist op deze doelstelling achterblijven;*
- *het tegenstrijdig is dat vergunningen door het Rijk worden verstrekt die ‘externe bedreigingen’ vormen voor de natuur in de Waddenzee, terwijl de provincies via het Waddenfonds proberen die bedreigingen te verminderen;*
- 2695 - *in alle provincies al een motie is aangenomen die zich verzet tegen o.a. gaswinning in het Waddengebied, in Noord-Holland ingediend door GL c.s. met de titel “Motie Oproep externe bedreigingen voor Waddenzee verminderen” ;*
- *GS in Noord-Holland in de laatste commissievergadering heeft aangegeven dat die waar mogelijk de wens van PS aan het Rijk doorgeven, maar het nog niet duidelijk hoe en wanneer dat gebeurt; -de inzet van GS nog vaag blijft en meer druk nodig is, juist in formatietijd;*
- 2700

gehoord de discussie, roepen GS op:

- 2705 - *het liefst gezamenlijk, met de drie Waddenprovincies, het Rijk dringend te verzoeken de vergunning voor gaswinning Ternaard-Ameland niet te verlenen;*
- *en aan Provinciale Staten zo snel mogelijk te rapporten op welke wijze dat is gedaan; en gaan over tot de orde van de dag.*

Partij voor de Dieren, SP en ChristenUnie

2710 Voorzitter, dan twee moties over dierenwelzijn. Projecten van Waddenfonds raken vaak aan het leven van dieren. We vragen niet dat dierenwelzijn als expliciet thema wordt opgenomen, zoals Gedeputeerde Staten wellicht zullen stellen. We vragen slechts om dierenwelzijn explicieter te laten meewegen in beoordeling van projecten. Dat is een kwestie van beschaving en past bij de ambities van onze provincie. Daarom twee moties.

2715 De eerste dienen we samen in met GroenLinks en JA21.

Motie 164/13-09-2021:

Houd rekening met dierenwelzijn

2720 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 13 september 2021, ter behandeling van Waddenfonds: Uitvoeringskader 2021-2027 en evaluatie gemeenschappelijke regeling;*

constaterende dat:

- *inzet van het Waddenfonds en de bijbehorende projecten vaak raken aan belangen van vele dieren en hun leefomgeving;*
- *in een democratie alle belangen worden gewogen, dus ook die van de dieren;*
- *het Uitvoeringskader van het Waddenfonds nergens expliciet dierenwelzijn noemt;*
- *de maatschappij steeds sterker vraagt dat er bij investeringen, beleid en afweging van belangen beter rekening wordt gehouden met dierenwelzijn;*

2730 *gehoord de discussie, spreken uit:*

- *ook in het kader van het Waddenfonds dierenwelzijn belangrijk te vinden; en roepen het Waddenfonds op:*
- *om bij de selectie van de te ondersteunen activiteiten/projecten expliciet dierenwelzijn mee te laten wegen;*

2735 *en gaan over tot de orde van de dag.*

Partij voor de Dieren, GroenLinks en JA21

Ten slotte de laatste motie, die beoogt te voorkomen dat het Waddenfonds investeert in viskwekerijen, die aantoonbaar niet alleen milieu aantasten, maar ook dierenwelzijn.

2740

Motie 165/13-09-2021:

Niet investeren in viskwekerijen

2745 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 13 september 2021, ter behandeling van Waddenfonds: Uitvoeringskader 2021-2027 en evaluatie gemeenschappelijke regeling;*

constaterende dat:

- *in het Uitvoeringskader Waddenfonds (blz.15) de mogelijkheid bestaat om te investeren in aquaculturen;*

2750 *overwegende dat:*

- *het Waddenfonds aanvankelijk bedoeld is om de natuurwaarden van de Waddenzee te versterken;*
- *aquacultuur het kweken van waterplanten en -dieren, en dus investeren in viskwekerijen kan betekenen;*
- 2755 - *viskwekerijen zijn een nieuwe vorm van industriële dierproductie en lossen het probleem van de overbevissing niet op;*
- *veel gekweekte vissen worden gevoerd met vismeel dat wordt gemaakt van in het wild gevangen vis;*
- 2760 - *wetenschappers van Oxford Universiteit – in het grootste onderzoek naar de impact van ons voedsel op milieu (voedselvoetafdruk) – eerder concludeerden dat ook de viskwekerij een verrassend vervuilende sector is ;*
- *het dierenwelzijn in Nederlandse viskwekerijen onacceptabel laag is, aldus onderzoek van Compassion in World Farming. Vissen zijn niet in staat hun natuurlijke gedrag te vertonen, zoals rusten, foerageren en schuilen, omdat ze in zeer hoge aantallen worden gehouden in kale bassins, die drastisch afwijken van hun natuurlijke leefomgeving;*
- 2765 - *in 2018 de Raad voor Dieraangelegenheden – dé adviesraad voor het Rijk op het gebied van dierenwelzijn – concludeerde dat er veel meer aandacht moet komen voor dierenwelzijn en dat dat tot nu toe nauwelijks gebeurt ;*
- gehoord de discussie, verzoeken het Waddenfonds om:*
- 2770 - *om niet te investeren in viskwekerijen;*
en gaan over tot de orde van de dag.
Partij voor de Dieren

2775 Voorzitter, we hopen dat collega's van andere partijen ons helpen om een laatste boost aan ons mooie Waddengebied te geven.

De **VOORZITTER**: Alle moties zijn ingediend bij de griffie en maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

2780 Ik geef het woord aan de gedeputeerde voor een reactie in eerste termijn, namens het college.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Ik kan me nog goed herinneren dat het de laatste keer, dat ik achter het spreekgestoelte in deze zaal stond, voor mij een buitengewoon ongemakkelijk voorkomen was, omdat de techniek het liet afweten. Mijn bijdrage kwam toen wat aarzelend uit de doeken. Dat heb ik vandaag gezekerd. Mocht 'mijn broek vandaag afzakken', dan komt dat wellicht door uw bijdrage, maar niet door een technisch mankement. Dit als disclaimer vooraf.

2785 Wat ik belangrijk vind is dat deze Staten een warm hart hebben voor de Wadden. Dat merk ik aan de bijdragen. Ieder draagt er vanuit zijn of haar optiek aan bij door te zeggen wat belangrijk is en wat nogmaals moet worden benadrukt. Het college is niet gehouden tot het onmogelijk. Ook de voorzitter van het Waddenfonds is daar niet toe gehouden. Daarom zal ik ingaan op de respectievelijke bijdragen.

2790 JA21 had kritische kanttekengingen over het functioneren van de Governance. De discussie over Governance is in de vorige periode gevoerd. Toen lag er een rapport van de Randstedelijke Rekenkamer en de Noordelijke Rekenkamer. Daar hebben we op gereageerd. U kan er kennis van

nemen in de reactie van het toenmalige college. We staan daar nog steeds achter. Wat is het
2795 belangrijke probleem, waarmee de Rekenkamers, in onze optiek, geen rekening hebben
gehouden? Het Waddenfonds is een gemeenschappelijke regeling. Het is een wettelijk
instrument. Het is het beste instrument dat we kennen om uitvoering te geven aan de opdracht,
die we hebben vanuit het Rijk. We hebben aan de Rekenkamer gevraagd om aan te geven wat een
2800 beter instrument is. Dat kon de Rekenkamer niet aangeven. Vandaar dat u kunt lezen dat wij daar
heel genuanceerd mee zijn omgegaan. We hebben wel een aantal waarborgen. In de Provincie
Noord-Holland zal ik zelf nooit projecten voorhangen en zelf ook behartigen. Ik kom anders in
aanraking met de dubbele petten-systematiek. Een andere collega zal een project uit mijn
portefeuille behartigen om de objectiviteit zoveel mogelijk te waarborgen. De andere twee
2805 provincies hebben ervoor gekozen om in het AB gedeputeerde(n) te zetten. Dat heeft Noord-
Holland heel bewust niet gedaan, om niet alleen die kritische blik vanuit de Staten op mijn
schouders te voelen, maar ook om die betrokkenheid bij wat daar nu gebeurt en, voor zover het
kan, om binnen een gemeenschappelijke regeling een democratische legitimiteit te geven.
Daarmee zeg ik niet dat andere provincies het niet goed doen, maar dit is waar Noord-Holland
voor gekozen heeft en daar ben ik blij mee.

2810 Aan elk project worden projectdoelen gehangen. Daar wordt op getoetst. U kunt veel informatie
krijgen via de website, maar als u specifieke informatie wenst dan is het wellicht een idee om een
keer de directeur van het Waddenfonds te vragen om u eens mee te nemen in hoe wordt getoetst
en gemonitord. Hoe kunnen we volgen dat de effecten die aan de voorzijde worden verwacht zich
2815 in de praktijk gaan voordoen? Daaraan wordt veel aandacht geschonken. Het is niet eenvoudig
om het geheel aan de voorkant te kunnen vaststellen en het aan de achterkant te kunnen
controleren. Er zijn enorme slagen gemaakt. Misschien is het goed om de directeur eens te
vragen om een toelichting te geven.

Aan het inhuren van een onderzoeksbureau worden criteria gesteld. Partijen kunnen inschrijven.
Ik meen me te herinneren dat hier drie partijen hadden ingeschreven. Degene die het meest
2820 voldoet aan de criteria wordt uiteindelijk gekozen.

Voor de afbouw van de organisatie ligt er een advies. Het bestuur zal dat advies nog wegen. Ik
kan nu niet toezeggen of we dat gaan redden in 2022. De afbouw moet goed en zorgvuldig
gebeuren. Dat zal een belangrijke opgave voor dit bestuur van het Waddenfonds zijn om te
zorgen dat degene die het hierna daadwerkelijk vorm gaan geven, dat op een goede en adequate
2825 wijze kan doen. Ik durf niet te zeggen of dat plan al in 2022 gereed is. De directeur heeft de
opdracht gekregen om alle voorbereidende werkzaamheden alvast in kaart te brengen.

Wat na 2027? Dat is een discussie die we met elkaar, maar ook met de provincies en het Rijk
moeten voeren. Het een op een doorzetten, zonder bijdrage van het Rijk, is voor de provincies
financieel gezien onmogelijk.

2830 Mevrouw De Groot had een opmerking over moties die in het verleden niet zijn aangenomen of
niet zijn uitgevoerd. Ik kan me niet herinneren dat we als college van Noord-Holland moties niet
hebben uitgevoerd. De enige handicap bij het Waddenfonds is, is dat het een
gemeenschappelijke regeling is van drie provincies. Moties kunnen alleen worden uitgevoerd, als
deze in alle drie de Staten zijn aangenomen. Als Provinciale Staten van Noord-Holland een motie
2835 aanneemt, die niet in de andere twee Staten worden overgenomen, dan kunnen we dat niet in het
Waddenfonds implementeren. Dat is een handicap. Daar is in de vorige periode al eens op

gewezen. Wij hebben daarvan als Noord-Holland geen of nauwelijks last van gehad. Het is wel hoe dat in een gemeenschappelijke regeling werkt.

2840 Er is een vraag gesteld door D66 over wat het Waddenfonds kan ondernemen om tegen de gasboringen te ageren. Enerzijds is dat misschien wat teleurstellend. Als het Rijk voorgenomen heeft om naar gas te boren, dan kunnen we alles uit de kast trekken maar dan kan het Rijk daarin uiteindelijk haar eigen koers bepalen. We zullen natuurlijk, en niet alleen op basis van de oproep door middel van een motie, die eerder dit jaar is aangenomen, daartegen ageren. We hebben ook adviesrecht. We zitten ook in diverse gremia met het Rijk aan tafel, bijvoorbeeld in de

2845 Beheerautoriteit Wadden. Als het daar geagendeerd staat, zullen we altijd vanuit de wens van de Staten, daarop acteren. Als het pregnanter wordt, zullen we bij de minister, die onze gesprekspartner is, op het moment dat het kan en mogelijk is, altijd benadrukken wat het standpunt van de Staten van Noord-Holland, maar ook van de andere noordelijke provincies is. Dat is het instrumentarium waarin wij het moeten zoeken.

2850 Dan reageer ik meteen op de motie van de PvdD, wat een herhaling is van de eerdere motie over gasboringen. De motie is volstrekt overbodig en wordt ontraden. Het tweede bullet point in het dictum vindt de gedeputeerde een vreemde wanneer het college elke keer moet gaan verantwoorden wat het waar heeft gedaan. Dat is niet de werkwijze hoe in deze Staten met elkaar wordt omgegaan. De motie wordt met kracht ontraden.

2855 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ik ben nu heel erg verbaasd. We dienen een motie in, in dit specifieke geval. We vragen de gedeputeerde uit te leggen wat hij precies doet. Dan zegt de gedeputeerde dat het niet de bedoeling is. Is dat hoe de gedeputeerde de rol van de Staten ziet? Dat de Staten niet mogen controleren als zij dat willen?

2860 Gedeputeerde **LOGGEN**: Ik denk dat Statenlid Kostić niet de verstrekkendheid van de opmerking in beeld heeft. Wij doen dat op geen enkel ander punt. U dient een motie in. Die motie wordt uitgevoerd. Als van de gedeputeerde wordt verwacht dat hij zijn agenda gaat overleggen op wat of waar hij op elk moment heeft gedaan, dan slaan we een verkeerde weg in met elkaar. Het is uw

2865 goed recht om de motie in te dienen. Het is mijn goed recht om de motie met kracht te ontraden. Dat doe ik bij dezen.

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Het voelt misschien als een persoonlijke aanval. Ik snap niet waarom. Dit is puur bedoeld voor informatievoorziening. Niet dat u al uw agenda-afspraken en

2870 Whatsappjes naar ons hoeft te versturen, maar dat u ons op papier inlicht wat u hiervoor heeft gedaan in dit specifieke geval. Als de motie zo geïnterpreteerd kan worden, bent u dan bereid deze wel aan te raden?

Gedeputeerde **LOGGEN**: Ik ontraad met kracht deze motie.

2875 Op de moties van de PvdD heb ik in de commissie al gereageerd. Het is lastig omdat een aantal moties ingaat op de verdeling, zoals die in het Bestuursakkoord tussen Rijk en Provincies is vormgegeven. Het betreft een vijftig/vijftigverdeling. Die zou door deze motie voor een belangrijk deel uit balans worden getrokken. Ik begrijp de passie en de kracht waarop Statenlid

2880 Kostić dit inbrengt en dit wil wijzigen, maar ik kijk naar wat er is afgesproken tussen Rijk en Provincies. De huidige hoofddoelen van het Waddenfonds kennen geen volgorde van
belangrijkheid. Ze zijn gelijkwaardig. De hoofddoelen zijn vastgesteld in het Bestuursakkoord bij
de decentralisatie. We kunnen ze niet eenzijdig aanpassen. We gaan wel kijken naar meervoudige
doelrealisatie. Daarbij heb ik als voorbeeld de Prins Hendrikzanddijk. Dit betreft een
2885 kustverdedigingswerk. Laten we dat op een nieuwe manier doen met 'Building with Nature'.
Daarmee worden de bio diversiteit en de ecologie versterkt. Tegelijkertijd leg je dan een fietspad
aan op die dijk, uiteraard in overleg met de natuurorganisaties. Dat zorgt voor extra toerisme.
Hoeveel, dat is lastig meetbaar. We weten dat er van die dijk veel gebruik wordt gemaakt. We
weten ook dat er een hoge waarde aan wordt toegekend. Dan snijdt het mes aan twee kanten. Je
2890 doet iets voor de ecologie, je hebt een investering gedaan in de economie, omdat er vele
duizenden manuren worden besteed aan de aanleg van de dijk. Daarna heb je een toeristische
spin off van dat werk, vanwege het feit dat toeristen die dijk gebruiken.

De **VOORZITTER**: Even voor de duidelijkheid: Dit is uw advies op motie 159?

2895

Gedeputeerde **LOGGEN**: Laat ik het anders zeggen. Ik heb gekeken naar de moties. Ik moet tot
de conclusie komen dat ik alle moties moet ontraden, met de kanttekening bij motie over
dierenwelzijn. Daarvan zeg ik dat het staand beleid is van de Provincie Noord-Holland om
dierenwelzijn te laten meewegen. Provinciale Staten mogen van mij verwachten dat ik die lijn in
2900 mijn handelen verder zal uitdragen. Het gevaar is dat ik straks de verantwoording over me afroep
waar en wanneer ik dat allemaal heb gedaan. Dat vind ik lastig. Hier wordt een deur opengezet,
die niet open hoort te staan. Die motie zou ik verder aan de Staten willen laten. De motie is in
feite overbodig, omdat het al staand beleid is om dierenwelzijn mee te wegen.

2905 De **VOORZITTER**: Er is een interruptie.

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Terugkomend op de vijftig/vijftigregeling, waar u over sprak: terecht.
Het leuke is dat de PvdD het helemaal met u eens is wat betreft de invulling. Wij betogen in de
motie 'Win/win voor de economie en ecologie' dat we met beide kunnen winnen. We investeren
2910 nog steeds vijftig/vijftig en de economische projecten dragen ook bij aan de ecologie. Dat is
precies wat u net schetste. Waarom bent u er dan tegen?

Gedeputeerde **LOGGEN**: Dan herhaal ik mezelf. De huidige hoofddoelen van het Waddenfonds
kennen geen volgorde van belangrijkheid. Ze zijn allemaal belangrijk. Met deze motie zou je dat
2915 preciseren en daarmee haal je de balans eruit. Het is verstandig om de werkwijze, zoals die in het
Uitvoeringskader beschreven staat, ook te blijven handhaven. Daar zit die balans in opgesloten.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van Statenlid Kostić.

2920 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ik luister echt goed naar deze gedeputeerde. Ik heb ook goed gekeken
naar de doelstellingen. Wij willen ook geen prioriteit stellen. Het gaat erom dat je accenten kunt
leggen. Dat staat de doelstellingen en de bestuursafspraken niet in de weg. We zouden kunnen

kiezen voor wat u net schetste: Win/win voor economie en ecologie. Waarom zouden we dat als Provinciale Staten niet mogen meegeven?

2925

Gedeputeerde **LOGGEN**: Je geeft toch een accent mee. Een accent geeft al aan dat je moet prioriteren. Dat vind ik een verkeerde handeling, omdat je het Bestuursakkoord daarmee geen recht doet.

2930

Als laatste motie 'Geen Waddengeld naar vervuilende hobby's'. Het Waddenfonds investeert niet in projecten die schade toebrengen aan de ecologie, dus ook niet in het faciliteren van de sportvisserij. Het is wel zo dat elke organisatie, die bij wet is toegestaan, een projectvoorstel kan indienen, als dit bijdraagt aan de doelen van het Waddenfonds. Als het projectvoorstel voldoet dan is het aan het Waddenfonds om een subsidie te verstrekken. Dat is niet de willekeur van het bestuur. Een kwaliteitscommissie en adviseurs toetsen het projectvoorstel. Het is niet zo dat het

2935

bestuur op een regenachtige vrijdag tot een oordeel komt. Er zit een weloverwogen en goed functionerend bestuur om tot dergelijke afwegingen te komen. Een voorbeeld wil ik noemen. Dat is het project Swimway. Dit is mede ingebracht door de sportvisserij en zorgt voor een betere visstand. Het biedt ook kansen voor de sportvisserij. Het is bij wet nog steeds toegestaan om in Nederland aan sportvisserij te doen. Provincie Noord-Holland steunt een initiatief om lood te vervangen door een volwaardig alternatief. Dat is vanuit de

2940

Provincie en niet vanuit het Waddenfonds.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van Statenlid Kostić.

2945

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ik begrijp dat de gedeputeerde sportvissen een mooie hobby vindt. Dat mag ook. We verzetten ons daar niet tegen. Erkent de gedeputeerde dat de sportvisserij een van de grootste vervuilers van water is met lood? Als er al sportvisserij plaatsvindt dan gaat dit tegen de doelen van het Waddenfonds, namelijk het beschermen van de ecologie. Daar is toch ergens aanscherping nodig.

2950

Gedeputeerde **LOGGEN**: Dit is herhaling die we keer op keer met elkaar wisselen, als het over sportvisserij gaat. Wat mijn persoonlijke voorkeur voor sportvisserij is, -en die is positief-, is niet ter zake doende. Ik heb aangegeven dat het Waddenfonds niet investeert in projecten die schade toebrengen aan de ecologie. Als dergelijke projecten worden ingediend, dan zal het Waddenfonds die niet honoreren. Elk voorstel dat door een organisatie, die bij wet is toegestaan, wordt ingediend, wordt gewogen. Er wordt gekeken naar de effecten. Als die negatief zijn dan wordt een aanvraag afgewezen. Als de effecten positief zijn dan wordt subsidie toegekend. We verschillen van mening over hoe we naar sportvisserij kijken.

2955

2960

De **VOORZITTER**: Een interruptie van Statenlid Kostić.

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Het gaat er niet om wat wij hiervan vinden. Erkent de gedeputeerde dat sportvisserij een van de grootste vervuiler is van water met lood? Erkent hij de wetenschappelijke feiten?

2965

Gedeputeerde **LOGGEN**: Dat heb ik vaker met de PvdD gewisseld, ook in de vorige periode. Heel veel discussies over sportvisserij gaan over vragen als 'Geloof je dat vissen pijn hebben? Geloof je dat sportvisserij de grootste vervuiler is? Ik denk dat de sportvisserij hard werkt aan verbeteren waar mogelijk. In vrijwel alle viswinkels zijn volwaardige loodvervangers verkrijgbaar om te
2970 kunnen vissen. De gedeputeerde begrijpt dat het in de volle breedte nog niet zover is. Dat doet niets af aan de wijze hoe binnen het Waddenfonds wordt geopereerd.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van mevrouw De Groot.

2975 Mevrouw **DE GROOT** (SP): Er wordt nog heel veel lood gebruikt bij het hengelen en bij zeevisserij.

Tweede termijn:

De **VOORZITTER**: Wenst iemand gebruik te maken van de tweede termijn?
2980

De heer **CARDOL** (GL): Ik wil graag nog een paar opmerkingen maken. Ik heb oprecht veel waardering voor de hartstocht waarmee Statenlid Kostić opkomt voor het Waddengebied. Dat geldt overigens voor meer leden van deze Staten. Het is ook goed om praktisch te kijken naar wat moties voor invloed hebben. Moties die elders zijn afgewezen, zullen niet leiden tot wijzigingen
2985 in het Uitvoeringskader van het Waddengebied. Zo werkt een gemeenschappelijke regeling.

Ik wil nog een paar dingen over enkele ingediende moties zeggen.
Het voorstel om honderd procent van alle garnalenvissers uit te kopen. Het zal helder zijn dat dit niet binnen de middelen van het Waddenfonds kan. Dat zal van elders moeten komen. Statenlid Kostić suggereerde alsof we niks meer doen aan de verbetering van het Waddengebied als het
2990 Waddenfonds eindigt. Ik hoop van harte dat dit niet zo is. Dat zal blijken uit het document dat er gaat komen over het vervolg. Er is geen logica om nu te zeggen dat we voor 2027, wanneer het Waddenfonds eindigt, honderd procent van de garnalenvissers uitgekocht moeten hebben. Het is irreal om te denken dat het kan. Volgens ons is het ook niet nodig.

De motie over viskwekerijen: GL is geen principieel tegenstander van viskwekerijen. In veel
2995 gevallen is het kweken van vis minder schadelijk voor de ecologie dan wilde vangst, mits die viskwekerijen wel voldoen aan allerlei criteria. Die criteria en keurmerken zijn er ook voor viskwekerijen. Dat is de reden om die motie ook niet te steunen. Wat wij wel een sympathieke motie vinden, is de motie over een veerkrachtig voedsel web, maar de motie wordt toch niet gesteund. U zegt dat het streefbeeld voor een veerkrachtig voedsel web moet worden
3000 opgenomen in het Uitvoeringskader. Het Uitvoeringskader kent geen streefbeelden. Je zou kunnen zeggen dat het een gemis is dat het daar niet in staat, maar de vraag of en welke streefbeelden we zouden willen bestemmen voor de periode na of aan het eind van het Waddenfonds vraagt, wat ons betreft, om een serieuze inhoudelijke discussie. Als de PvdD die discussie op een ander moment wil agenderen dan nemen we die uitnodiging heel graag aan. De
3005 wereld houdt niet op als het Waddenfonds ophoudt.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van Statenlid Kostić

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ik ben benieuwd wanneer u verwacht dit te kunnen agenderen.

3010

De heer **CARDOL** (GL): Het zou heel goed een plek kunnen krijgen in het document waaraan al gewerkt wordt binnen het Waddenfonds, om te kijken hoe in de periode na het Waddenfonds wordt verder gegaan. Het zou ook nog invloed kunnen hebben op de lopende periode van het Waddenfonds. In de doelspecificaties en op basis van de evaluatie van het Waddenfonds wordt het voedsel web meerdere malen genoemd. Er wordt, als onderdeel van de versterking of systeemherstel in het Waddengebied, echt gestreefd naar herstel van het voedsel web. Ik zie niet in hoe je dat sterker maakt door daarover een streefbeeld in het Uitvoeringskader op te nemen.

3015

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Begrijp ik het goed GL het niet nodig vindt om rond 2027 alle garnalenvisserijen op te kopen? Ziet GL daar geen urgentie in?

3020

De heer **CARDOL** (GL): Dat ziet u goed.

De motie die is ingediend over de gasboringen in de Waddenzee: Ik steun daarin de gedeputeerde. Het zou in korte tijd de derde motie op rij zijn, die vrijwel hetzelfde formuleert en waarover in de vorige Statenvergadering een duidelijke uitspraak is gedaan. Dat de Provincies zich daartegen duidelijk uit zouden moeten spreken, is middels een motie geregeld. Vrijwel direct daarna is een brief van de gedeputeerden van de verschillende provincies naar het Rijk gegaan. Ik heb geen behoefte aan een permanente verantwoording van het college op dat punt, welke stappen het college allemaal zet. Ik vind het overbodig om twee maanden na de vorige indiening, opnieuw een motie over vrijwel hetzelfde punt aan te nemen.

3025

3030

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Kan er twee minuten worden geschorst?

De **VOORZITTER**: Ik schors de vergadering tot zes uur.

3035

Schorsing 17:51- 18:03 uur

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering. Ik geeft het woord in tweede termijn aan Statenlid Kostić.

3040

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): We hebben overleg gehad met ChristenUnie en de SP. We hebben een aangepaste motie voor wat betreft gaswinning. Het was zeker niet de bedoeling om in de uitvoering te gaan zitten. We wilden alleen scherper weten hoe het precies wordt uitgevoerd. GL zei terecht dat we al een motie hebben aangenomen, maar die motie wordt nu genegeerd door het Rijk. Het zou krachtig zijn als wij als Staten met de motie, die we nu gaan indienen, alsnog zeggen: Dit kan zo niet langer. Laten we dit nog een keer bij het Rijk onder de aandacht brengen. Dus opnieuw, in andere vorm, de motie over gaswinning in de Waddenzee.

3045

Motie 166/13-09-2021:

3050

Gezamenlijke oproep aan Rijk vergunning gaswinning Ternaard-Ameland niet te verlenen

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 13 september 2021, ter behandeling van Waddenfonds: Uitvoeringskader 2021-2027 en evaluatie gemeenschappelijke regeling;

3055 *constaterende dat:*

- *het Rijk de vergunningprocedure voor de NAM voor gaswinning onder de Waddenzee, tussen Ternaard en Ameland, vergaand in gang heeft gezet ;*

overwegende dat:

- *deze economische activiteit opnieuw gaat leiden tot grote natuurschade;*
- 3060 - *Friese Statenfracties verontwaardigd zijn over het nieuwe besluit van het Rijk en de Waddenvereniging woedend is:*
- *in de recente evaluatie van het Waddenfonds – eindrapport ‘Koers houden in een zee van mogelijkheden’ - wordt geconstateerd dat: “er nog nauwelijks sprake is van het verminderen of wegnemen van externe bedreigingen van de natuurlijke rijkdommen van de Waddenzee” en door het Waddenfonds gesteunde projecten tot nu toe juist op deze*
- 3065 *doelstelling achterblijven;*
- *het tegenstrijdig is dat vergunningen door het Rijk worden verstrekt die ‘externe bedreigingen’ vormen voor de natuur in de Waddenzee, terwijl de provincies via het Waddenfonds proberen die bedreigingen te verminderen;*
- 3070 - *in alle provincies al een motie is aangenomen die zich verzet tegen o.a. gaswinning in het Waddengebied, in Noord-Holland ingediend door GL c.s. met de titel “Motie Oproep externe bedreigingen voor Waddenzee verminderen” ;*
- *GS in Noord-Holland in de laatste commissievergadering heeft aangegeven dat die waar mogelijk de wens van PS aan het Rijk doorgeven, maar het nog niet duidelijk hoe en wanneer dat gebeurt;*
- 3075 - *de inzet van GS nog vaag blijft en meer druk nodig is, juist in formatietijd;*
- gehoord de discussie, roepen GS op:*
- *het liefst gezamenlijk, met de drie Waddenprovincies, het Rijk opnieuw te wijzen op het standpunt van de provincies over gaswinning onder de Waddenzee en haar dringend te*
- 3080 *verzoeken de vergunning voor gaswinning Ternaard-Ameland niet te verlenen;*
- *en Provinciale Staten schriftelijk over het resultaat te informeren;*
- en gaan over tot de orde van de dag.*

Partij voor de Dieren, SP en ChristenUnie

3085 De **VOORZITTER**: Daarmee is de oude motie 163 ingetrokken en is de nieuwe motie 166 ingediend. De nieuw ingediende motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Dan geef ik voor de tweede termijn het woord aan gedeputeerde Loggen, namens het college.

3090 Gedeputeerde **LOGGEN**: In deze en in de vorige periode zijn moties aangenomen over hoe Provincie Noord-Holland aankijkt tegen gasboringen. Die motie is ook aangenomen in de twee andere provincies en heeft daardoor heel veel kracht gekregen. Dit college voelt zich nog steeds gebonden aan de inhoud van de twee eerder ingediende moties. Daar voegt deze motie niets aan toe. Ik blijf bij het standpunt dat wij, het Rijk, daar waar het nodig is en daar waar het zich ervoor leent, ongevraagd, in de overleggen waar we dan zitten, het standpunt van deze provincies

3095 kenbaar zullen maken. Op de geëigende momenten, op het moment dat we gebruik kunnen maken van ons adviesrecht, zullen we het Rijk hierop blijven wijzen. Ik zal bij de PvdD ook aangegeven hoe dat dan werkt. U hoeft dan niet naar mijn agenda te kijken of in notulen. Ik zal u vertellen hoe het werkt. Als we naar een overleg gaan ontvangen we vooraf een annotatie, ter inspiratie voor onze inbreng. Als een motie is aangenomen dan word je daaraan herinnerd in een
3100 annotatie. Het is de taak van Gedeputeerde Staten om de boodschap, die hier al is aangenomen en die al geldt, te blijven uitdragen. Vanuit mijn portefeuille zal ik keer op keer, daar waar het van toepassing is, het standpunt van de Staten van Noord-Holland indienen. Ik heb daar geen nieuwe motie voor nodig. Deze motie is overbodig. Ik ontraad de nieuwe motie. Ik voel me nog steeds gebonden aan de twee moties die daarover zijn aangenomen.

3105 De **VOORZITTER**: De nieuwe motie 166 wordt toegevoegd aan de reeks moties, die u in iBabs heeft aangetroffen.

3110 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ik heb snel overlegd. We hoorden de gedeputeerde zeggen dat hij zich keer op keer zal blijven inzetten de boodschap tegen gaswinning zal blijven verkondigen. Dat is voor nu voor ons genoeg. We trekken motie 166 alsnog in.

De **VOORZITTER**: Dan zijn de moties 166 en 163 ingetrokken.
We gaan over tot stemming. Aan de orde is de stemming eerst over de ingediende moties en
3115 daarna over voordracht 46.

Motie 159 'Win/win voor ecologie en economie', ingediend door PvdD, SP en DENK.
Verlangt iemand hoofdelijke stemming? Wenst iemand een stemverklaring af te leggen? Mevrouw
3120 Jellema.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): We zijn vooralsnog content met de vijftig/vijftig procent afspraak. Economie is zeker niet het belangrijkste en staat voor ons niet voor niets op plek C, achter A en B. Een fair aandeel in economie voorziet ook in werk en dat is voor onze partij ook heel erg
3125 belangrijk.

De **VOORZITTER**: Iemand anders nog een stemverklaring? Aantekening? Zo niet, dan open ik de stemming over motie 159.

Er zijn 48 stemmen uitgebracht. (De heer Deen (PVV) heeft de vergadering verlaten.)

De stemming is gesloten.

3130 Met 8 stemmen voor en 40 stemmen tegen is motie 159 verworpen. Voor hebben gestemd PvdD, SP, 50PLUS/PvdO en DENK.

Dan breng ik in stemming motie 160. Verlangt iemand hoofdelijke stemming of wenst iemand een stemverklaring af te leggen, of aantekening? Zo nee, dan open ik de stemming.

3135 De stemming is gesloten

Met 8 stemmen voor en 40 stemmen tegen is motie 160 verworpen. Voor hebben gestemd PvdD, SP en DENK. GL heeft verdeeld gestemd (1 stem voor).

3140 Dan breng ik in stemming motie 161. Verlangt iemand hoofdelijke stemming of wenst iemand een stemverklaring af te leggen, of aantekening? Zo nee, dan open ik de stemming.
De stemming is gesloten.
Met 41 stemmen tegen en 7 stemmen voor is motie 161 verworpen. Voor hebben gestemd PvdD, SP en DENK.

3145 Dan breng ik in stemming motie 162. Verlangt iemand hoofdelijke stemming of wenst iemand een stemverklaring af te leggen, of aantekening? Zo nee, dan open ik de stemming.
De stemming is gesloten.

3150 Met 7 stemmen voor en 41 stemmen tegen is motie 162 verworpen. Voor hebben gestemd PvdD, SP en DENK.

De **VOORZITTER**: De volgende motie die ik in stemming breng is motie 164 'Houd rekening met dierenwelzijn', ingediend door de PvdD, GL en JA21.

3155 Hoofdelijke stemming? Stemverklaring? Mevrouw Jellema.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Wij gaan mee met deze motie. Dierenwelzijn is voor ons ook belangrijk. Wel zien we het gevaar dat het steeds weer terugkomt. De PvdD neemt het adagium 'frappez toujours' wel heel erg letterlijk, maar is zo. Zo kennen we de PvdD. We gaan in dezen mee.

De **VOORZITTER**: Wenst iemand anders nog een stemverklaring af te leggen, of aantekening? De stemming wordt geopend en vervolgens gesloten. Met 27 stemmen voor en 21 stemmen tegen is motie 164 aangenomen. Tegen hebben gestemd VVD, D66, CDA, PVV en 50PLUS/PvdO.

3165 Als laatste breng ik in stemming motie 165 'Niet investeren in viskwekerijen'
Verlangt iemand hoofdelijke stemming of wenst iemand een stemverklaring af te leggen, of aantekening? Zo nee, dan open ik de stemming. De stemming is gesloten.

3170 Met 7 stemmen voor en 41 stemmen tegen is motie 165 verworpen. Voor hebben gestemd PvdD, SP en DENK.

De **VOORZITTER**: Dan breng ik in stemming voordracht 46 'Waddenfonds: Uitvoeringskader 2021-2027'. Wenst iemand hoofdelijke stemming? Een stemverklaring? Statenlid Kostić het woord is aan u.

3175 Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): Ondanks dat we dit onvoldoende vinden om de natuur te beschermen, is het wel een verbetering ten opzichte van de vorige keer; dus stemmen we voor.

3180

De **VOORZITTER**: Anderen nog een stemverklaring? Wenst iemand aantekening? Zo niet, dan open ik de stemming voor voordracht 46. De stemming is gesloten.

3185 Voordracht 46 is aangenomen met 46 stemmen voor en 2 stemmen tegen. Tegen heeft gestemd de PVV.

12. Vaststellen Perspectief Mobiliteit (Voordracht 42)

3190 De **VOORZITTER**: Daarmee zijn we aangekomen bij agendapunt 12. Dat zullen we voor het diner niet kunnen afronden. Ik stel voor om ermee te beginnen. Rond zeven uur zullen we schorsen om te gaan dineren.

3195 De heer **TERWAL** (VVD): Allereerst wil ik de gedeputeerde bedanken voor de goede discussies die we met elkaar hebben gevoerd; in april over het concept en vorige week over de definitieve versie van het Perspectief Mobiliteit. De VVD is blij dat deze discussies hebben geleid tot een liberaler stuk, dan eerst het geval was. Zo wordt nu nadrukkelijker de keuzevrijheid van vervoer benoemd. Niet alleen lopen, fietsen of openbaar vervoer, maar ook de mogelijkheid om de auto te pakken, als men daarvoor kiest. Als de auto elektrisch is, hoort deze gewoon thuis in het rijtje van duurzame vervoerwijzen. Ook dit is in het Perspectief verbeterd, tot tevredenheid van mijn fractie.

3200 Voor de VVD resteert er nog wel een pijnpunt. In het afwegingskader om te komen tot een prioritering van investeringen wordt het criterium doorstroming niet genoemd. Leuk dat je van A naar B kunt reizen, maar als deze reis heel traag gaat, in hoeverre kun je plaats B dan nog bereikbaar noemen. Dat is toch waarvoor we het allemaal doen. Afgelopen week concludeerden onderzoekers van het Planbureau voor de Leefomgeving, -en de heer Hoogervorst van de SP

3205 refereerde er al aan-, dat files door thuiswerken tot de verleden tijd behoren en aanleg van nieuwe infrastructuur dus niet meer nodig is. Gelukkig volgde niet snel daarna verontwaardigde reacties van VNO-NCW, Bouwend Nederland en ANWB, die gesteund door de cijfers van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, er fijntjes op wijzen dat de mobiliteit de komende jaren juist gaat toenemen. Dit als gevolg van een toenemende bevolking, verstedelijking en groei

3210 van de economie. Deze ontwikkelingen doen het veel kleinere effect van thuiswerken op de mobiliteitsbehoefte geheel teniet. Kortom, de toekomstige doorstroming is in het geding, landelijk en zeker in onze dichtbevolkte provincie. Het zou de VVD een lief ding waard zijn als de gedeputeerde zou willen toezeggen dat het criterium doorstroming nadrukkelijker wordt meegewogen in het eerder genoemde afwegingskader.

3215 Tot slot, kan mijn fractie zich vinden in de in het Perspectief genoemde provinciale inzet om de levensduur van de bestaande infrastructuur te verlengen door het toepassen van nieuwe materialen en andere innovaties. In dat licht lijkt de door KWS Infra ontwikkelde 'PlasticRoad', zijnde infrastructuur van gerecycled plastic veelbelovend. Dit past binnen de duurzame en circulaire ambities van de Provincie. Daarnaast zal het met een verdrievoudigde levensduur

3220 zorgen voor minder onderhoud en daarmee minder kosten en een betere doorstroming. In antwoord op mijn schriftelijke vragen uit juni geven Gedeputeerde Staten aan mogelijkheden te zien in toepassing van de 'PlasticRoad' in een deel van het fietspad bij de N247. De VVD is

verheugd dat hiervan werk wordt gemaakt en is benieuwd naar de resultaten en dient daarom met D66 en PvdA de volgende motie in.

3225

Motie 167/13-09-2021:

Verdere uitrol infrastructuur van gerecycled plastic bij positieve pilotresultaten

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 13 september 2021, constaterende dat:

3230

- *In het Perspectief Mobiliteit is opgenomen dat de provincie inzet op het beter en langer benutten van bestaande infrastructuur voor wat betreft onderhoud waarbij bij langer benutten (het verlengen van de levensduur) wordt gedacht aan het toepassen van nieuwe materialen en andere innovaties;*

3235

- *KWS Infra de PlasticRoad heeft ontwikkeld, zijnde infrastructuur van gerecycled plastic dat door middel van prefab-wegdelen in elkaar wordt geklikt waarin holle ruimtes zitten voor kabels, leidingen en waterafvoer dat tevens prefab kan worden geïntegreerd;*
- *De PlasticRoad volgens de makers een vrijwel onderhoudsvrij product zou zijn vanwege zeer beperkte slijtage en ongevoeligheid voor weersinvloeden waardoor de levensduur van infrastructuur verdrievoudigd zou kunnen worden wat leidt tot lagere kosten en minder files door reductie van onderhoud;*

3240

- *De gemeente Zwolle in 2018 de primeur had met een eerste fietspad van gerecycled plastic en de gemeente Almere dit jaar volgde met de aanleg van een straat van hetzelfde materiaal;*

3245

- *In antwoord op schriftelijke vragen (nr. 68 2021) van het Statenlid K.J. Terwal (VVD) Gedeputeerde Staten aangeven mogelijkheden te zien in toepassing van de PlasticRoad in een deel van het fietspad bij de N247;*

overwegende dat:

3250

- *De PlasticRoad goed aansluit bij de provinciale ambities ter verduurzaming van de provinciale infrastructuur en het circulair bouwen ervan;*
- *Genoemd concept uitvoering geeft aan de gewenste betere benutting van de beschikbare infrastructuurnetwerken zoals beschreven in het Perspectief Mobiliteit;*
- *Door de langere levensduur van de PlasticRoad minder onderhoud nodig is en daarmee de provincie kan besparen op de onderhoudskosten en dit tevens de doorstroming op de provinciale infrastructuur verbetert;*

3255

verzoekt Gedeputeerde Staten:

- *Provinciale Staten op de hoogte te houden van de ervaringen en lessons learned van de pilot PlasticRoad in het fietspad bij de N247;*

3260

- *Bij (tussentijdse) positieve resultaten te onderzoeken of een verdere uitrol van genoemd concept in de provinciale infrastructuur haalbaar en betaalbaar is;*

en gaan over tot de orde van de dag.

VVD, D66 en PvdA

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

3265

De heer **KOYUNCU** (DENK): Zoals ik heb aangegeven in de commissie mag betaalbaarheid meer aandacht krijgen. In de eerste versie kwam het woord 'betaalbaarheid' een keer voor, nu twee keer. De gedeputeerde heeft beloofd meer aandacht te geven aan betaalbaarheid. Op initiatief van de SP dienen we samen een motie in om het kracht bij te zetten.

3270 De aandacht van DENK gaat uit naar bereikbaarheid en fijnmazigheid van de nieuwe mobiliteitsnetwerken. In het plan is te lezen dat een verminderde mobiliteit een van drie hoofddoelen van de mobiliteitstransitie. Hier mag niet aan bereikbaarheid en fijnmazigheid worden ingeboet. Wat bedoel ik daarmee? Bereikbaarheid en fijnmazigheid hebben beide te maken met hoe dicht we onze mobiliteitsnetwerken op de burger organiseren. De aandacht van
3275 DENK gaat daarbij specifiek uit naar de kwetsbare burgers. Het college wil de mobiliteitsnetwerken zo organiseren, dat sommige reizigers een deel, of het laatste traject van hun reis ook met de fiets kunnen pakken. De vraag is of alle reizigers alle afstanden, hoe kort ook, kunnen fietsen. Kunnen bejaarde reizigers dat aan als het regent of stormt? Is het wel te doen voor families met twee of meer kleine kinderen? Moeten minder valide mensen dan maar
3280 thuisblijven? De fractie van DENK vraagt daarom aandacht voor bereikbaarheid en de fijnmazigheid van mobiliteitsnetwerken. Onze mobiliteitsnetwerken moeten bereikbaar blijven voor onze kwetsbare burgers. Dat kunnen we realiseren door een fijnmazige infrastructuur. Het is prima als sommige reizigers een deel van hun reis willen fietsen. Dat juichen we als DENK toe, maar dit mag niet leiden tot mobiliteitsongelijkheid of armoede, als ouderen en mindervaliden
3285 die afstanden niet aankunnen. Een fijnmazige infrastructuur is hard nodig, door onder meer de voortdurende vergrijzing, zodat ook onze ouderen overal van A naar B kunnen. Hiervoor dienen we een motie in om de bereikbaarheid en fijnmazigheid van mobiliteitsnetwerken te waarborgen. De geplande mobiliteitstransitie moet rekening houden met onze kwetsbare burgers.

3290

Motie 168/13-09-2021:

Mobiliteitsnetwerken bereikbaar en fijnmazig

3295 *Provinciale staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 13 september 2021 kennis genomen hebbende van de discussie over Perspectief Mobiliteit*

Constaterende dat:

- *PS met het plan Perspectief Mobiliteit zich richt op het verminderen van mobiliteit;*
- *Tegelijkertijd zet zij zich in op het verbeteren van het gebruik van de mobiliteitsnetwerken;*
- 3300 - *In het plan staat echter nergens aangegeven hoe de bereikbaarheid van de mobiliteitsnetwerken gewaarborgd worden en dat deze een fijnmazige structuur blijft behouden;*
- *Een fijnmazige infrastructuur leidt tot een organisatie van de mobiliteitsnetwerken die zo dichtbij mogelijk bij de reizigers en weggebruikers staat, waardoor deze bereikbaar*
3305 *blijven voor alle groepen.*

Overwegende dat:

- *Fijnmazigheid bijdraagt aan een efficiëntere organisatie van auto-, OV- en fietsnetwerken en daardoor opgenomen kan worden binnen de inzet van mobiliteitstransitie;*

3310 - *De mobiliteitstransitie niet mag leiden tot een vermindering van de bereikbaarheid (en daarmee fijnmazigheid) van de infrastructuur.*

Spreekt uit dat:

- *De mobiliteitstransitie er niet toe mag leiden dat de mobiliteitsnetwerken minder bereikbaar en fijnmaziger worden.*

Verzoeken het college:

3315 - *Te onderzoeken hoe de bereikbaarheid en fijnmazigheid van de mobiliteitsnetwerken verbeterd kan worden;*

- *De uitkomsten van dit onderzoek integraal op te nemen in de mobiliteitstransitie;*

3320 - *Dit te blijven meten door bijvoorbeeld de gebruikers te vragen naar hun tevredenheid ten aanzien van de bereikbaarheid en fijnmazigheid van de mobiliteitsnetwerken (en te beginnen met een nulmeting);*

- *Hierover te rapporteren aan de Staten.*

en gaan over tot de orde van de dag.

Namens de fracties van DENK en JA21

3325 De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **STEEMAN** (D66): Allereerst sluit ik me aan bij de complimenten die de VVD gaf aan de gedeputeerde en ambtelijke ondersteuning bij de opstelling van en de commissiebehandeling van dit stuk. Ook wij hebben veel van onze inbreng teruggevonden in de versie die nu voorligt.

3330 Het afgelopen jaar ben ik door een mobiliteitsavontuur gegaan. Het plotseling besef van mijzelf en mijn zoon dat er geen normale fietspadjes zijn in Legostad bleek een snaar te raken. Het verhaal van de lego en de vader met zijn fietspadjes ging de hele wereld rond. Ik kwam in kranten en op de radio en televisie. Er liggen inmiddels legio fietspadjes in een museum in Dresden, ze staan genoemd in een prijswinnend boek en het idee is zelfs genomineerd voor een

3335 duurzaamheidsprijs. Mensen vragen niet meer hoe het met mij gaat, maar vragen hoe het gaat met de lego fietspadjes. Door dat maffe idee ben ik in contact gekomen met verkeers- en mobiliteitsexperts van over de hele wereld. De steeds groter groeiende auto, de unieke fietsinfrastructuur die we in Nederland hebben en de vanzelfsprekendheid waarmee de Legowereld wordt ingericht op autogebruik, zijn thema's die in de echte wereld ook spelen en die

3340 vragen om radicale keuzes. Mijn hoofd is daarmee echt op hol gebracht. Eigenaardigheden als een extra rijstrook voor auto's levert juist extra opstopping en extra overlast op. Een ding als "Mensen over de hele wereld reizen al sinds de Neanderthalers gemiddeld tussen de zestig en negentig minuten per dag". Elke oplossing bedoelt voor een snellere doorstroming maakt niet dat mensen reistijd besparen, maar dat mensen in die zestig tot negentig minuten alleen maar verder

3345 gaan reizen. Dat zijn dingen die wat hersengymnastiek vergen om te accepteren. Natuurlijk heeft een dergelijk avontuur invloed op de manier hoe ik als Statenlid tegen de wereld aankijk. Het blijkt dat je in de politiek heel directe keuzes kunt maken in de openbare ruimte die mobiliteit positief kunnen beïnvloeden. Mobiliteit blijkt maakbaar. Als je een helder doel voor ogen hebt dan kun je de provincie daar naar inrichten. Niet reactief steeds meer autorijbanen en asfalt

3350 neerleggen, daar waar het opstroopt, maar actief werken aan een wereld waarin mensen hun negentig minuten besteden aan een comfortabele, veilige, schone, snelle, betaalbare en

duurzame reis. De keuzes voor investeringen in infrastructuur, de keuzes waar en waarom er een schep de grond in gaat, worden op veel verschillende tafels gemaakt. Als je ambities wilt waarmaken en je ideale provincie in lego wilt bouwen dan moet je een plan hebben, een
3355 perspectief hoe je als Provinciale Staten vindt dat de provincie zich voortbeweegt. Wat D66 betreft is dat een provincie waarin de doelstellingen uit het Klimaatakkoord ook voor vervoer, transport en mobiliteit gehaald gaan worden. Vermindering van uitstoot, niet alleen voor het klimaat, maar ook voor de leefbaarheid met alle voordelen van dien. Als spiekbriefje gebruikt D66 daarbij altijd de Ladder van Duurzame Mobiliteit. Een erfenis uit de vorige Statenfractie. Hoe
3360 lager op de Ladder hoe minder impact de manier van mobiliteit heeft. Bovenaan de Ladder staat vliegen, daaronder de auto, het OV, de fiets, lopen en onderop staat 'niet reizen'. D66 zet in op het voorkomen van reizen door goede digitale infrastructuur, waarbij werken en vergaderen vanuit huis een blijvertje wordt. Ik hield mijn maidenspeech daar al over. Ik heb toen een veel meer voorspellende speech gehouden, dan me lief is. Het dichterbij elkaar brengen van functies,
3365 zoals wonen, werken, recreëren en winkelen spaart ook reizen uit. D66 wil meer mobiliteit laag op de Ladder faciliteren met een inzet op actieve mobiliteit, met lopen als een eerste stap op de Duurzame Ladder. Het is belangrijk om slim om te gaan met het OV, investeren in betaalbaar OV, zodat de onderste treden van de Ladder zo aantrekkelijk en laagdrempelig mogelijk worden als vervoersmodaliteit. Als er dan toch een auto aan te pas komt, dan het liefst duurzaam, innovatief,
3370 gedeeld en dichtbij. D66 is oprecht blij met de manier waarop het Perspectief Mobiliteit de basis legt voor deze ideale wereld. Een bodemplaat om op door te bouwen. Een perspectief om uit te dragen en uit te dagen. We gaan als commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid nog veel mobiliteitskeuzes maken. Ik zal dit Perspectief Mobiliteit naast het spiekbriefje van de D66 Ladder van Duurzame mobiliteit in mijn
3375 kontzak steken om veel en vaak op terug te komen. We dienen ook de motie over de verdere uitrol van de pilot van infrastructuur van gerecycled plastic mede in. Ik ben zelf een groot fan van plastic fietspaden. Ik hoop dat als die gemaakt worden in Lego dat ze ook van gerecycled plastic gemaakt gaan worden. Dat is op een heel andere schaal. De mogelijke voordelen van de toepassing van PlasticRoad voor duurzaamheid, circulariteit,
3380 levensduur en innovatie zijn het waard om verder te onderzoeken. D66 is er een voorstander van dat de Provincie Noord-Holland haar nek daarvoor uitsteekt.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Er ligt een mooi overkoepelend stuk. Het veegt alle mobiliteitsdossiers bijeen. Het overzicht is belangrijk, maar ook sturing op een hoger
3385 schaalniveau. Dat brengt ons op een probleem qua timing. Je gaat nu iets op een hoger schaalniveau inbrengen en daar moet je vanaf nu dingen gaan ophangen. Waar we blij mee zijn is de koppeling van ruimtelijke ordening, gebiedsontwikkeling en mobiliteit. In het verleden werden die zaken als losse flodders beschouwd. Je ziet hier duidelijk dat er een rode draad is. De fractie is daar blij mee, net als met de aandacht voor klimaat. Er ligt
3390 wel veel nadruk op klimaat adaptieve kant van het verhaal. De PvdD ziet graag meer aandacht voor voorkomen. Dat is altijd beter dan genezen. We vinden het vreemd dat het publieksonderzoek uit 2017, waarin de burgers uitspreken meer waarde te hechten aan gezondheid dan aan groei van Schiphol, niet wordt behandeld.

3395 De biodiversiteits- en klimaatcrisis kunnen niet worden opgelost, zonder ze in samenhang te gaan tackelen. Bio diversiteit komt er wat karig van af. Het berm- en oeverbeleid zou wat extra aandacht mogen krijgen. We hopen dat het in de uitwerking vaker gaat gebeuren. We houden een vinger aan de pols. Ik ga niet in op de Ladder van Duurzame mobiliteit. Het is goed dat de heer Steeman dat heeft gedaan.

3400 Ik ben blij dat de gedeputeerde aangaf dat de keuzevrijheid niet betekent dat men overal in de provincie ten alle tijden op elke manier moet kunnen komen. Ik hoop dat de gedeputeerde kan omschrijven dat die keuzevrijheid voornamelijk gericht moet zijn op schone mobiliteit. Ik ben zeker geen tegenstander van individueel vervoer. Ik vind dat er in landelijke gebieden ruimte voor moet zijn. We moeten voorsorteren op de vraag: Wanneer is het beter om collectief te reizen en wanneer is het beter om individueel te reizen?

3405 De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Terwal.

3410 De heer **TERWAL** (VVD): Ik heb al zoveel discussie met de heer Hollebeek gehad, dat het mij deugd doet dat hij zich verbeterde. In het landelijk gebied zul je gewoon een auto nodig hebben.

De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Volgens mij ben ik er altijd duidelijk in geweest. Er is mogelijk wat mismanagement bij de heer Terwal.
Ik wil het hier bij laten.

3415 Mevrouw **KUIPER** (CDA): Ook het CDA is zeer positief over het Perspectief Mobiliteit. Wij danken gedeputeerde Olthof voor de totstandkoming hiervan. Het bevat weliswaar geen nieuw beleid, maar het biedt wel overzicht en inzicht in alle beleidskeuzes die zijn gemaakt en hoe die zich met elkaar verhouden, dus ook in relatie tot de andere opgaven, die we als Provincie hebben, zoals woningbouw en de energietransitie. Het adagium is: slim, schoon en veilig. Dat inzicht is van belang voor de bepaling van mobiliteit op de lange termijn. Waar gaan we naar toe? Hoe lopen de tijdlijnen? Hoe adaptief is alles? We hebben al eerder aangegeven dat we, als we naar mobiliteit kijken, de logistiek een belangrijke factor is voor de economie in Noord-Holland. Het goederenvervoer moet goed gefaciliteerd worden en we kijken dan ook uit naar de Agenda Slimme en Schone Logistiek. Verkeersveiligheid is ook een belangrijk thema voor ons. Het is goed dat nogmaals wordt bevestigd dat als het om het verhogen van de verkeersveiligheid gaat, er ingezet wordt op een risico gestuurde en gebiedsgerichte aanpak, onder het motto 'Voorkomen is beter dan genezen'.

3425 Het Perspectief Mobiliteit laat zien dat iedere vorm van vervoer een toegevoegde waarde heeft; of het nu over wandelen, fietsen, OV of autovervoer gaat en vaak in combinatie met elkaar. Het zijn communicerende vaten. Ik denk dat we in de Provincie Noord-Holland in de positie verkeren dat we afhankelijk van de omgeving: landelijk, stedelijk, waterrijk en de reisbehoefte van onze inwoners en bedrijven kunnen inzetten op de meest geschikte vervoersmodaliteiten. Maatwerk. Laten we dit benutten. Het Perspectief Mobiliteit biedt hiervoor een uitstekende basis.

3435 De heer **HOOGERVORST** (SP): Met het vandaag door Provinciale Staten vast te stellen Perspectief Mobiliteit schetsen we met elkaar de kaders voor beleidskeuzes op het gebied van verkeer en

3440 vervoer in de nabije toekomst. Voor de komende jaren geven we aan hoe we omgaan met
vraagstukken op het gebied van bereikbaarheid, waarbij het Perspectief gebruikt zal worden als
3445 liniaal, zeker in relatie tot de uitwerking en de toepassing van de Omgevingsvisie Noord-Holland
2050. In dit kader wil ik graag van de gedeputeerde horen of hij ons kan toezeggen dat
Provinciale Staten telkens mee mogen kijken en bepalen hoe deze liniaal gebruikt gaat worden.
Het Perspectief geeft handvatten om de komende jaren de juiste beslissingen te nemen.
Bijvoorbeeld als het gaat om de verduurzaming van ons mobiliteitssysteem. De drukte op ons
3445 netwerk lijkt de komende tijd nog toe te nemen, al zullen de gevolgen van de coronacrisis
ongetwijfeld merkbaar zijn en worden. De groei van inwoners en werkgelegenheid zal zorgen
voor meer mobiliteit. Het is de kunst om deze groei te combineren met een drastische
vermindering van de CO2 uitstoot. Meer compacte vervoersmogelijkheden, zoals
goederenvervoer over water, maar ook meer OV en meer aandacht voor de fiets en de
voetganger. Zo werken we langzamerhand toe naar een veel kleiner budget voor infrastructurele
3450 projecten. De SP wacht de discussie over het in de nabije toekomst doelmatig besteden van dit
kleinere budget met spanning af.
Durven wij keuzes te maken met elkaar, die leiden tot meer reizigers en een kwalitatief goed,
fijnmazig OV? Durven we prioriteit te geven aan onderhoud en vervanging van bestaande
3455 kunstwerken, zodat de veiligheid gewaarborgd en verbeterd kan worden? Een kleiner budget
vraagt in de toekomst om het stellen van prioriteiten. Daarbij zullen lastige keuzes moeten
worden gemaakt. Kunnen Gedeputeerde Staten ons toezeggen dat de Staten telkens in deze
keuzes worden meegenomen? Dat de SP groot voorstander, misschien wel groot voorvechter, is
van een goed betaalbaar en zo fijnmazig mogelijk OV moge duidelijk zijn. Wanneer in het licht
van dit Perspectief Mobiliteit uitwerkingen volgen die gericht op het verbeteren en versterken van
3460 het OV dan vindt de gedeputeerde de SP aan zijn zijde. We willen hem een ding meegeven. In de
commissiebehandelingen spraken we over het belang van betaalbaar openbaar vervoer voor de
gebruiker. De collega van DENK noemde het al. Het is niet te verkopen dat we meer mensen het
OV in willen krijgen, als we niet met elkaar scherp letten op de kosten van het gebruik van bus,
tram of trein. Bij de aantrekkelijkheid van OV-verbindingen speelt de factor kosten een grote rol.
3465

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Terwal.

3470 De heer **TERWAL** (VVD): De heer Hoogervorst heeft het over de betaalbaarheid van het OV. Dat
valt te prijzen. De VVD vindt dat ook belangrijk. Het staat wel op gespannen voet met de vraag of
het nog betaalbaar is voor de Provincie. U noemde de mindere budgetten die voor Mobiliteit ter
beschikking staan. Hoe ziet u dat? Als we de prijs voor een kaartje voor de passagier in Noord-
Holland omlaag willen brengen, dan zal de Provincie ook meer moeten betalen als
concessieverlener. Daar voel ik een spanning.

3475 De heer **HOOGERVORST** (SP): Wellicht bent u het met me eens dat als je meer mensen in het OV
krijgt de kosten voor de Provincie uiteindelijk kleiner worden. De reizigers dragen dan meer bij
aan het budget dat er voor OV beschikbaar is. Dus hoe meer mensen je het OV in krijgt, hoe
lager de kosten voor de Provincie zullen zijn.

3480 We willen de factor betaalbaarheid van het OV graag opgenomen zien als uitgangspunt in het Perspectief Mobiliteit. Daartoe dienen we samen met 50PLUS, DENK, JA21, PVV, GL en de PvdA de volgende motie in.

Motie 169/13-09-2021:

3485 'Betaalbaarheid OV' opnemen als uitgangspunt in het Perspectief Mobiliteit

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen,

Constaterende dat:

- 3490 - de provincie Noord-Holland een grote verantwoordelijkheid heeft op het gebied van regionale mobiliteit, o.a. als uitvoerder van wettelijke taken als concessieverlener van OV-concessies en aanleg, beheer en instandhouding van provinciale infrastructuur;
- de provincie middels het Perspectief Mobiliteit een instrument heeft gecreëerd waarlangs we in de toekomst plannen leggen om te kunnen beoordelen of we op de goede weg zijn;
- 3495 - de kosten voor het gebruik van het OV voor veel van onze inwoners hoog zijn, soms zelfs te hoog;

Overwegende dat:

- het van groot belang is te zorgen voor goed OV in onze provincie;
- het van groot belang is te zorgen voor bereikbaar OV in zoveel mogelijk delen van onze provincie;
- 3500 - ook in de toekomst kwalitatief goed OV gewaarborgd moet zijn, vooral voor inwoners die niet kunnen of willen beschikken over een auto;
- het goed is te streven naar 'meer gebruikers van het OV', en daarbij de kosten voor de gebruikers zo laag mogelijk te houden.

Besluit het college van GS op te roepen:

- 3505 - 'Betaalbaarheid OV voor de gebruikers' opnemen als uitgangspunt voor verdere uitwerking van mobiliteitsvraagstukken in het Perspectief Mobiliteit van de provincie Noord-Holland.

SP, 50PLUS/PvdO, DENK, JA21, GroenLinks, PVV en PvdA

3510 De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): In de inleiding wordt gesproken over betaalbare mobiliteit. Nergens wordt verteld wat daar concreet aan wordt gedaan. Door voor korte stukken de fiets aantrekkelijk te maken wordt voorgesteld om voor korte stukken de bus duurder te maken.

3515 Hoe moet dat met onze ouderen en mindervaliden, die niet kunnen fietsen? Krijgen zij hogere kosten voorgeschoteld? Werkt dit vervoersarmoede in de hand? We zijn blij met de motie van de SP om de kosten naar beneden te brengen.

In Australië krijgen alle gepensioneerden gratis OV. Wellicht een idee?

3520 Mevrouw **VAN DER WAART** (GL): Mobiliteit is een voorwaarde voor het economisch en sociaal functioneren van onze samenleving. Reizen en ontdekken dragen bij aan onze ontwikkeling en ons begrip van de wereld. De mobiliteitsgroei in de afgelopen decennia heeft ons veel gekost, als

3525 het gaat over de leefomgeving, het klimaat, landschap, natuur en steden. Daarom zijn we al jaren bezig met de mobiliteitstransitie. Minder reizen, duurzamer en gezonder reizen. Alle stappen op de Ladder van Duurzame mobiliteit. Dit alles noemde ik ook bij de behandeling van het perspectief vorige week in de commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid. We spraken in de commissie waardering uit voor de verwerkte opmerkingen, de toevoeging van lopen als volwaardige modaliteit, de toevoeging van duurzame logistiek en betaalbaarheid van het OV. Dat laatste vraagt nog wel om extra aandacht. De motie over betaalbaarheid van het OV dienen we dan ook graag mede in.

3530 In de commissie spraken we ook over de samenhang tussen OV en bereikbaarheid. Wat voor GL de vanzelfsprekende basis is van goede bereikbaarheid. Er is dan bijvoorbeeld meer dekking voor en goed ontsluitend OV-systeem. Ook in de meer perifere gebieden van onze provincie geldt dat w inzetten op OV en gezonde mobiliteit

3535 Voor GL betekent keuzevrijheid juist ook het bieden van gezonde en duurzame keuzes voor compacte en schone oplossingen. Dat is wat anders dan 'autootje pesten', maar het betekent voor GL wel dat grote investeringen in de doorstroming van automobilititeit niet meer aan de orde. Het PBL-advies dat afgelopen week uitkwam, bevestigt dit nog eens. Niet omdat de mobiliteit niet meer zou groeien, maar om dat deze naar verwachting meer gespreid wordt.

3540 Zo blijven we vooral inzetten op minder mobiliteit, gezonde actieve mobiliteit en een robuust OV-systeem.

De motie van de VVD over PlasticRoad lezen we samen met de beantwoording van schriftelijke vragen van de heer Terwal zo dat kritisch wordt gekeken naar de geschiktheid van deze toepassing, ook in het buitengebied. Het voorkomen van het vrijkomen van microdeeltjes plasticdeeltjes in de omgeving is een voorwaarde. Deze toepassing van plastic infrastructuur is in 3545 onze ogen geen heel hoogwaardige toepassing, maar zeker wel en interessante, omdat hiermee plastic wordt hergebruikt, materiaal wordt bespaard en het onderhoud laag is. GL kan daarom instemmen met deze motie. We zijn zeker voor een goede afweging en daarna een eventuele uitrol.

3550 Voor de motie van DENK over fijnmazigheid wachten we het advies van Gedeputeerde Staten af. We zijn wel voor fijnmazige bereikbaarheid. We vragen ons af of fijnmazige netwerken in allerlei vormen daarvoor de oplossing zijn.

3555 Mevrouw **DOEVENDANS** (PvdA): De gedeputeerde wordt bedankt voor het stuk. Voor onze fractie is mobiliteit een belangrijk onderwerp, waar we de komende tijd mee bezig moeten blijven om te zorgen dat het Slim, Schoon en Veilig kan. Onze fractie is blij met alle aanpassingen.

Voor ons is belangrijk dat het betaalbaar blijft voor iedereen om gebruik te maken van welke vervoersmodaliteit je ook kiest. Daarnaast zijn we voor fijnmazigheid. We zien meteen waar dat met elkaar in de knel raakt. In de commissie diende ik eerder een challenge initiatief voorstel in. 3560 We zien in gebieden waar het stedelijk is, dat die fijnmazigheid goed geregeld is. In de Noordkop gaat het lastiger.

De motie VVD is mede door de VVD ingediend. Het sluit goed aan bij de legofietspaden van de heer Steeman.

3565 Motie DENK: We zijn zeker voor fijnmazigheid. Alle modaliteiten moeten wel betaalbaar blijven. Als we het hebben over mobiliteitsarmoede is het belangrijk om daar innovatief naar te kijken,

om te zorgen dat iedereen mee kan komen. We wachten nog even de reactie van Gedeputeerde Staten af. Bij de volgende stukken die we gaan krijgen moet er op een innovatieve manier voor worden gezorgd dat er betaalbare mobiliteit blijft

3570 De motie 'Betaalbaar OV van de SP dienen we mede samen in. Voor de PvdA is betaalbaar OV de stap naar een schonere en betaalbare mobiliteit in de provincie. Dan gaan we in de commissie verder praten over de Challenge. Dan kan worden beoordeeld hoe dat betaalbaar kan plaatsvinden.

3575 Gedeputeerde **OLTHOF**: Dank voor alle complimenten. Die geef ik door aan de organisatie. Er is door iedereen hard aan gewerkt. Ik ben het met de PvdD eens dat er sprake is van een verkeerde volgorde. Normaal gesproken begin je met een perspectief en dan werk je vervolgens de programma's uit. We zijn hier van de mouwen opstropen en gewoon doen. Een aantal dingen kunnen niet wachten. Ik ben blij om te constateren dat wat we in het Perspectief opschrijven –en ik leg die naast onze programma's- dan zou de juiste volgorde kunnen zijn dat we eerst het
3580 Perspectief hebben geschreven. Het past allemaal precies. Dat kunt u zelf allemaal gaan nakijken. Het gaat hier over maatwerk. In het Perspectief hebben we drie belangrijke pijlers aangegeven: het verminderen, het veranderen en het verbeteren van mobiliteit. Als je de stad Amsterdam vergelijkt met de Kop van Noord-Holland dan zijn daar andere modaliteiten beter geschikt dan overal hetzelfde. Dat is ook de reden dat ik de motie van DENK ontraad. Fijnmazigheid van alle
3585 netwerken is niet haalbaar. Een combinatie van modaliteiten voegt uiteindelijk meer toe dan in elk deel van Noord-Holland een fijnmazige infrastructuur voor de fiets, voetpaden, wegen en OV. Dat is in de praktijk financieel niet haalbaar. Het voegt vaak ook niet het maximale toe. Wat is in een gebied nodig en hoe kun je slim combinaties maken om uiteindelijk de bereikbaarheid te vergroten. Het gaat uiteindelijk om bereikbaarheid. Fijnmazigheid kan een bijdrage daarin
3590 leveren, maar het hoeft niet altijd de oplossing te zijn. Datzelfde geldt als het gaat om doorstroming. Doorstroming kan een onderdeel zijn van de bereikbaarheid. Het uitgangspunt dat doorstroming altijd de basis is en dat dit altijd de trigger is om meer te investeren in asfalt, dat is niet zo. We kijken wel naar doorstroming, maar ook naar wat meer bijdraagt om uiteindelijk de bereikbaarheid te vergroten. Het kan soms doorstroming zijn, maar het hoeft niet altijd een
3595 oplossing voor een vraagstuk te zijn. Het uitgangspunt is de bereikbaarheid. Ja fijnmazigheid en zeker ook doorstroming maken daar onderdeel uit van de totale afweging die we daar maken. De motie van fijnmazigheid wil ik dus ontraden omdat die veel verder gaat dan noodzakelijk en goed is voor de bereikbaarheid in Noord-Holland. We moeten uiteindelijk wel gaan kijken naar de fijnmazigheid van de verschillende netwerken. Fijnmazigheid van OV hoeft niet altijd een
3600 oplossing of effectief te zijn. We moeten er wel voor zorgen dat mensen, ook ouderen en invaliden, van A naar B kunnen reizen. Dat is de opgave. Het kan zijn dat een OV-taxi misschien een betere oplossing is dan het investeren in een fijnmazig OV-netwerk. We moeten echt naar de vraag kijken en maatwerk leveren.

3605 De motie van de SP gaat over betaalbaar OV. Naar aanleiding van het concept Perspectief is dit aan de orde geweest. Er is een extra alinea toegevoegd over betaalbaar OV. Je kunt niet tegen de motie zijn. Ik wil wel de opmerking maken dat in de transitie van meer OV, betaalbaar OV een belangrijk uitgangspunt is. Hoe betaalbaar en waar de grens ligt tussen de kosten voor de Provincie en de betaalbaarheid dat is wat inhoudelijk met elkaar moet worden gedeeld. Men kan

- 3610 niet tegen deze motie zijn. Een betaalbaar OV is een uitgangspunt dat ook in het Perspectief staat. In die zin kan ik er positief over zijn.
- Ook kan niemand tegen de motie over PlasticRoad zijn. De pilot staat nu geprojecteerd bij de N247. Ik wil de ruimte houden om de PlasticRoad ergens anders aan te leggen. Als de realisatie van de N247 te lang gaat duren, zou het kunnen zijn dat we een ander wegvak kiezen om deze pilot te draaien. We zullen dezelfde afspraken maken en met een terugkoppeling komen.
- 3615 Over klimaat heb ik die opmerking ook in de commissie gehoord. Klimaat en bereikbaarheid zijn twee belangrijke opgaven. Hoe zorgen we dat Noord-Holland bereikbaar blijft, maar ook het klimaat heeft een heel nadrukkelijke plek. We gaan nog met elkaar praten over het Regionaal Mobiliteitsprogramma. Dat is niet een bijkomend effect. We gaan het heel concreet met u hebben over de maatregelen die in gemeenten en de Provincie genomen kunnen worden om de uitstoot van CO2 terug te dringen.
- 3620 Actieve mobiliteit gaat over het stimuleren van het gebruik van de fiets of wandelen en een directe investering in het klimaat.
- We hebben gesproken over keuzevrijheid. Keuzevrijheid is niet dat elke modaliteit altijd beschikbaar moet zijn., Dat heeft te maken met fijnmazigheid. Het is niet bedoeld om te zeggen:
- 3625 “U moet die modaliteit gebruiken.” Uiteindelijk wil je in een bepaald gebied de ruime geven om een keuze te maken: Ga je met het OV, de fiets of op een andere manier. Ook de auto kan duurzaam zijn. Als de beweging wordt gemaakt naar elektrisch vervoer, dan kan dat in landelijk gebied absoluut een bijdrage leveren, in het kader van klimaatdoelstellingen. Ga je voor collectief, ga je voor individueel? Gekozen kan worden uit wat er beschikbaar is.
- 3630 Ik ben geen voorstander van gratis OV voor ouderen. Ik ken veel ouderen, die het financieel beter hebben dan kleine gezinnen met een minimum inkomen. Ik kies liever voor de richting naar wat is betaalbaar en wie kan het betalen dan dat we een stigma ophangen bij alle ouderen, alsof ze arm zijn.
- 3635 De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Steeman.
- De heer **STEEMAN** (D66): DENK en 50PLUS/PvdO stelden vragen over ouderen en minder validen in het kader van betaalbaarheid. Het is impliciet wel zo dat minder validen en mensen die gebruik maken van een rolstoel voordeel hebben bij de lage trede van mobiliteit. Actieve mobiliteit heeft
- 3640 ook voordeel voor mensen die minder valide zijn, maar die toch gebruik willen maken van de openbare ruimte. Klopt het dat ook minder validen de ruimte krijgen om zich veilig door de openbare ruimte te vervoeren?
- Gedeputeerde **OLTHOF**: Het Perspectief Mobiliteit is zeker geen perspectief om mensen uit te sluiten. Ja, daar waar het mogelijk is geldt actieve mobiliteit zeker ook voor mensen met een beperking. Op het moment dat die mogelijkheden er niet zijn, moeten we er wel oog voor hebben dat die mensen zich kunnen verplaatsen. Bereikbaarheid gaat ook over sociale inclusie. Iedereen moet mee kunnen doen in Noord-Holland.
- 3645
- 3650 De **VOORZITTER**: Een interruptie van mevrouw Van Soest.

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Ik viel over de opmerking van de gedeputeerde dat we tegenwoordig van die rijke ouderen hebben. Mensen ouder dan 65 jaar en voornamelijk vrouwen hebben alleen maar AOW. Ze mochten nooit een pensioen opbouwen. Er is wel terdege verschil
3655 tussen de ene en andere groep. In hoeverre houdt u daar rekening mee?

Gedeputeerde **OLTHOF**: Volgens mij zijn we het met elkaar eens. U voegt nu een belangrijk woord toe. Dat gaat over draagkracht. Ik heb het punt willen maken dat het niet geprojecteerd is op een groep ouderen die 65-plus is. Er moet breder worden gekeken, naar mensen met hoge
3660 zorgkosten. Als we er al iets mee zouden willen doen, dan moet je op die manier naar betaalbaarheid kijken.

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Is het mogelijk om naar draagvlak te kijken? Je zou kunnen kijken of er mensen zijn die het OV niet kunnen betalen. Misschien is een taxi voor die mensen el
3665 voordeliger?

Gedeputeerde **OLTHOF**: Het lijkt met niet verstandig om hier nu diep op in te gaan. U probeert via het Perspectief Mobiliteit een agenda initiatief in te brengen. Voel u vrij om als Statenlid met een voorstel te komen. Dan kunnen we er in de commissie met elkaar over praten. Het ligt niet
3670 bij dit college om daar met dit punt te komen.

De **VOORZITTER**: Dit was de eerste termijn. Conform planning schorsen we tot acht uur voor het diner. Om acht uur zullen we verder gaan met de tweede termijn.

3675 *Schorsing van 19:05 – 20:12 uur.*

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering.

Tweede termijn:

3680 De heer **STEEMAN** (D66): Dank nog aan de gedeputeerde voor de beantwoording. Ik benadruk dat D66 heel blij is met de koppeling die in het Perspectief wordt gelegd met ruimtelijke ordening. Door vermindering van uitstoot komt er ruimte voor bouwmogelijkheden. Het bijeenbrengen van functies. Het inrichten van de openbare ruimte, waarbij mobiliteit een van
3685 de dragers is voor ruimtelijke ontwikkelingen. D66 is daar heel blij mee.

De **VOORZITTER**: Dan zijn we toegekomen aan de stemmingen.

Er zijn drie moties bij voordracht 42.

3690 De eerste is motie 167, ingediend door de VVD, D66 en PvdA 'Verdere uitrol infrastructuur van gerecycled plastic bij positieve pilotresultaten'.

Is er iemand die hoofdelijke stemming wenst, een stemverklaring, of aantekening? De heer Klein.

De heer **KLEIN** (CU): Wij zijn voor de pilot met plastic op het fietspad. Het is op zich een mooi idee. Een nog mooier idee is natuurlijk om natuurlijke producten te gebruiken. Ik herinner me dat

3695 er eerder een pilot was met Olifantsgras. Wellicht kan in de evaluatie worden meegenomen, welke soorten producten het beste zijn. Wij zullen voor de motie stemmen.

De **VOORZITTER**: Dan breng ik nu in stemming motie 167. De stemming is geopend. We zijn aanwezig met 48 stemgerechtigde Statenleden. Ik sluit de stemming.

3700 Motie 167 is met 45 stemmen voor en 3 stemmen tegen is motie 167 aangenomen. Tegen heeft gestemd PvdD.

Ik breng in stemming motie 168. Iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring of aantekening? Nee? Dan open ik de stemming. De stemming is gesloten.

3705 Motie 168 is met 15 stemmen voor en 33 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd JA21, PvdD, PVV, SP, 50PLUS/PvdO en DENK.

Motie 169 'Betaalbaar OV opnemen als uitgangspunt in het Perspectief Mobiliteit'. Is er iemand die hoofdelijke stemming wenst, een stemverklaring, of aantekening? Zo nee, dan open ik de stemming. Ik sluit de stemming.

3710 Motie 169 wordt met 48 stemmen voor unaniem aangenomen.

Dan gaan we over naar het in stemming brengen van voordracht 42 "Perspectief Mobiliteit" Verlangt iemand hoofdelijke stemming, een stemverklaring of aantekening? Zo niet, dan open ik de stemming van voordracht 42. Ik sluit de stemming.

3715 Voordracht 42 wordt met 46 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen heeft gestemd de PVV.

13. Eindrapport Randstedelijke Rekenkamer Bron van Bescherming (Voordracht 44)

3720 De **VOORZITTER**: Even voor het vervolg van de vergadering. We hebben nog twee agendapunten te gaan. Wat we vandaag absoluut nog moeten doen zijn de moties Vreemd aan de Orde van de Dag. Ik wil in ieder geval afspreken dat we eerst agendapunt 13 doen. We doen alleen nog het initiatiefvoorstel, als we minimaal een uur vergadertijd hebben. Als dat niet lukt met de Moties Vreemd dan schuift het onderwerp Initiatiefvoorstel CDA door naar de volgende vergadering. We gaan het bij de volgende vergadering dan wel als eerste vergaderpunt behandelen. Dat is mijn voorstel. Ik vind dat we minimaal een uur de tijd moeten hebben, voor tien uur, om dit op een goede manier te bespreken.

3730 Ik geef allereerst het woord aan mevrouw De Groot.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): De SP heeft in de commissie NLG opgemerkt dat het verstandig is als adviezen van Rekenkamers worden opgevolgd. De Rekenkamer staat in dienst van Provinciale Staten en niet van het college. Het is aan de Staten om aan te geven of het college heeft gedaan wat in de bedoeling van de Rekenkamer ligt. Inmiddels is de fout verholpen. De Rekenkamer heeft gereageerd op de visie van Gedeputeerde Staten. Na lezing van de reactie is de SP van

3735

mening dat als het college nu dezelfde opvatting heeft als in de reactie van de Rekenkamer staat, dat de fractie dan voor de voordracht kan stemmen.

- 3740 De heer **CARDOL** (GL): De Randstedelijke Rekenkamer heeft weer een uitstekend rapport uitgebracht, waarvoor dank. De kwaliteit en kwantiteit van ons drinkwater is terecht een permanent punt van zorg een aandacht. De aanbevelingen van de Rekenkamer, zoals overgenomen in de voordracht, steunen we van harte.
- 3745 Dank aan het college voor de aanvulling inzake de capaciteit van de OD NZKG. De toezegging om hierop in een later stadium terug te komen, lijkt ons prima. Het college heeft bij drie van de aanbevelingen kanttekeningen gemaakt, die vooral gaan over de uitvoering. Als ik de reactie van de Rekenkamer op dit memo lees dan constateer ik dat er weinig licht is tussen de visies. Laten we aan de slag gaan met alle aanbevelingen met oog voor de kanttekeningen van het college.
- 3750 Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): in de vorige en deze periode hebben we verschillende rapporten van de Randstedelijke Rekenkamer zien langskomen. Het moet mij van het hart dat veel adviezen altijd goed zijn opgevolgd door het college. Dat komt, niet in de laatste plaats, door de uitstekende kwaliteit van de rapporten die we aangeboden krijgen. Dit keer werden drie adviezen
- 3755 weerlegt, of in ieder geval van commentaar voorzien door Gedeputeerde Staten. Ik vond dat Gedeputeerde Staten daarvoor steekhoudende argumenten hadden. Lezende de extra memo, dat we daarna kregen van de gedeputeerde, denk ik dat dit alles nog een keer onderschreven heeft. We kunnen instemmen met de memo zoals door Gedeputeerde Staten aangeboden.
- 3760 De heer **KLEIN** (CU): We hebben in de commissie gesproken over de aanbevelingen van de Randstedelijke Rekenkamer en dan met name over de keuze om een aantal aanbevelingen niet over te nemen. De nadere notitie van het college en ook de reactie van de Rekenkamer hebben ons ervan overtuigd dat er goede redenen zijn om dat zo te doen. Wel vragen we Gedeputeerde Staten of het naar aanleiding van aanbeveling 2 een idee zou zijn om een brief te sturen aan
- 3765 Noord-Hollandse gemeenten, waarin we hen erop wijzen dat er in sommige bestemmingsplannen geen goede begrenzing is opgenomen. We voldoen daarmee aan de intentie van de aanbeveling. Uit het rapport blijkt dat het in de toekomst een uitdaging wordt om iedereen van voldoende drinkwater te voorzien. In Nederland wordt veel drinkwater gebruikt voor bijvoorbeeld het doorspoelen van het toilet, of het sproeien van de tuin. Er zijn veel goede systemen om in de
- 3770 gebouwde omgeving regenwater her te gebruiken, of om gebruik te maken van zogenaamd 'grijs water', water afkomstig van wassen en douchen. Dit zou een flinke besparing kunnen opleveren voor het gebruik van kostbaar drinkwater. In de commissie is aan de orde geweest dat dit niet kan via een prijsprikkel. Wellicht zijn er andere manieren, bijvoorbeeld een beloning voor bouwbedrijven die dat doen, of door het uitreiken van een prijs of een award, afspraken in
- 3775 woonakkoorden, of via voorlichting. Het zou goed zijn als de provincie hierin een actieve en stimulerende rol zou willen spelen. Ik dien, mede namens de SP en JA21, een motie in.

Motie 170/13-09-2021:

Stimuleren gebruik regen- en grijswater in gebouwde omgeving

3780

De Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 13 september 2021 in Egmond aan Zee, ter bespreking van agendapunt 13, "Eindrapport Randstedelijke Rekenkamer Bron van Bescherming (VD-44)",

constaterende dat:

3785

- *uit het rapport blijkt dat het in de toekomst een uitdaging gaat worden om iedereen van voldoende drinkwater te voorzien;*
- *er veel drinkwater in Nederland gebruikt wordt voor bijvoorbeeld het doorspoelen van het toilet of het sproeien van tuin; overwegende dat:*

3790

- *er vele systemen bestaan om regenwater of grijs water (water afkomstig van wassen en douchen) te hergebruiken;*
- *dit een enorme besparing op kan leveren op het gebruik van kostbaar drinkwater;*
- *een enkel persoon al 35 liter water per dag kan besparen als het toilet niet wordt doorgespoeld met drinkwater;*

in het besef dat:

3795

- *dit idee ook al jaren door het hoofd van gedeputeerde speelt (notulen NLG 30 augustus jl.) voorts overwegende dat:*

3800

- *het wettelijk niet toegestaan om via een prijsprikkel waterhergebruik te stimuleren; er wel andere manieren zijn om dit te stimuleren, zoals bijvoorbeeld:*
 - o *een beloning voor bouwbedrijven die nieuw te bouwen woningen uitrust met regen- of grijswatersystemen,*
 - o *afspraken in de woonakkoorden, o voorlichting en informatievoorziening,*
 - o *subsidieregelingen, enzovoort,*
- *het goed zou zijn als de provincie hierin een actieve en stimulerende rol zou spelen verzoeken GS:*

3805

- *in kaart te brengen welke concrete instrumenten de provincie zou kunnen inzetten om het gebruik van regen- of grijswatersystemen in de gebouwde omgeving (zowel bestaande bouw als nieuwbouw) te bevorderen;*
- *daarbij een indicatie van de haalbaarheid en globale kosten van de verschillende mogelijke instrumenten op te nemen;*

3810

- *PS hierover te informeren*
- en gaan over tot de orde van de dag.*
ChristenUnie, SP en JA21

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

3815

Statenlid **KOSTIĆ** (PvdD): We kunnen ons aansluiten bij het verhaal van de SP. We vinden het heel belangrijk dat adviezen van de Randstedelijke Rekenkamer worden overgenomen. Volgens mij gebeurt dat nu. We maken ons wel zorgen over de bevindingen in het rapport. Die zijn niet mals. Ons drinkwater moet beter worden beschermd. Daarover gaan we in de commissie verder in

3820

discussie, met name over de capaciteit van de Omgevingsdienst.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Bezaan (PVV) en de heer Kaptheijns (PVV) hebben de vergadering verlaten, vanwege persoonlijke omstandigheden. Dat betekent dat vanaf nu 46 geldige stemmen kunnen worden uitgebracht.

3825

Gedeputeerde **LOGGEN**: Al in de commissie bleek dat er voor het rapport van de Randstedelijke Rekenkamer aandacht en draagvlak is. Ook het college is van mening dat er veel zinvolle aanbevelingen in staan, die het zeer uitdagend maken om die ook over te nemen. Het college staat er achter op een aantal punten na, zoals besproken in de commissie. Er is memo verstuurd en daarop is ook gereageerd. Er zit niet veel licht meer tussen. Gegeven het traject waar we in zitten, lijkt het me verstandig om de lijn te volgen, zoals die in de memo is weergegeven. Ik proef dat er een meerderheid voor is om het op die manier te doen. Dat neemt niet weg dat we altijd moeten blijven kijken om het beter te gaan doen. De suggestie van de heer Klein is om ten aanzien van de tweede aanbeveling om dit nog eens extra onder de aandacht te brengen van gemeenten. Ik vraag u mij toe te staan om de manier mag kiezen hoe dat te doen, bijvoorbeeld plenair in een overleg of via een brief,

3830

3835

Dat brengt me bij een sympathieke motie, die ik helaas moet ontraden. De intentie klinkt heel sympathiek. Zo makkelijk als het in de motie staat, is het niet. Als je een wijziging in de woning met betrekking tot bouwvoorschriften wilt doorvoeren, dan ligt dat in de lijn van het Rijk. Zelfs wanneer er een subsidieregeling tegenaan wordt gezet, dan gebeurt het niet. Dat is de ervaring. In het verleden is ernaar gekeken. Het is buitengewoon risicovol om verschillende aansluitpunten te hebben in de woning, vanwege de kans op kruisbesmetting. Om genoemde redenen moet ik de motie ontraden.

3840

3845

We gaan nog in discussie over de capaciteit bij de Omgevingsdienst. Dat moet via de geëigende route. Op basis van de signalen die we ontvingen, gaan we het gesprek aan met de OD. Vervolgens kijken we naar de onderbouwing. Mocht dat leiden tot budgettaire aanpassingen dan komen we naar u terug.

De **VOORZITTER**: Is er behoefte aan een tweede termijn?

3850

Tweede termijn:

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Over de motie van de CU en de reactie van de gedeputeerde daarop wil ik het volgende opmerken. Ik begrijp de argumentatie van de gedeputeerde, maar kan dit idee op een andere manier onder de aandacht worden gebracht? Kunt u het meenemen naar een overleg, zodat er een soort vliegwiel ontstaat? Het zou mooi zijn als u aan de wieg van een dergelijk vliegwiel staat. Toch?

3855

De heer **KLEIN** (CU): Wat kan ik daar nog aan toevoegen? Allereerst dank voor uw toezegging om de inconsistenties onder de aandacht van gemeenten te brengen. Prima om daar een vorm voor te kiezen.

3860

Ik ben verbaasd over uw stellige ontrading van de motie. U noemt het Bouwbesluit, dat leidend is voor wat er in woningen mag gebeuren. Dat snap ik helemaal. Tegelijkertijd doen we in onze regionale afspraken allerlei uitspraken over hoe wij zouden willen hoe de woningmarkt zich zou

3865 ontwikkelen. Waarom zou dit er geen onderdeel van kunnen zijn? Ik vraag in de motie om te inventariseren welke mogelijke instrumenten de Provincie heeft en hoe kansrijk die zijn. U haalt er nu een van die instrumenten uit en zegt daarvan nu al dat die niet kansrijk is. Geeft u dit een grotere kans.

3870 De **VOORZITTER**: Er is een interruptie van de heer Roosendaal.

De heer **ROOSENDAAL** (VVD): Hoe sympathiek ik het ook vind, als u googelt dan ziet u dat deze systemen allemaal zijn geprobeerd. Heeft u daar kennis van genomen? Zou het niet nuttiger zijn om te focussen op het hergebruik van regenwater, in plaats van grijs water? Het is zonde om
3875 gemeenschappelijk geld uit te geven aan zaken die niet werken.

De heer **KLEIN** (CU): Ik heb in mijn eigen huis een systeem waarmee regenwater wordt hergebruikt. Deze motie heeft het over regenwater en grijs water. Van een systeem kan ik uit ervaring zeggen dat het goed werkt. Het is niet een rendabel systeem. Juist daarom zijn er andere
3880 middelen nodig om te zorgen dat we dit toch gaan doen. Het heeft een maatschappelijke waarde, namelijk dat we dat kostbare drinkwater niet meer door het toilet spoelen.

De heer **ROOSENDAAL** (VVD): Wat betreft regenwater heeft u gelijk. Ik zou me daar op focussen. Dan heeft de motie meer kans van slagen.

3885

De heer **KLEIN** (CU): Over het punt van kruisbesmetting ben ik wat verbaasd. We hebben een instantie in Nederland die voorschriften hanteert hoe sanitaire systemen in de gebouwde omgeving moeten worden aangelegd. Heeft de gedeputeerde een suggestie waarmee de motie beter uitvoerbaar wordt?

3890

Gedeputeerde **LOGGEN**: Als u naar het Drinkwaterplatform op het internet gaat, kunt u lezen waarom het door deskundigen sterk ontraden wordt. Het gaat echt om het volksgezondheidsaspect. Ik begrijp de roep om slim om te gaan met ons water. Vanwege het volksgezondheidsaspect moet ik de motie ontraden.

3895 Ik word aangesproken als gedeputeerde Wonen. Dan zeg ik dat u het zeer ingewikkeld maakt om in overspannen woningmarkt, nu de discussie aan te gaan over extra regels en extra aanpassingen in de woning.

Wat eenvoudiger is -en dan heeft het ook meteen kracht van wet-, als u tijdens de onderhandelingen in Den Haag hierop insteekt bij uw partij. Het hoort echt op die tafel thuis, als
3900 u dit wilt aanpassen.

De **VOORZITTER**: Dat was de reactie van het college in tweede termijn. Dan wil ik nu overgaan tot stemming.

3905 De heer **CARDOL** (GL): Voorzitter, kunnen we de vergadering kort schorsen?

De **VOORZITTER**: Ik schors de vergadering tot kwart voor negen.

Schorsing 20.39 tot 20.45 uur

3910

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering.

De heer **CARDOL** (GL): Voorzitter, als u de heer Klein het woord wilt geven dan kunnen wij kijken wat we er verder mee doen.

3915

De heer **KLEIN** (CU): Ik proef bij veel Statenleden veel interesse en sympathie voor deze motie. Tegelijkertijd proef ik dat het college er behoorlijk wat moeite mee heeft. Wellicht moet er nog een keer beter naar gekeken worden. Ik stel voor dat ik dit idee agendeer voor een commissie als een discussienota. Dan kunnen we er in alle rust over nadenken.

3920

De **VOORZITTER**: Dat betekent dat motie 170 is aangehouden.

Dan ga ik over tot het in stemming brengen van voordracht 44 'Eindrapport Randstedelijke Rekenkamer 'Bron van bescherming'. Verlangt iemand hoofdelijke stemming, stemverklaring of aantekening? Ik open de stemming. De stemming wordt gesloten.

3925

Met 46 stemmen voor is voordracht 44 aangenomen.

De **VOORZITTER**: Ik heb kort overleg gehad met de fractie van het CDA. We stellen voor om eerst de Moties Vreemd aan de Orde van de Dag te gaan behandelen, om daarna te kijken of er nog voldoende tijd is om agendapunt 14 af te ronden.

3930

16. Indien aan de orde: stemming motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag

De **VOORZITTER**: Dan wil ik allereerst motie VOD 140 'In kaart brengen gevolgen Voedselvisie', ingediend door het CDA en JA21 aan de orde stellen. Ik geef het woord aan gedeputeerde Zaal.

3935

Gedeputeerde **ZAAL**: We hebben het hier in de commissie ook over gehad. U vraagt naar een nader onderzoek voor de uitvoering van de Voedselvisie. Als we kijken naar de doelstellingen van de Voedselvisie dan is er heel veel onderzoek waaruit blijkt dat de wijze waarop we ons voedselsysteem nu invullen geen duurzame toekomst heeft. Er moet iets veranderen. Dat gaat natuur inclusieve landbouw zijn. Als het gaat om onze eigen subsidieregelingen, dan monitoren we die en daarover rapporteren we de Staten ieder jaar. Er komt ook een tussentijdse evaluatie. Dan is er ook voldoende tijd om bij te sturen. Ik ontraad deze motie. Het is zo urgent dat we nu iets doen aan het voedselsysteem, dat we snel aan de slag moeten gaan. We kunnen geen dag meer wachten.

3940

3945

De **VOORZITTER**: De volgende motie is motie VOD 141, ingediend door JA21 'Onderzoek aanpak congestieproblematiek elektriciteitsnetwerk'. Gedeputeerde Stigter zal hierop een reactie geven vanuit het college.

3950

Gedeputeerde **STIGTER**: U heeft vorig jaar ingestemd met de Adaptieve Uitvoeringsstrategie Energie infrastructuur, die dit onderwerp nadrukkelijk agendeert. Inmiddels is de problematiek alleen maar steviger geworden. Ik zie deze motie als ondersteuning van ons beleid. Het college staat positief tegenover de uitvoering van deze motie.

3955

De **VOORZITTER**: Motie VOD 142 is ingediend door de SP en 50PLUS/PvdO 'Beëindigen infrastructureel project afslag A9 Heiloo'. Gedeputeerde Olthof zal daarop reageren.

3960

Gedeputeerde **OLTHOF**: Deze motie wil ik ontraden. We zijn uitvoerder voor de gemeente. Het is niet een eigen project. Ik vind het wat kort door de bocht om nu op basis van een bestemmingsplan dit project te stoppen. Aanstaaende woensdag heb ik nog een gesprek met de stuurgroep. Ik denk dat het netjes is om een perspectief te hebben van waar we naar toe gaan. U gaat uit van de aanname dat de kosten omhoog gaan. Het lijkt me netjes om eerst het gesprek aan te gaan met de andere partners, om deze conclusie te kunnen trekken.

3965

De **VOORZITTER**: Misschien kunt u gelijk reageren op motie 143: Beëindigen infrastructureel project aansluiting A8/A9'

3970

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ik vind het wat ver gaan om de verbinding met het IPPC-rapport te leggen. Het gaat ook over leefbaarheid rondom de N203 in Krommenie. Er ligt een afspraak om in ieder geval het landschapsplan af te maken en dat in de Staten te bespreken. Dat zal het moment zijn om uw standpunten te kunnen verduidelijken. We hebben altijd nog het reguliere traject rondom het IMPI, waar de Staten hun mening kunnen geven over projecten. Ik vind het ongepast om nu, tussentijds, de stekker eruit te trekken. Laten we dit afronden met elkaar en dan een conclusie trekken, zodat we ook naar bewoners kunnen zeggen dat we het traject hebben doorlopen. Dan kan er een streep onder worden gezet, of we kunnen verder gaan. Dat is dan vervolgens aan u.

3975

De **VOORZITTER**: De laatste motie, motie VOD 144 'Waardering uitspreken voor de vrijwilligers van Formule 1', is ingediend door de VVD, CDA, 50PLUS/PvdO, PVV en JA21. Deze motie is in eerste instantie gericht aan de Staten zelf. Vanuit het college is er geen behoefte aan een reactie. Dat betekent dat ik de moties VOD in stemming ga brengen. Er kunnen 46 geldige stemmen worden uitgebracht.

3980

3985 Motie VOD 140 'In kaart brengen gevolgen Voedselvisie'. Verlangt iemand hoofdelijke stemming, een stemverklaring of aantekening? Zo niet, dan open ik de stemming. Ik sluit de stemming. Met 12 stemmen voor en 34 stemmen tegen is motie VOD 140 verworpen. Voor hebben gestemd de VVD met een stem, JA21, CDA, CU en 50PLUS/PvdO.

3990

Motie VOD 141 'Onderzoek aanpak congestieproblemen elektriciteitsnetwerk'. Verlangt iemand hoofdelijke stemming, een stemverklaring of aantekening? Zo niet, dan open ik de stemming. Ik sluit de stemming.

Met 44 stemmen voor en 2 stemmen tegen is motie VOD 141 aangenomen. Tegen hebben gestemd twee leden van GroenLinks.

3995

De **VOORZITTER**: We gaan naar motie VOD 142, 'Beëindigen infrastructureel project Afslag A9 Heiloo', ingediend door de SP en 50PLUS/PvdO. Verlangt iemand hoofdelijke stemming, een stemverklaring of aantekening? De heer Klein.

4000

De heer **KLEIN** (CU): We zijn, zoals bekend mag zijn, niet enthousiast over de afslag A9 Heiloo en ook niet over de verbinding A8-A9. Tegelijkertijd vinden we nu niet het moment om dit via een motie in de vergadering uit het IMPI te krijgen. Daar hebben we andere momenten voor. We zullen tegen stemmen.

4005

De **VOORZITTER**: Nog andere stemverklaringen of aantekening? Zo niet, dan open ik de stemming. Ik sluit de stemming.

Motie VOD 142 wordt met 7 stemmen voor en 39 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd PvdD, SP en 50PLUS/PvdO.

4010

Motie VOD 143: 'Beëindiging infrastructureel project aansluiting A8/A9', ingediend door de SP en 50PLUS/PvdO. Verlangt iemand hoofdelijke stemming, een stemverklaring of aantekening? Zo niet, dan open ik de stemming. Ik sluit de stemming.

Met 7 stemmen voor en 39 stemmen tegen is motie VOD 143 verworpen. Voor hebben gestemd PvdD, SP en 50PLUS/PvdO.

4015

Motie VOD 144 'Waardering uitspreken vrijwilligers Formule 1', ingediend door de VVD, CDA, 50PLUS/PvdO, PVV en JA21. Verlangt iemand hoofdelijke stemming, een stemverklaring of aantekening? Zo niet, dan open ik de stemming. Ik sluit de stemming.

Met 18 stemmen voor en 28 stemmen tegen is motie VOD 144 verworpen. Voor hebben gestemd VVD, JA21, CDA en 50PLUS/PvdO.

4020

Daarmee hebben we de moties VOD gehad.

Ik kijk naar de tijd. Het is nu vijf voor negen. We hebben nog ruim een uur. Zonder al teveel schorsingen moet dat lukken. Ik stel voor dat we verder gaan met agendapunt 14.

4025

14. Initiatiefvoorstel CDA Afwegingskader energie uit wind en zon op land (Voordracht 47)

4030

De **VOORZITTER**: Ik verzoek mevrouw Van Andel naast mij te komen zitten. Het woord is aan mevrouw Van Andel van het CDA.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Namens mijn partij verdedig ik ons initiatiefvoorstel. Ik ben trots om een antwoord te vinden op een dilemma, wat zeker in deze provincie, nog echt veel gaat spelen. Ik licht vandaag het voorstel van duo-Statelid Niek Wijmenga en mijzelf toe.

4035

We moeten de transitie naar duurzame energie gaan doen. We zijn rentmeester van deze aarde en we hebben deze te leen van onze kinderen. Ik wil over tien of twintig jaar niet aan mijn kinderen hoeven uitleggen dat ik, dat wij, de andere kant op gekeken hebben.

4040 We constateren ook dat de noodzakelijke transitie onmogelijk is als inwoners niet mee doen. Er is vanuit de Rijksoverheid opgelegd dat, om de transitie uit te kunnen voeren, er in ieder geval 35 Terra wattuur aan duurzame energie opgewekt moet worden uit wind en zon op land. Noord-Holland heeft een hoge ambitie om daarvan 3,6 Terra watt te leveren. Wij leven in een dichtbevolkt land, dus dit gaat op de plekken waar dit daadwerkelijk gaat gebeuren, impact hebben. We zien de onrust die vooral windmolenprojecten veroorzaken. Veel mensen wisten de
4045 provincie te vinden en kwamen inspreken bij de Statencommissie RWK. Vrijwel alle inspreker beginnen hun bijdrage met het statement dat zij voor de transitie naar duurzame energie zijn en dat zij dat belangrijk vinden. Dat zij toch komen inspreken tegen windmolenprojecten laat zien hoe groot de zorgen zijn. Ook bij artsen over gezondheid, over leefbaarheid en impact op de natuur. Inwoners kloppen bij ons aan met de vraag om regulering, onderzoek, een afstandsgrens.
4050 Dan kijken wij naar de rol van de Provincie hierin. Sturen we mensen met deze zorgen linea recta terug naar de gemeente, omdat het op hun bordje ligt, nu het RES-proces naar hen is gekomen, of zijn we er voor deze inwoners.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Van den Berg.

4055

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Wij hebben veel gezegd over de 600 metergrens. Het CDA kon zich daarin in eerste instantie niet vinden, ook toen we een motie indienden om de 600 metergrens te behouden. In het initiatiefvoorstel heeft het CDA een duidelijke draai gemaakt. Waar is die draai vandaan gekomen. Waarom is die 600 meter nu opeens wel heel belangrijk?

4060

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): We zijn altijd voor de 600 metergrens geweest, ook in de vorige periode. U heeft op enig moment een motie ingediend. Toen zagen we dat er plekken waren waar er toch draagvlak is, ook al zijn het projecten op minder dan 600 meter. Daarna is de tijd ook weer verder gegaan. We hebben gezien dat het draagvlak er toch niet is. Mensen hebben juist
4065 behoefte aan die grens. We zien veel onrust, hoe dichterbij de windmolens bij mensen komen. Het lijkt ons goed, vanuit de rol die de Provincie kan pakken, om duidelijkheid te geven over de afstandsgrens, ook aan gemeenten. Dat geeft houvast. Vandaar dat we het in ons initiatiefvoorstel hebben gezet.

4070

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Ik vraag me af wanneer dat specifieke kantelpunt is geweest. Was dat tijdens de inspraakavond van enkele maanden terug, of op een ander moment? Zijn er nog meer zaken waarop u later gaat terugkomen en waar u later spijt krijgt, omdat u nu die windturbines op land wilt doorzetten?

4075

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Nee hoor, wees daarvoor niet bang.

De **VOORZITTER**: Misschien is het goed als mevrouw Van AnDEL eerst haar voorstel toelicht. U krijgt straks nog de kans om daarop te reageren.

4080 Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Moeten we het nu op het bordje van de gemeenten leggen, of zijn we er toch voor de inwoners en dus dan ook voor de gemeenten? Het zou een primaire taak van de provincie moeten zijn om haar inwoners, eventueel via en met die gemeenten, bij te staan in duidelijkheid krijgen over de gevolgen van windmolens in hun buurt. Gemeenten moeten deze taak wel uitvoeren. Deze RES-taak van het Rijk ligt er. Ze kunnen niets met statements van

4085 inwoners dat de duurzame energietransitie beter op een andere manier bereikt kan worden. Zij moeten deze moeilijke taak nu gewoon maar doen. We zien gemeenten worstelen. Waar bij woningbouw nog weleens provinciale regels in de weg staan om te bereiken wat zoveel mensen nodig hebben en willen zien voor henzelf en voor hun kinderen, namelijk meer betaalbare woningen, vinden wij dat de inwoners bij Wind en zon op land hier door de provincie, door

4090 gebrek aan een duidelijke richting, juist in de steek gelaten worden. Gemeenten mogen het zelf uitzoeken in het complexe RES-proces. Zij zullen daar zeker hun best voor gaan doen. Bij de ene zal het beter gaan dan bij andere gemeenten om alle belangen en draagvlak bij elkaar te brengen. Gemeenten zullen elkaar helpen om dit te doen, maar ze zullen elkaar ook beconcurreren om dit enorme karwei goed te kunnen uitvoeren. Met alle protesten die er zijn, is

4095 het logisch dat er naar de randen van gemeentegrenzen wordt gekeken, om te zorgen dat de protesten in de eigen gemeente zo klein mogelijk zijn. Dit voorstel is al behandeld in de commissie RWK. We hebben goed geluisterd naar de opmerkingen van Gedeputeerde Staten en de collega-Statenleden op dit voorstel. Velen van u gaven aan dat de zaken die in het afwegingskader genoemd zijn, belangrijk en relevant zijn.

4100 Velen van u en ook de gedeputeerde gaven aan dat het opnemen van deze regels in de Omgevingsverordening zal leiden tot verjuridisering. Hoe minder verjuridisering hoe beter natuurlijk, als de Provincie, ook buiten de regels om haar rol wil pakken. Daarom hebben we in ons aangepaste voorstellen losgelaten dat in de Omgevingsverordening opgenomen moet worden dat een project pas kan doorgaan als aan een aantal belangrijke criteria, die we noemen in ons

4105 voorstel, voldaan is en er genoeg over is uitgezocht. De criteria zijn bedoeld als richting in de afweging om te komen tot goede locaties voor Zon en wind op land, waar draagvlak voor is. Het zijn vragen waarvan je zou willen dat die vooraf beantwoord zijn. Het zijn elementen waarover helderheid moet komen voordat, met draagvlak en steun van inwoners, windmolens daadwerkelijk kunnen worden neergezet.

4110 Ik noem nu twee criteria. Is de buurgemeente zodanig betrokken dat er ook daar een meerderheid voor een plan is? Zijn de bezwaren van omwonenden over gezondheid onderzocht, of ze terecht zijn of kunnen zijn? Zo zijn er nog vijf belangrijke criteria geformuleerd, waar de Provincie met al haar kennis en een verantwoordelijkheid voor het coördineren van zaken die bij meerdere gemeenten spelen, die de Provincie kan oppakken en niet, nu we onder het RES-regime

4115 leven, niet helemaal los zou moeten laten. Laten we met zijn allen gaan voor een Provincie, die zich dienstbaar opstelt richting gemeenten en haar inwoners houvast geeft en helpt om goede locaties voor Wind en zon op land te kiezen, zodat we aan de volgende generatie kunnen uitleggen dat we niet de andere kant op hebben gekeken, dat we hebben samengewerkt om het ook echt met elkaar te doen in deze provincie en

4120 dat we elkaar hebben gevonden in deze tijd van tegenstellingen om met elkaar te doen wat het beste is voor Noord-Holland.

De **VOORZITTER**: Voor de eerste termijn geef ik het woord aan de heer Koyuncu.

4125 De heer **KOYUNCU** (DENK): Is er draagvlak bij de buren en de omwonenden? Wat zijn de ecologische en gezondheidseffecten? Hoe zit het met de financiën? Dit zijn terechte vragen, die je eigenlijk altijd zou moeten stellen. Wat DENK betreft zijn de genoemde toetsingscriteria een goed idee en moet daarmee zeker aan de slag worden gegaan. Ik wil de CDA-fractie bedanken voor het initiatiefvoorstel.

4130 Mevrouw **DE VRIES** (PvdA): Zorgvuldige ruimtelijke inpassing, draagvlak, leefbaarheid, gezondheidseffecten, participatie, procedureel en financieel, landschappelijke effecten en het halen van de klimaatopgave. Allemaal belangrijke aandachtspunten. Precies daarom heeft de PvdA hiervoor de afgelopen twee jaar aandacht gevraagd. We hielden Webinars met inwoners, volksvertegenwoordigers, initiatiefnemers en met bestuurders gesproken in commissie en Staten.
4135 Hier hebben we besloten geen bovenwettelijke maatregelen te hebben. Landelijke normen, helder voor gemeenten. Het gaat om belangrijke aandachtspunten. Overigens niet alleen voor de energietransitie. Juist in het kader van de energietransitie wordt hier al heel veel aandacht aan besteed en gaat er nog veel aandacht aan besteed worden. De gemeenten zijn nu aan zet. Zij gaan maatwerk afleveren. Dat hebben we zo afgesproken. De PvdA blijft aandacht vragen voor
4140 deze belangrijke waarden. Niet door een stapeling van vergelijkbare regels, zoals nu wordt voorgesteld. Niet door nu gemeenten voor de voeten te gaan lopen. Wel door, in elk geval als PvdA, steeds in gesprek te blijven met alle betrokkenen. Niet met een vinger zwaaien, maar met elkaar praten. Gemeenten in onze provincie zijn al druk bezig om de opgave te halen en afspraken met betrokkenen te maken, juist over deze aandachtspunten. Laten we beginnen met
4145 mensen vertrouwen te geven en hun werk te laten doen., Als provincie kunnen we de nodige ondersteuning bieden en waar nodig de regie nemen als buurgemeenten er niet uitkomen, of als gemeenten er niet uitkomen met initiatiefnemers, of de opgave niet halen. Dat heeft de gedeputeerde ook al toegezegd. Dan kunnen we samen de grote urgente opgave, waarvoor we staan, halen en de provincie voor iedereen leefbaar houden.

4150 De heer **HOLLEBEEK** (PvdD): Ik wil het CDA bedanken. Dat heb ik in de commissie ook gedaan. De toetsingscriteria snijden hout. Wat we lastig vinden, is dat dit een totaalpakket is van zeven criteria, die niet allemaal even goed zijn uitgewerkt. Er is veel ruimte voor interpretatie, bijvoorbeeld als het gaat om een begrip als landschappelijke kwaliteit. We zouden ervoor willen
4155 pleiten om in het vervolg richting Omgevingsverordening die punten apart te gaan behandelen. Dan kan worden bekeken of we tot elkaar kunnen komen. De PvdD wil graag in gesprek met het CDA. Die 600 meter komt toch weer terug. Het blijft afhankelijk van hoogte en windrichting in verband met slagschaduw en geluidsnormen. Laten we ons niet gaan vastleggen op absolutisme. Dat gaat de energietransitie niet verder helpen. Ik zie een gevaar door stapeling van
4160 onderwerpen en regels. Mevrouw De Vries zei dat ook al. Over de toetsingscriteria wil ik heel graag in gesprek. In deze vorm, met een totaalpakket dat best breed is en ook nog veel ruimte voor interpretatie geeft, zou ik een pas op de plaats voorstellen tot het moment dat we in gesprek gaan over de Omgevingsverordening.

- 4165 De heer **KANIK** (D66): Tijdens de behandeling van dit onderwerp in de commissie gaf ik aan dat we de punten in dit initiatiefvoorstel al hadden besproken en D66 er daarom niets in zag om dat opnieuw te doen. Daarop kreeg ik terecht het verwijt dat het feit dat je iets al hebt besproken, niet hoeft te betekenen dat je daar dan later niet meer over spreekt. Ik had het toen anders moeten formuleren en zal dat nu ook doen.
- 4170 Tijdens de behandeling van de RES, vlak voor het reces, hebben we precies over de onderwerpen die in dit voorstel staan, gesproken en daarover ook moties ingediend om het college te bewegen bepaalde acties te ondernemen. We hebben een aantal zorgen geuit, maar een andere aanpak voorgesteld dan hier in het voorstel staat. Nu de inkt van die moties nog niet eens is opgedroogd, bespreken we deze initiatiefnota al. Dat vinden wij te vroeg. Het kan zijn dat het
- 4175 CDA niet tevreden is met de meerderheid van deze Staten hoe deze zeven voorliggende punten aan te pakken, maar we willen eerst Gedeputeerde Staten de tijd geven om beleid, dat in de RES is vastgesteld, concreet te maken. In het vervolgproces komen er nog genoeg momenten om over elementen van het RES-proces als Staten van gedachte te wisselen. De eerste mogelijkheid daartoe is over een week, wanneer we de regels van Wind op land in de Omgevingsverordening
- 4180 bespreken.
Op het punt van woningbouw verschillen we fundamenteel van mening met het CDA. Het CDA neemt de kop 'Tijdelijke zonneparken boven tijdelijke woningen' in het voorstel op, maar komt daar gek genoeg niet op terug in het ontwerpbesluit. D66 vindt dat het bouwen van tijdelijke woningen op plekken, die eigenlijk geschikt zijn voor zonneparken, absoluut niet wenselijk. Het
- 4185 zijn vaak plekken waar woningbouw lastig te realiseren is. Tijdelijke woningbouw is met veel meer randvoorwaarden omgeven dan een zonnepark. Denk aan de aanleg van nieuwe infrastructuur, openbaar vervoer en sociale en maatschappelijke voorzieningen. Simpelweg een paar zeecontainers opstapelen in de polder, voldoet volstrekt niet. Het tijdelijke karakter is volgens D66 op deze plekken niet te realiseren. Los van het feit dat je je moet afvragen of
- 4190 tijdelijk wel de juiste oplossing is in deze woningmarkt. Hierover kunnen we uitgebreid in discussie gaan tijdens de behandeling van de Omgevingsverordening 2022, dan wel het Masterplan Wonen.
Resumerend: Wij houden rekening met dezelfde waarden, die het CDA in dit voorstel stelt, maar vinden de rol van de Provincie een andere. We scharen ons nog steeds achter het advies van het
- 4195 college, dat deze onderwerpen belangrijk zijn, maar deze maatregelen hetzij al geborgd zijn in de huidige wet- en regelgeving, dan wel dat er nog stappen gezet moeten worden.
We herhalen wat we in de commissie zeiden: We kijken uit naar de invulling van deze maatregelen door het college. We zullen nu tegen dit voorstel stemmen.
- 4200 Mevrouw **GIELEN** (GL): Dank aan het CDA dat de moeite heeft genomen om dit initiatiefvoorstel voor te bereiden. Ik kan daar kort over zijn. Veel punten zijn al benoemd door voorgaande collega's. In de commissie heeft GL al aangegeven dat we ons kunnen vinden in de reactie van Gedeputeerde Staten op dit voorstel. We zullen het voorstel niet steunen. Het CDA haalt veel punten aan die voor de meerderheid van de partijen belangrijk is, zoals contact tussen
- 4205 buurgemeenten, het faciliteren van participatie, aandacht voor ecologie. Het CDA noemt ook punten waarin we ons niet kunnen vinden. Landelijk beleid is niet nodig. Als Provincie Noord-Holland moeten we juist voorop lopen in de energietransitie. Zoals eerdere sprekers al

aangegeven is dat de discussie die we al hebben gevoerd in het kader van de RES. Er zijn toen verschillende moties aangenomen. Wat GL betreft was dat ook het moment voor deze discussie.

4210

De heer **KLEIN** (CU): We willen het CDA hartelijk danken voor het maken van dit initiatiefvoorstel. Het CDA benadrukt in het voorstel een aantal aspecten, die heel belangrijk zijn bij de ontwikkeling van duurzame energie, zoals participatie, politiek draagvlak in de omgeving en duidelijkheid over de effecten op de omgeving, inclusief gezondheid. U heeft gelijk dat de huidige regels niet in alle gevallen voldoende zijn.

4215

Bij de behandeling van de Omgevingsverordening en de Regionale Energiestrategieën (RES) hebben we gepleit voor het opnemen van de WHO-geluidsnormen. Er loopt nu een landelijk proces om de normen te herzien. We zien graag dat de Provincie zich inzet voor het opnemen van de WHO-normen. Ook participatie, lokaal draagvlak en lokaal eigendom zijn belangrijk. Eerder hebben we in deze zaal gepleit om de eis, dat duurzame energieprojecten voor vijftig procent lokaal eigendom zijn, beter uit te werken. Daar is met het Beleidskader Financiële Participatie een eerste stap in gezet.

4220

Voor de overige punten zijn we het met Gedeputeerde Staten eens dat die al voldoende geborgd zijn in de huidige regelgeving. Welke specifieke toegevoegde waarde ziet u in uw voorgestelde regels?

4225

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Dank aan de opstellers van dit initiatiefvoorstel. Het ziet er keurig uit. Wat ons betreft had dit eerder moeten. Ik kan daarin mevrouw Gielen van GL gelijk geven. Kortgeleden hebben we de RES aangenomen. De 600 meter norm komt nu weer terug in dit voorstel. Dat ondersteunen we natuurlijk van harte, maar het had wat ons betreft behouden moeten worden. We dienden daarvoor een motie in. We hebben eerder een motie ingediend over draagvlak, als voorwaarde. Die werd helaas ook verworpen. Nu zijn we op een punt dat we misschien niet meer terug kunnen. Dat doet ons denken: Waar is die ommekeer geweest bij het CDA? Ik vroeg het al in een interruptie. Er moet een moment geweest zijn waarop het CDA dacht: “: Nu moet het echt wel anders.” Dat moment gun ik andere partijen ook van harte toe. Tijdens de inspraakavond hebben meer dan honderddertig personen ingesproken. Dat is ongekend en uniek voor de provincie. Het liet zien dat mensen echt gehoord willen worden en dat het onderwerp heel erg leeft. De RES is aangenomen. Ik kan me voorstellen dat het bij al die mensen tot grote onrust leidt.

4230

4235

De VVD heeft in het verleden uitspraken gedaan over de RES. De 600 meternorm zou behouden moeten worden. Daar zou de VVD echt trots op zijn. Dat is natuurlijk niet waar, want de 600 meternorm wordt afgeschaft. Dat weet de VVD. Wat zullen ze uitgeruild hebben tegen die 600 meter? Kortgeleden kwam er een filmpje van de VVD naar buiten over de Formule 1. Misschien is dat dan wat er tegenover stond, maar ik hoop dat er meer uitgehaald is dan alleen dat.

4240

4245

In hetzelfde filmpje wordt benoemd dat draagvlak een voorwaarde moet zijn voor het plaatsen van windturbines. Ook dat is volgens mij een leugen. Daar moet de VVD eerlijk over zijn jegens alle inwoners. Die zeshonderd meter is er gewoon vanaf. Dat die molens er alleen komen als daarvoor draagvlak is, daar gaan mijn oren van klapperen.

4250

Bij dit soort onderwerpen is voorzichtigheid geboden. Als die windturbines er eenmaal staan, dan staan ze er voor de komende twintig tot vijftwintig jaar. Dat betekent dat er geen woningen

gebouwd kunnen worden. Het heeft allerlei effecten en implicaties die we nu niet goed kunnen overzien. Als Statenleden moeten we extreem voorzichtig zijn met dit soort beleidskeuzes. We moeten met zij allen heel voorzichtig zijn met het beleid dat we in Noord-Holland maken voor onze inwoners.

4255 De overlast en de gevolgen van de windturbines op land zijn groot en de effecten zijn nihil. Er is geen betrouwbare energievoorziening. De windturbines produceren alleen stroom als de wind waait. JA21 vindt het niet in verhouding staan. Daar komt nog een ander probleem bij. We dienden eerdere een motie in over netwerkcongestie. Dit is echt een probleem. Dat is inherent aan de energietransitie. Het wordt alleen maar erger, want we zijn pas net begonnen.

4260

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Klein.

De heer **KLEIN** (CU): Is Noord-Holland de enige plek in Noordwest Europa waar windmolens staan?

4265

De heer **VAN DEN BERG** (JA21) Nee.

De heer **KLEIN** (CU): Het Noordwest Europese energienetwerk is aan elkaar verbonden. Laat dat de reden zijn dat het goed mogelijk is om ook met windenergie, in combinatie met zonne-energie, in ons hele continent duurzame stroom op te wekken, die over het algemeen heel betrouwbaar is.

4270

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): Daar ben ik het nadrukkelijk niet mee eens. Voor dit onderwerp heb ik veel onderzoek gedaan. Je hebt de zogeheten 'dunkelflaute'. Het is een Duitse term.

4275

Dunkelflaute treedt op als er geen zon schijnt en geen wind waait.

De heer **KLEIN** (CU): Die dunkelflaute is een paar dagen per jaar. We hebben het ieder jaar kunnen opvangen.

4280

De heer **VAN DEN BERG** (JA21): De dunkelflaute is inderdaad een paar dagen per jaar. De seizoenseffecten moeten worden overbrugd. We zijn pas net begonnen. Als we nu al aan honderd procent duurzame elektriciteit kunnen komen dan is dat wat anders dan honderd procent duurzame energie. Daar wordt niet over gesproken en dit baart JA21 zorgen.

4285

Het is tijd voor verstandig beleid. Laten we geen keuzes maken die in de toekomst niet meer terug te draaien zijn. Ik hoop dat de andere partijen, net als het CDA, tot inkeer komen en dat ze spreken over dingen die er echt toe doen. CO2 reduceren kan een doel op zich zijn, maar kies dan voor kernenergie: schoon en betaalbaar. Dan hoeven we het ook niet over effecten als dunkelflaute te hebben.

4290

Gedeputeerde **STIGTER**: Dank aan de CDA fractie voor het initiatiefvoorstel. We hebben hier vaker over gesproken, in het kader van de RES, maar ook in de commissie. De lijn van het college is helder. Veel criteria, zoals genoemd in het initiatiefvoorstel, zijn herkenbaar. Denk aan tijdige afstemming met buurgemeenten. Denk aan goede participatie. Het effect op de

leefbaarheid en op de omgeving. Alle punten zijn ook onderkend vanuit het college. Waar we een
4295 andere afslag nemen is de vraag: Hoe vertaal je dat? Wij hebben dat vertaald in onze verordening,
dan wel zijn we voornemens om dat op te nemen in de verordening. Een aantal onderwerpen
hebben we bewust buiten het regelen in het spoor gehouden. Denk aan participatie. Denk aan
afstemming met de buurgemeenten. Dan hebben we het op een andere manier geregeld. Wat je
wilt voorkomen is dat je met een initiatief tot een stapeling van de regels komt. Wat geregeld
4300 moet worden, doen we afdoende in de verordening. We hebben daar uitgebreid over gesproken.
Op een punt wil ik u geruststellen. U gaf aan dat we het nu over schutting gooien bij gemeenten.
Dat is niet het geval. We hebben het RES-proces gedaan met de gemeenten. Dat hebben we
gedaan, dat doen we nu en dat blijven we doen. We gooien niks over de schutting. Het is een
gezamenlijk proces dat we gestart zijn en wat we in gezamenlijke uitvoering zullen brengen.
4305 Daar hoort ook bij dat we de gemeenten op ordentelijke wijze helpen om dit proces verder te
brengen.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Andel mag nog een reactie geven in eerste termijn op de reacties
uit de Staten.

4310

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Dank voor alle reacties. Velen vinden het belangrijke punten, maar
ook wordt gesteld dat het voorstel te vroeg of te laat komt. Dat vind ik toch wel lastig. Wij zaten
en zitten hiermee. Enerzijds vinden we het RES-proces belangrijk. We zien het als een gegeven
wat door het Rijk aan de regio en gemeenten wordt gegeven. Anderzijds zijn provinciale regels,
4315 waar we trots op waren, nu geschrapt. Ik ontken niet dat we het samen met de gemeenten doen,
of dat de provincie verantwoordelijkheid neemt. Daar ben ik blij mee, meneer Stigter. Dat hebben
we juist geprobeerd op een rij te zetten. Waar zit het nu in? Ik denk dat we het vooral hebben
gedaan voor de inwoners van deze provincie. Die van alles op zich af zien komen en zoeken naar
enige houvast. De zorgen die zijn geuit, hebben het CDA wel degelijk geraakt. We waren er
4320 overigens niet door verrast. Het is in alle hevigheid los gebarsten, zoals in Amsterdam. Dat gaat
in gemeenten, die nog niet zover met hun plannen waren, ook nog gebeuren. Daarom is het juist
nu het moment om te zeggen waar we staan als provincie en om naast inwoners te staan, om
duidelijk te maken welke voorwaarden nodig zijn om die windmolens op een goede manier te
kunnen plaatsen. Bekijk het nu echt per project op de punten die we genoemd hebben, om overal
4325 duidelijkheid te bieden. Als de windmolens er dan toch moeten komen, dan kan iedereen tegen
elkaar zeggen dat er goed naar gekeken is. In die zin vind ik toch wel dat het een beetje over de
schutting van gemeenten gekieperd wordt. De RES is teveel en een te grote opgave om het
allemaal zelf te doen. Ik ben blij dat de gedeputeerde zei dat de Provincie gemeenten daarin wel
gaat helpen. Hoe mooi zou het zijn als we voor alle projecten op die zeven punten, voordat
4330 gemeenteraden erover moeten beslissen, de uitkomst daarvan kunnen geven. Ik zou graag zien
dat de Provincie daarin de gemeenten kan steunen.

De specifieke toegevoegde waarde is duidelijkheid geven aan bewoners, waaraan zij zich in
Provincie Noord-Holland kunnen vasthouden als die gevaartes op hen afkomen en soms
misschien wel heel dicht bij hun woning. En ze moeten er komen en daar staan we achter.
4335 Nu de RES actueel is en er nog veel meer windmolens moeten komen ziet het CDA dat nu de tijd
rijp is om duidelijk te maken waar we staan. Dat is nu onduidelijk. De provincie probeert te

bemiddelen bij buurgemeenten, maar geeft daar geen garantie dat het goed gaat. Die zouden we graag wel zien. Dit onderwerp is te belangrijk om eerst maar eens af te wachten hoe het gaat. We zouden hierover een duidelijke uitspraak van Provinciale Staten willen hebben.

4340

De **VOORZITTER**: Is er behoefte aan een tweede termijn?

Tweede termijn:

4345

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Ik vind het jammer dat ik niet alle partijen gehoord heb over ons initiatiefvoorstel. Ook al is het maar omdat we daar benieuwd naar zijn en deze moeite er graag instopten. Ik hoop dat we vandaag duidelijk kunnen zijn om bezorgde inwoners te helpen en om de duurzaamheid vooruit te helpen.

4350

De heer **KLEIN** (CU): Dank voor uw uitleg, mevrouw Van Anandel. Ik snap wat u wilt met die duidelijkheid, maar ik vraag me af of we die krijgen, als de Provincie deze informatie actief zelf gaat verstrekken. Juist omdat dit al onderdeel is van de huidige regelgeving. Tegelijkertijd zie ik wel dat er al heel veel op verschillende niveaus wordt geregeld. Ik ga niet voor dit voorstel stemmen, maar misschien is het een idee dat u kijkt of u de Provincie zover kunt krijgen dat er
4355 soort heldere infografic komt: Waar kun je terecht met welk soort problemen of vragen over duurzame energieprojecten?

De **VOORZITTER**: Aan de orde is de stemming over het initiatiefvoorstel van het CDA 'Afwegingskader energie uit wind en zon op land', voordracht 47.

4360

Verlangt iemand hoofdelijke stemming? Wenst iemand een stemverklaring, of aantekening te maken? Mevrouw Alberts.

4365

Mevrouw **ALBERTS** (SP): In de commissie had ik al veel waardering uitgesproken voor het initiatiefvoorstel. Dat herhaal ik nu. Ik ben niet echt gewend om dingen te herhalen, maar doe dat nu wel. We willen dit voorstel graag steunen.

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Wij zijn tegen windmolens op het land. We willen ze graag op zee hebben, dus stemmen we tegen dit voorstel.

4370

De **VOORZITTER**: Nog andere stemverklaringen? Nee. De stemming geopend en gesloten. Er kunnen 46 stemmen worden uitgebracht.

Voordracht 47 wordt met 13 stemmen voor en 33 stemmen tegen verworpen. Voor hebben gestemd JA21, CDA, SP en DENK.

Het initiatiefvoorstel is verworpen.

4375

15. Vragenuur

Er zijn geen vragen ingediend.

17. Sluiting

4380 We zijn bij het laatste agendapunt aanbeland. Ik vond het bijzonder om weer fysiek met u te vergaderen. U hebt een behoorlijke klus geklaard. Dank aan het CDA voor het initiatiefvoorstel en al het werk dat daarvoor is verricht. Ik wens u allen een goede thuisreis. We zien elkaar terug op 11 oktober 2021. Ik wil nog een applaus voor allen die ons vandaag ondersteund hebben. Dank. Ik sluit de vergadering.

4385 *Sluiting 21.38 uur*